

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

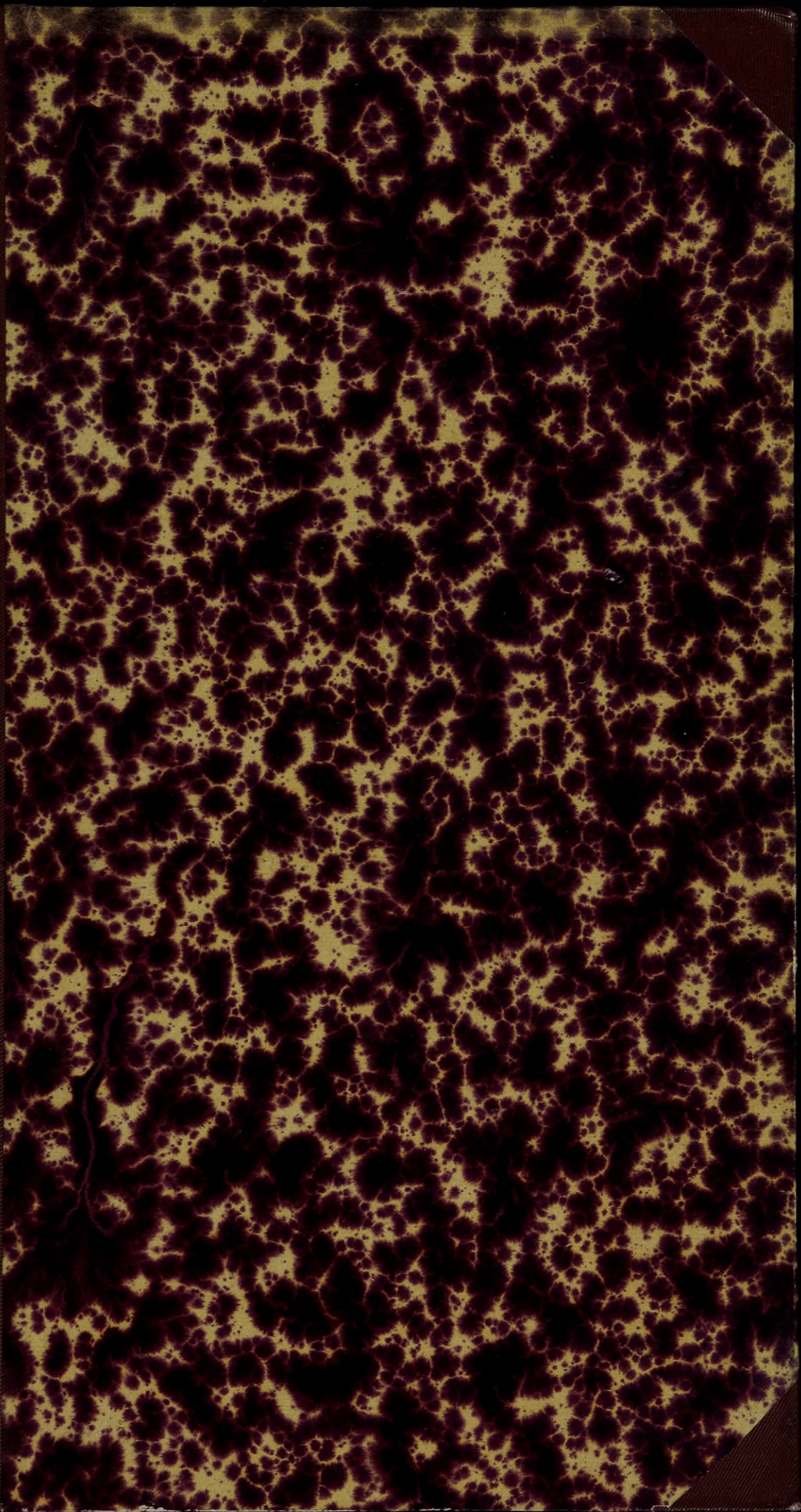
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

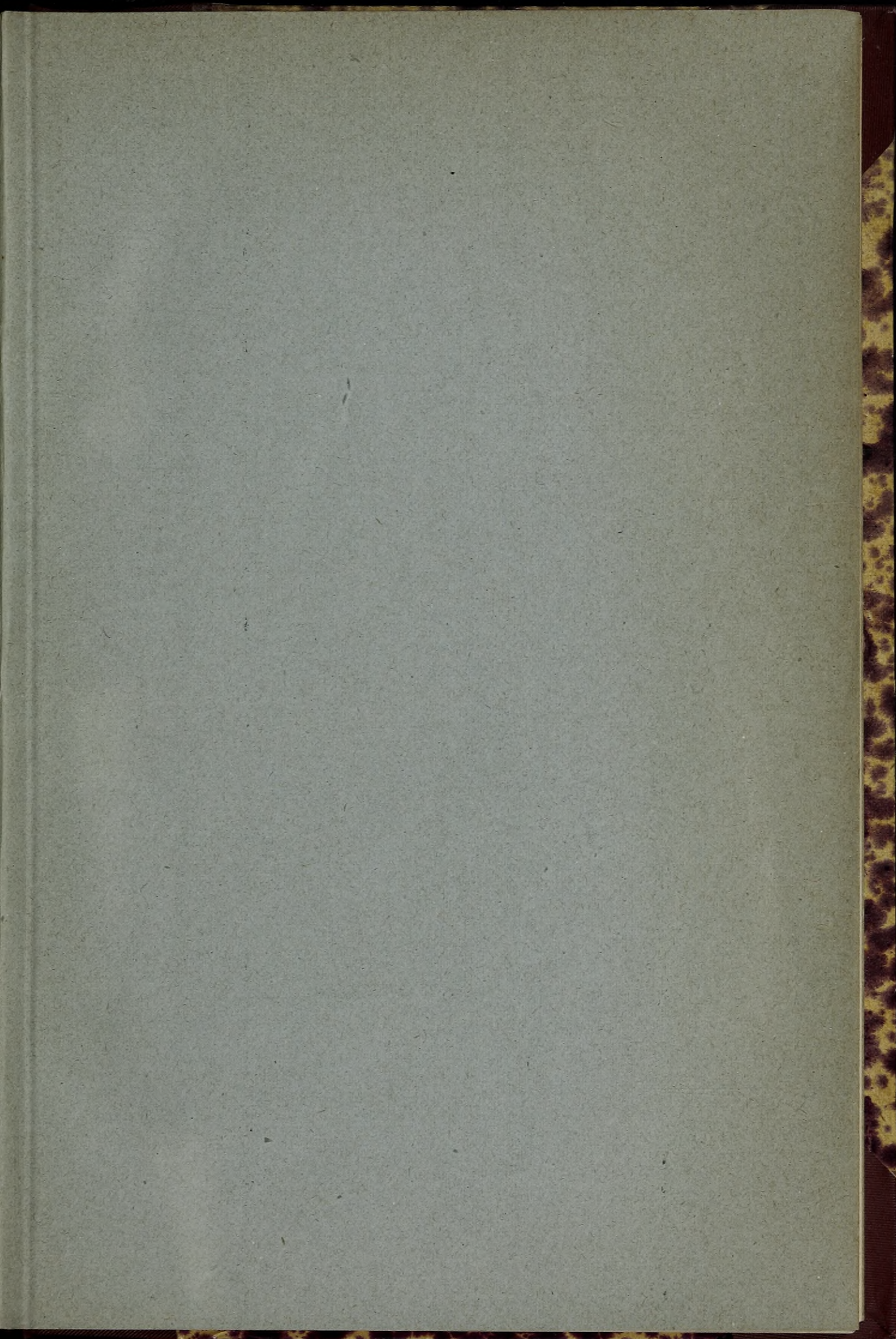
LUNDS
UNIVERSITET

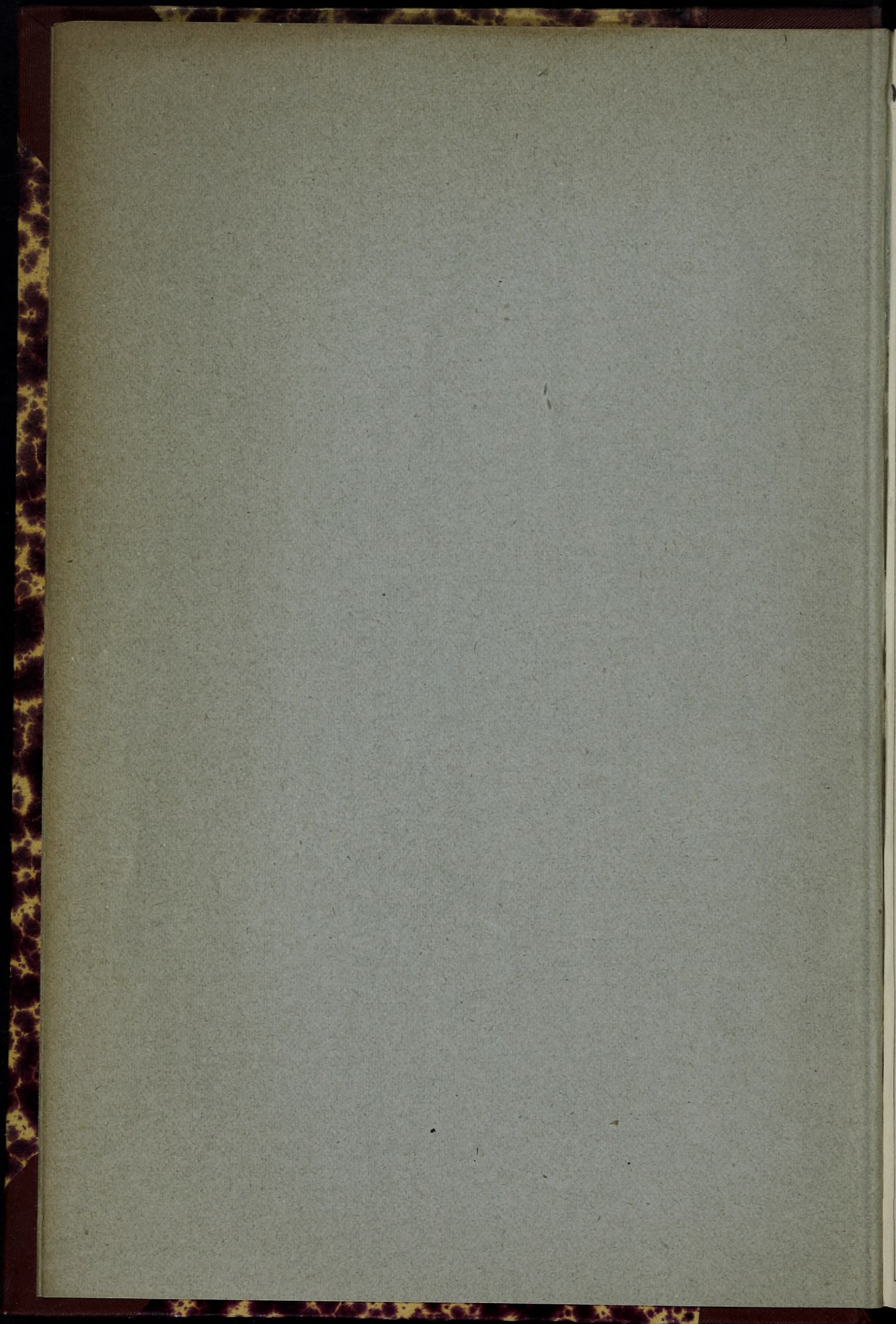

UPPSALA
UNIVERSITET

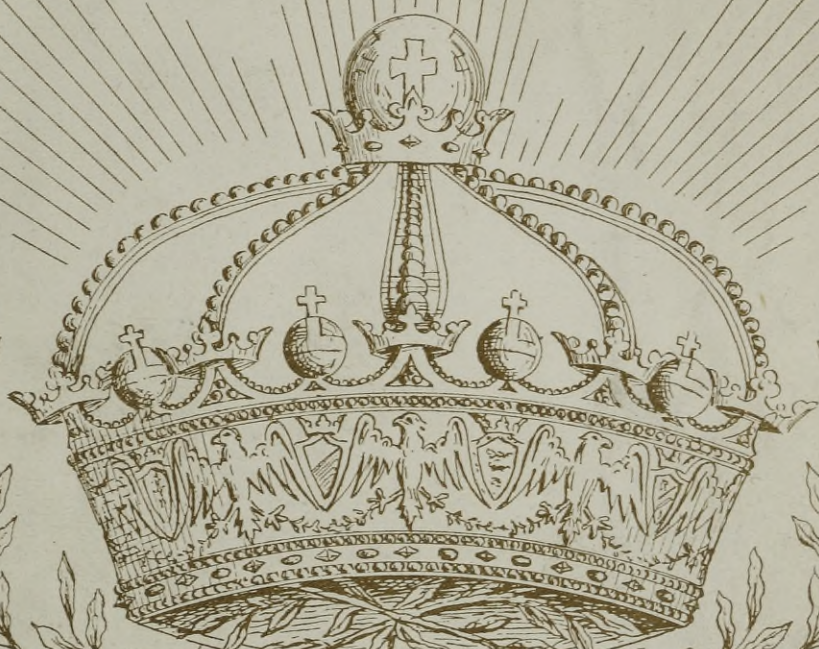

Vitt.
Su.

DEI GRATIA

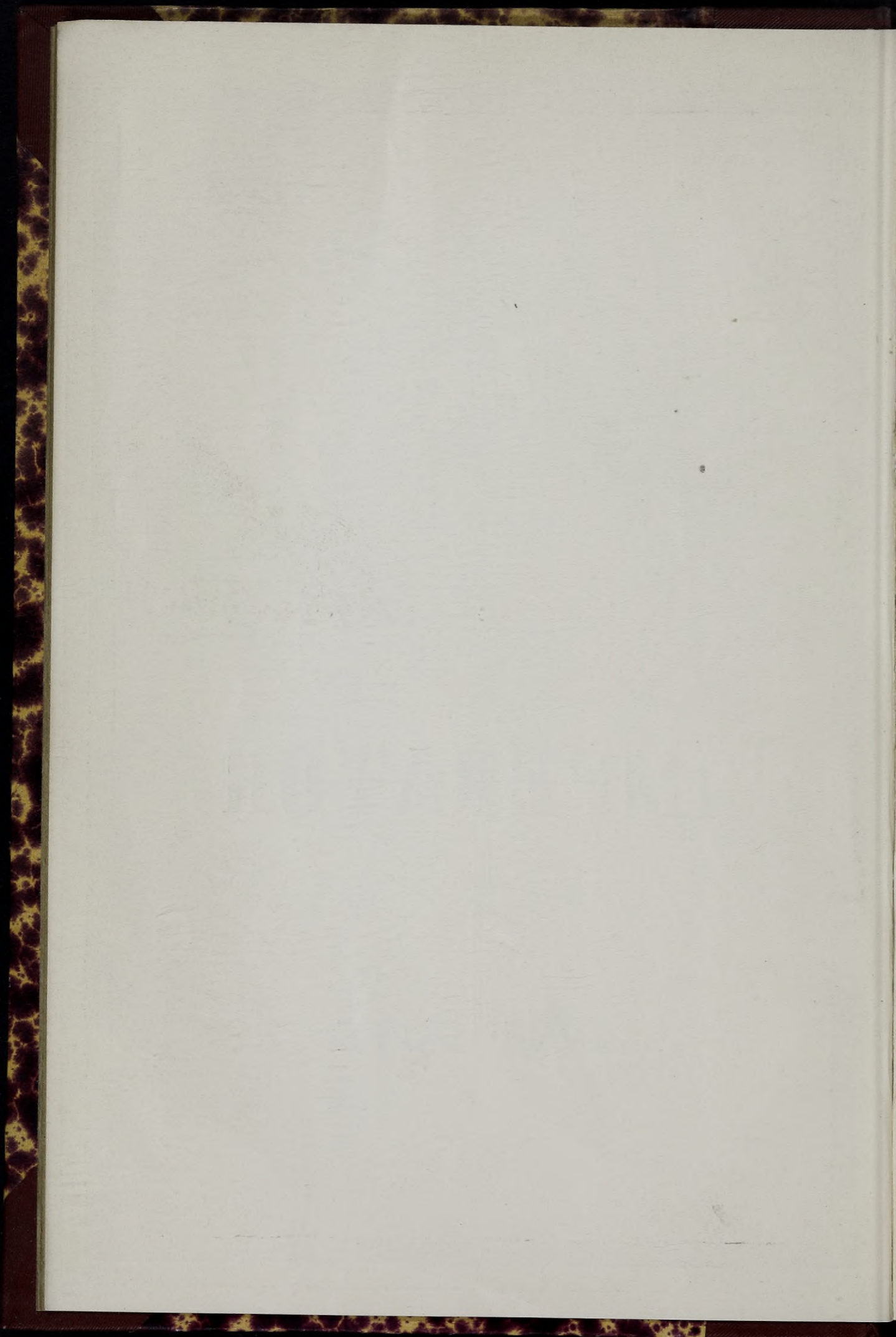
IMPERATOR

NUTIDSROMAN

AF

IVAR GUTE

STOCKHOLM, HUGO GEBERS FÖRLAG.

IVAR GUTE

(= G. G. Björhn)

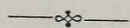
IMPERATOR

NUTIDSROMAN.

IMPERATOR

WINDSOR

IMPERATOR

NUTIDSROMAN

AF

IVAR GUTE

STOCKHOLM
HUGO GEBERS FÖRLAG

IMPERATOR

WAMORRAN

JAN GUTER

STOCKHOLM

ISAAC MARCUS' BOKTR.-ARTIEBOLAG

1897.

Quem vocet divum populus ruentis
Imperi rebus? — — — — —

HORATIUS.

Det var en aprildag år 1900. Solen utgöt sin rikedom af ljus och värme öfver jorden. En härlig vårsol, som lifvar sinnet. Dess strålar återkastades i tusentals reflexer från världsstadens kupoler och torn och gäfvo lif och färg åt den brokiga taflan. Genom omsorgsfull spolning var dammet bundet, och svalkande hafsvindar förjagade den kväfvande gatluften. I de offentliga parkerna hade vårens gudinna med sitt trollspö gjort tusende underverk. Gräsmattorna fägnade åter ögat med smekande grönska, och trädens nyutspruckna löf blandade i behaglig harmoni sin ljusa färgton med en djupblå himmel, som lyste fram mellan grenarne. Hvilket öfverflöd af blommor! Hela atmosfären var fylld af deras vällukt.

Victoropolis var Boreniens hufvudstad. Den värdiga metropolen för ett stort och mäktigt rike. Det var beläget på den smala landtunga, hvilken från hafvet skiljer Carniasjön, som bildar liksom en reservoar för den stora Marnfloden, innan den genom sitt utlopp genomskär näset.

Norr om floden låg den gamla staden, som fordom varit befästad. Men vid denna tidpunkt voro försvars-

Imperator.

verken för länge sedan försvunna, och vallars och grafvars plats intogs af breda boulevarder och trädbeskuggade kanaler.

I nordöstra hörnet af gamla staden i vinkeln mellan hafvet och vallkanalen låg det kejsarliga slottet, en väldig byggnadskomplex med krenelerade torn och murar. Slottets historia sammanföll med stadens. Dess äldsta del räknade sin ålder i flera hundratal af år, men under seklens lopp hade den gamla kejsarborgen tid efter annan blifvit tillbyggd och visade nu en profkarta på alla möjliga stilar. Det imponerande utseendet förtogs dock ingalunda af dessa den ärevördiga byggnadens oregelbundenheter. Den stod där såsom en minnenas fyrbåk — det boreniska rikets historia ristad i sten, och dess meter tjocka murar tycktes skapade att trotsa själfva evigheten.

Från Slottsplatsen genomskar Ludvigsavenyen med dubbla trädrader och palatslika hus parallelt med hafsstranden den gamla staden i dess längdriktning. På en ståtlig bro öfvergick den Marnfloden, hvarefter den vidare i rak linie korsade de södra stadsdelarne — handels-, industriens och arbetets kvarter.

Norr om Slottsplatsen och skild från den äldsta staden af vallkanalen, öfver hvilken den präktiga S:t Carlsbron förde, utbredd sig Olympia-parken med konstgjorda sjöar och kullar och med hela den lyx, som blomstervärlden förmår utveckla. Häromkring lågo de förnäma stadsdelarne — Victoropolis' Fauborg S:t Germain och Belgravia — med den gamla börsadelns och den färskapenningaristokratiens palats. Ett kvarter, hvars högtidliga lugn bjärt afstack mot andra förstädens bullersamma lif.

I tusen år från rikets upprinnelse hade Borenen varit en monarki, och samma furstehus hade, fast under olika linier, innehafvt dess tron. Under dess spira hade riket så småningom höjt sig till en stormakt och ett världsrrike. Victoropolis — hufvudstaden — blef från en obetydlig början en af världens metropoler. En af bildnin-

gens, konstens och civilisationens brännpunkter. I synnerhet under det nittonde seklet hade riket erhållit en hög utveckling, och dess stjärna tycktes under kejsar Viktor XVII nått zenit. Men äfven för Borenien hade nalkats en tid af inre strid och tvedräkt, som nästan tillintetgjort dess makt och hotat dess bestånd. Svåra missförhållanden hade här — liksom öfverallt i Europa — härskat, och sedan efter den stora franska revolutionen de samhällsomstörtande vindarna med orkanlik häftighet gång på gång blåst fram öfver världen, hade äfven missnöjet i Borenien fått ökad fart och flera gånger gifvit anledning till uppror, hvilka dock alla kväfts i blod.

Slutligen blef likväl oppositionen öfvermäktig. Marken gungade redan under de maktägande klassernas fötter, och så, likt en förhärjande lavaström, bröt den revolutionära strömningen sina fördämningar, då de af ett njutningslystet lif förvekligade öfverklasserna ej längre med kraftiga medel sökte afhjälpa det onda, utan sorglöst dansade fram lifvet liksom på brädden af en sjudande vulkan.

I sitt fall drogo de med sig tronen. Den gamle kejsar Viktor, som med trogna trupper satt sig till motvärn, besegrades i ett fältslag, hvori han själf — liksom äfven hans son, kronprinsen — stupade. De öfriga medlemmarne af kejsarhuset flydde till utlandet, och under stormande jubel utropades republiken.

En ny dag af lycka skulle uppgå för landet. Det visade sig dock snart, att förvirring och oreda snarare tillväxte än aftogo. Partierna sletos och stredo sinsemellan om makten. Ministärer bildades och ministärer föllo. Men under de tio år Borenien varit republik hade ej en enda regering innehaft ledningen ett helt år — de flesta blott några veckor. Presidenten hade föga makt och saknade den prestige, som är så nödvändig för en statschef. De konservativa arbetade på återupprättandet af den gamla monarkien och skydde ej att för detta ändamåls vinnande till bundsförvanter taga de längst åt vänster gående

partigrupperna. Härvid var den gemensamma illviljan för den moderata republiken det starka föreningsbandet.

Bland samhällets djupaste lager jäste det af hat mot allt hvad regering heter. Anarkisterna drefvo ohejdadt sina hemska handtverk — bombkastning och lönnmord.

Man fäste sig dock knappast vid sådana numer alldagliga tilldragelser.

Huru djupt måste ej samhället vara sjunket, då man blaseradt kunde småle häråt! Dynamitarderna hade blifvit helgon, och bland de tillbedjande sågos stundom till och med den förnäma världens damer. Jäktande efter nervretande förströelser vallfärdade man till attentatsmännens fångelser, täflande om att i sina autografalbum erhålla deras namnteckningar. Man strödde blommor på deras grafvar, och skalderna strängade sina lyror att i rörande poem sjunga deras lof.

I.

Denna Aprildag rådde som vanligt ett myllrande lif på hufvudstadens gator och torg. De praktfulla butikerna stodo öppna och hade sin lysande krets af kunder. Eleganta ekipager med livréklädda betjänter rullade fram öfver den ståtliga S:t Carlsbron in på Olympiavenyen. Lugna och sorglösa voro människorna, och ingen tycktes förvånad öfver den starka militärposteringen på borggården till det romerska palatset, statschefens residens.

»Hur kommer det sig, att man sammandragit gardet?»

Så frågade man kanske hvarandra, då man i förbifarten från sina åkdon genom palatsets gallerportar iakttog soldaternas i solskenet glänsande kaskar.

»En massdemonstration! — Så intressant! — Ett upplopp! — Så ohyggligt!»

Stackars president! — Högt beklagade man honom i hans brydsamma ställning. Men i tysthet önskade mången, att pöbeln skulle lyckas intränga i palatset och göra processen kort med honom. Presidenternas tur att få vandra till schavotten kunde ju äfven en gång komma. Monarkernas hade redan varit.

Bland den långa filen af vagnar märktes äfven en enspänd droska, hvars enkelhet tog sig egendomlig ut bland de öfriga åkdonens furstliga lyx, där de lätt och

luftigt, så att man blott kunde höra hästarnes jämna tramp mot gatans parkett, rullade fram på sina kautschukringar.

Droskan stannade framför furst Orlenskys hotell, och ur densamma steg en enkelt klädd ung man. Den smärta, högväxta gestalten gjorde ett fördelaktigt intryck, och det ädelt formade ansiktet med dess svarta, välskötta mustascher gaf uttrycket af manlig kraft. Ett vemodigt drag låg utbreddt öfver de intelligenta ögonen, och pannans tvära veck tydde på, att man hade framför sig en man, hvilken ej var främmande för lifvets allvar.

Han skickade bort droskan, och sedan han tryckt på ringklockan, öppnade sig porten ljudlöst för att i nästa ögonblick sluta de fasta, sirliga gallren bakom honom.

Furst Orlenskys hotell var beläget vid Olympiaparken. Byggt i rococo-tidens yppiga stil gjorde det ett högst aristokratiskt intryck med sina långa fönster-rader och sin rika arkitektur.

Furst Konstantin Orlensky var en gammal man, som fordom spelat en stor politisk rol. Han kunde hafva tjänat som representant för sjuttonhundratalets exklusiva och gent emot olika tänkande merendels ytterligt intoleranta högadelskast.

I hans hufvud med dess böjda romerska näsa, hvilken gaf det en ovedersäglig likhet med det heraldiska örnhufvudet i ättens urgamla vapensköld, fanns ej rum för andra tankar och åsikter än ett oförsonligt hat mot republiken och de samhällsklasser, som företrädde densamma och som beröfvat de högre stånden dess politiska makt och privilegier. Såsom statsminister under Viktor XVII hade han genom sina beryktade socialistlagar och de reaktionära principer, han öfver allt sökt göra gällande, bragt till utbrott det missnöje, hvilket störtade tronen. Efter republikens införande inträdde han i den monarkiska oppositionens läger, och i deputerade kammaren, där han var den ultrakonservativa gruppens chef, uppträdde han städse med den största hätskhet mot regeringen.

Furstinnan Hermance — hans gemål — var honom i alla hänseenden ett värdigt motstycke. Så kall och stolt, som blott ett adligt stamträd från korstågens tid mäktar göra en, kunde hon ej förstå de nya idéerna och var med om möjligt ännu större tillgifvenhet än sin make hängifven L'ancien régime.

Lättjefullt tillbakalutad mot divanens mjuka dynor satt furstinnan i sin salong. En roman låg uppslagen i hennes knä, men hon läste den ej. Släpet på den präktiga middagsdräkten föll i tunga veck utåt mattan. I denna toilett kunde man ej förneka att hon, oaktadt det tjocka lagret af smink, såg ganska bra ut. Men hennes drag voro liksom mejslade i marmor, och de enda känslor, som i dem stodo att läsa, voro stolthet och högmod.

Med den yppiga plymsolfjädern viftade hon svalka åt sin blottade barm. — Furstinnan hade synbarligen tråkigt.

»Hvilken utsökt anrättning president och regering nu återigen får sig serverad», sade fursten, i det han lade bort tidningen, i hvilken han ögnat. »Denna gång tyckas omstörtningarna varit kockar ensamma, och dess bättre bör den ju vara.»

»Hvad menar du?» frågade furstinnan likgiltigt.

»Blott det, att denna demonstration ej kommer att helt och hållet aflöpa till myndigheternas belåtenhet. De strejkande, hvilka enligt tidningarnes utsago uppgå till ett antal af 30,000, hafva fått tillstånd att sätta i scen ett tåg till romerska palatset.»

»Och du anser, att detta ej borde hafva beviljats?» började furstinnan ånyo, i det hon med blicken följde gemålen, som rest sig upp och gick af och an i salongen.

»Mycket riktigt! Detta medgifvande är högst betänkligt. Myndigheternas slapphet är i sanning förvånansvärd.»

»Du tror då, att militären måste anlitas för att ställa saken till rätta?»

»Ja, därom är jag fullt öfvertygad. Jag har ännu aldrig sett exempel på att dylikt aflupit fredligt», och hånfullt leende tillade han: »Dessa uppträden börja snart höra till händelserna för dagen i vår goda hufvudstad.»

»Jag blir sjuk af att höra gevärsskottens smatter», suckade furstinnan, i det hon nervöst slog ihop den i knäet liggande boken och vårdslöst lade den ifrån sig. — »Allt lugn är således försvunnet för i afton! Tror du, att det blir farligt?» frågade hon därefter med tilltagande oro.

»Var lugn, bästa Hermance!» svarade fursten, i det han ryckte på axlarna. — »Trupperna göra nog kort process med packet, och vår nattsömn kommer ej att störas af oväsen.»

Från salongens fönster kunde man skåda framåt öfver Olympiaparkens trädkronor, öfver Slottsplatsen och Ludvigsavenyen ända till den punkt, där den försvann långt borta i de södra förstäderna.

Furst Konstantin tog en kikare från ett bord, hvars med pärlemor och elfenben konstnärligt inlagda skifva framställde ättens vapen — ett krönt örnhufvud omgivet af trenne stjärnor. Han gick ut på balkongen och betraktade noga lifvet på Ludvigsavenyen.

»Ännu kan man ej iakttaga något anmärkningsvärdt», sade han, då han åter inträdde. — »Mycket folk är liksom alltid i rörelse. Af något demonstrationståg synes dock ej det ringaste.»

»Grefve Albert Adlerberg!» anmälde en lakej, som med högtidlig min slog upp salongens deux-battanter.

Med sitt nådigaste leende hälsade furstinnan Hermance den inträdande.

»Det var roligt att se er, grefve», sade hon. — »Ni har varit en sällsynt gäst den sista tiden, och därför borde jag banna er. Nu gifver jag er likväl absolution af tacksamhet för den goda idén att komma hit och fördrifva min ledsnad.»

Med en bugning svarade grefve Adlerberg, att han stod till tjänst. »Men jag tror», fortfor han, »att ni, min furstinna, har en allt för hög tanke om min sällskaps-talang. Jag fruktar, att jag i dag förmår intet. — Ni har väl hört talas om demonstrationståget? Folkmassorna äro redan i antågande, och deras afsikter torde ej vara så fredliga.»

»Min Gud! tror ni också att fara är å färde?» utropade furstinnan, som stigit upp från sin plats och nu kastade en hastig blick genom de öppnade balkong-dörrarna. Fursten och grefve Adlerberg gingo ut på altanen, och ett ögonblick tycktes hon tveka, huruvida hon skulle följa dem eller ej. Men nyfikenheten segrade öfver rädslan.

Den närmaste delen af gatan företedde intet anmärkningsvärdt. Men längst borta i södra ändan syntes en svart rörlig massa. — Det var det laddade ovädersmolnet, som långsamt närmade sig.

»Märkvärdigt!» sade fursten. »Jag kan ej urskilja några fanor.»

»En omständighet, som väcker min oro», genmälde grefve Adlerberg. — »De hafva tillåtelse att offentligen föra omkring sina föreningsstandar. Blott de röda och svarta fanorna äro förbjudna. Jag spår dock, att det är dessa vi få se.»

Fraset af en klädning hördes i detta ögonblick mot salongsmattan. En hvit, förtjusande hand vidrörde dörrarnas sammetsdraperier, och en ung kvinnas vackra ansikte blef synligt.

Det var en skönhet påminnande om antikens härliga konstideal, och man läste i de formfulländade dragen på en gång höghet och godhet. Det nobla hufvudet omgafs af en gloria blonda lockar, uppfästade i en grekisk knut. Hyn var af en bländande varm färg, och i de mörka ögonen under aristokratiskt hvälfda ögonbryn kunde man skåda in som i ett oändligt, hemlighetsfullt djup.

Det var prinsessan Helene Orlensky, fursteparets enda

barn. Hon trädde ut på balkongen. Med en behagfull böjning på hufvudet hälsade hon grefve Albert, och rodnaden purprade härvid hennes kinder, hvilket ingalunda undgick denne.

Då ljudet af hennes steg nådde honom, hade han vändt sig om, och en glädjeblixt sköt vid åsynen af prinsessan ur hans ögon.

Helene gick fram till balustraden, och hvilande sina armar mot stenräcket lät hon blicken med ett sorgset uttryck irra framåt till den genom afståndet halft orediga massan af arbetare.

»Jag förmodar, att ert samtal rörde sig kring denna nya strejk», sade hon. »Hvad är er åsikt härom, grefve Albert?»

»Jag tror ej, att den får ett slut, utan blodiga uppträden» — gaf han till svar.

Oafvändt betraktade prinsessan de mörka, sig allt mera närmande leden. — »Arma vilseförda folk!» kom det öfver hennes läppar. — »När skall detta elände sluta? Skall det återigen, för att skydda samhället, komma till orättfärdig blodsutgjutelse?»

»Orättfärdig blodsutgjutelse!» upprepade furstinnan Hermance häftigt, under det att hennes drag stelnade än mera. »Kan man väl för strängt behandla denna rofdjurshop?»

Grefve Adlerberg vände bort hufvudet. Han förmodade ej dölja sin förtrytelse öfver dessa ord. — »Ni är ej vänligt sinnad mot edra olyckliga likar, min furstinna?» sade han.

»Hvad säger ni, grefve Adlerberg!» utropade furstinnan Hermance. Hon visste ej om hon borde blifva harmsen eller förvånad öfver den i hennes tycke egendomliga tanken. »Benämner grefven dessa för mina likar?»

»Ja!» — svarade han fast på furstinnans fråga. — »Säg! Hvilket adelsbref gifver väl privilegium på att blifva för mer än en människa, liksom en af dem?»

Furstinnan blef honom svaret skyldig.

»Min mor!» — inföll då prinsessan Helene med öfvertygelse, och hennes ord läto nästan som en bön — »Grefve Adlerberg har rätt.»

För en sekund möttes de båda kvinnornas blickar. Bägges ögon blixtrade stolt. Huru olika var dock ej det språk de förde!

Om en stund inträdde man åter i salongen, då visit-timmen var inne.

Prinsessan — föga intresserad af ett banalt salongsprat — drog sig snart undan till det lilla kabinetet vid sidan af furstinnans salong.

Blott en iakttog hennes rörelser. Det var grefve Adlerberg, och han följde henne.

Ett veckrikt draperi stängde nästan fullkomligt dörröppningen mellan de båda rummen, och dämpadt hördes samtalets sorl dit in.

»Stör jag er?» frågade grefven, i det han förblef stående framför prinsessan.

»Nej! för ingen del», svarade hon, och genom en rörelse med handen inbjöd hon honom att taga plats.

Grefve Albert satte sig på en taburett midt emot henne. Hans hjärta började slå häftigare vid åsynen af den fagra prinsessan här i detta yppigt smyckade rum. De exotiska växter, som sträckte fram sina dunkelgröna blad öfver henne, där hon satt, gånge ram åt hennes skönhet. Han förblef en lång stund tyst, rädd att med ljudet af sin röst bryta förtrollningen, som tycktes hvila öfver rummet.

»Hvad tänker ni, prinsessa, om de olyckliga därute?» sade han slutligen.

»Hvad jag tänker?» — Hon såg på honom med sina mörka, drömmande ögon. — »Se på dessa arbetare som strängt få träla för en knapp dagspenning. Af sina herrar äro de föga bättre hållna än slafvar. Huru skulle det vara möjligt att för dessa olyckliga ej hysa det djupaste

medlidande? Säg», fortfor hon, »kan man så svårt lägga dem till last dessa gatuuppträden, till hvilka förtviflan och hopplöshet snarare än mordlust drifva dem?»

Prinsessan vände mot grefven sina ögon, som brunno af en eld, den blott hänförelsen för en ädel sak förmår upptända. Hon väntade ifrigt svaret från hans läppar.

»Hvarför lindrar ej adeln folkets nöd?» fortfor hon otåligt, då hon ej erhöll något svar. »Ack, adeln», — hon log bittert — »adeln har glömt sina plikter. I ett njutningsrikt lif har den förslöats, och blotta beröringen med folket ingifver den motvilja. Huru många af vår klass bistodo väl kejsar Viktor i hans strid för sin tron? Man nöjde sig att i salongerna predika korståg mot den afskydda och fruktade republiken. Det var också allt. Hvad som gäller om oss, det gäller om alla de högre klasserna. De hafva glömt sin mission och hvad värre är, de hafva glömt, att det finnes en Gud. De rika och förnäma dyrka en fetisch — guldets. De fattiga och ringa en vrångbild af frihetsgudinnan — anarkien. Stat och samhälle tyckas mig förlorade. Republiken förmår lika litet som monarkien återställa ordning i detta kaotiska virrvarr.»

Prinsessan sänkte hufvudet med en suck. Hon märkte ej, hurusom grefven såg på henne med en varm blick — en blick, som skulle hafva kunnat gifva hennes kinder en högre färg. Hur skön var hon ej, där hon satt tillbaka-lutad mot soffans sidenrygg!

»Nej, prinsessa», invände han lifligt. »Staten är ej dömd till undergång. Den har blott en svår kris att genomgå, men som en ny fågel Fenix skall den förnygrad resa sig ur askan.»

»Och hurudan kommer den nya Fenix att te sig? — Sagofågeln» — tillade hon.

»Med kejsarlig krona.»

Tviflande skakade prinsessan på hufvudet. »Hör ni till dem, som verka för införandet af det gamla statskicket? I sådant fall är jag rädd, ni arbetar förgäfves.

»Nej!» blef hans svar.

Helene såg tvekande upp. »Jag förstår er ej», sade hon. »Ni talar i gåtor.»

»Det gifves mer än en form för monarkien», återtog grefve Adlerberg. »Gif akt till exempel på den dekora-tionspjes, som tituleras republikens president. I stället för att vara hela folkets öfverhufvud, är han blott den brokigt utmålade skylten för det eller det partiet, hvilket ej tvekar att öppet bruka skamlös bestickning, då det gäller att hänga skylten på sin stång, där den jämmer-ligt svänger af och an, allt efter som kammarpolitikens ostadiga vind blåser än från den ena, än från den andra sidan.»

»Ni målar just ej det republikanska styrelsesättet i tilldragande färger», svarade Helene leende åt den drastiska skildringen.

»Nej», blef svaret, — »men i sanna! — Kanhända inom ett år allt dock är förändradt», tillade han efter en stund.

»Det tror jag ej», genmälde prinsessan. »Därtill skulle fordras en revolution.»

»Och hvad skulle ni säga», återtog grefve Adlerberg med allvar, »om en sådan inträffade?»

Prinsessan ryste. En dödlig blekhet utbredde sig öfver hennes ansikte.

»Jag förstår er», sade grefven, som iakttog hennes rörelse. »Det är minnet af händelserna för tio år sedan, som drifver blodet från edra kinder. Oaktadt all deras gräslighet önskar jag dem likväl upprepade. För foster-landet, när det gäller dess välgång och lycka, utgjuter jag gärna mitt blod. Då må det vara likgiltigt, huruvida det stora slagfältets nedtrampade gräs eller barrikadvallen däraf färgas röda.»

»Ni talar underligt, grefve Albert!» afbröt prinsessan med ångestfullt tonfall. »Ni förskräcker mig!»

»Förlåt, prinsessa», svarade grefven. »Men tanken

på livvets allvar tränger stundom obevekligt in på sinnet. Till och med midt uppe i det vimlande sällskapslivet går man ej säker för dessa känslor.»

»Tanken på livvets allvar är ej liktydig med den på döden», återtog prinsessan. »Ni är ung och bör i stället tänka på en ärofull och lycklig framtid.»

En blyxt af triumf upplyste för en sekund grefve Adlerbergs ansikte. »Ack, kanske är det den tanken, som i dag drifvit mig hit», genmälde han. »Jag ville tala med er härom.»

»Hvad värde har en kvinnas omdöme i denna sak?» frågade prinsessan Helene tankspriddt. »Hon förmår ju ingenting.»

»Hon förmår mycket», svarade grefven eldigt.

Han hade kastat en blick ut i salongen. Man observerade dem ej. De tunga portiärerna och den kinesiska skärm med broderade, gyllene fåglar, som var ställd kring soffan, där prinsessan satt, dolde henne fullkomligt för hvarje blick.

Hastigt flyttade han sig till sidan af prinsessan, och i det han fattade hennes händer, som han kysste, sade han: »Och särskildt ni, prinsessa Helene Orlensky, kan för mig göra mycket. Ni kan göra mig till den lyckligaste människa i världen. Ni, Helene, kan låta mig känna glädjen af att lefva.»

Prinsessan ryckte till. Hon försökte slita sig lös. Med mildt våld höll han henne dock kvar. Hon ville se vredgadt på honom; men då hon mötte hans glödande blick, betäcktes hennes ansikte af en djup rodnad.

»Låtom oss återvända till salongen», sade hon förvirrad. »Allt för länge hafva vi suttit här.»

»Och dock har jag ännu ej hunnit säga allt», fortfor Albert i passionerad ton. »Helene! Jag älskar er!»

Prinsessan Orlensky fann ej ett ord till svar. Hon var liksom bunden af en förtrollning. Den plötsliga öfverrumplingen hade alldeles förbryllat henne. Grefven

drog henne till sitt bröst, och viljelöst lät hon det ske. »Jag älskar dig!» upprepade han, och Helene kände härvid trycket af tvänne heta läppar mot sina. Förtrollningen var bruten. Förskräckt sökte hon resa sig och såg med en bedjande blick upp till honom. »Låt mig gå», hviskade hon med darrande röst.

»Ja!» återtog grefve Albert. »Ni skall snart få gå, Helene. Men först ett svar! Ett enda ord! Säg! Får jag kalla denna hand min?»

Då färgade åter rodnaden prinsessans kinder, och knappast hörbart kom ordet öfver hennes läppar. Men huru svagt det än ljöd, var det dock tillräckligt starkt för att öfvertyga Albert om segern.

»Jag är den lyckigaste människa i världen», hviskade han, i det han ännu en gång tryckte Helene till sitt bröst. Därpå fortfor han, återtagande den konventionela artighetens mask: »Låtom oss återvända till sällskapet. Allt för länge har jag beröfvat det dess mest lysande stjärna.»

Han vek dörrdraperiet åt sidan för Helene Orlensky.

»Hvilken lyckans gunstling ni är, grefve Adlerberg», sade markis de Croyse, då han om en stund kom i dennes närhet. »Prinsessan Helene, lyckans gudinna, har ju uteslutande låtit sitt solsken stråla öfver er.»

»Ni tyckes vara skarpsynt», svarade Albert. »Jag måste gratulera er till den sinnrika liknelsen om Fortuna, och sannerligen — i dag har jag intet skäl att förneka, det hon varit mig huld.»

»Aha! min bästa grefve!» utropade markisen. »Förmodligen har prinsessan lofvat er en dans på morgondagens maskerad hos baronessan Rosenberg. Den kommer att blifva utsökt, denna fest. Man talar om stora öfverraskningar i anordningar och kostymer. Nåå! gissar jag ej rätt?» tillade han i läspande ton.

»Nej!» svarade grefve Adlerberg torrt. »Det finnes allvarligare saker än lustbarheter, som i dag taga sinnet i anspråk.»

Härfå — böjande gardinen åt sidan — pekade han utan att yttra ett ord hän mot Slottsplatsen.

Arbetarnes mörka skaror fyllde den fullkomligt, och redan hade de börjat, utan att möta hinder, tränga fram öfver S:t Carlsbron.

»Min Gud!» utropade de Croyse bleknande och med skälfvande läppar, hvilka ljudet nästan svek. »Hvad skall nu hända? Hvad är att göra?»

»Framför allt bibehålla sin kallblodighet», svarade grefve Adlerberg, med en halft medlidsam, halft föraktfull blick på den förskräckte. »Ni bör genast begifva er härifrån, innan gatan hinner afspärras af folket.»

Som en bomb slog underrättelsen om demonstranternas framryckande öfver S:t Carlsbron ned bland sällskapet.

Inom några minuter var furstinnans salong utrymd och i brådsnande fart rullade vagn efter vagn bort från furst Orpensky's hotell inåt Olympiakvarterets gator.

Blott grefve Adlerberg hade stannat kvar.

II.

Likt en väldig flodvåg från det oroliga hafvet bröt den myllrande mängden fram öfver S:t Carlsbron.

Dess väg gick mellan rader af marmorstatyer. Härliga prydnader för balustraderna.

Med frågande ögon tycktes bilderna af store män, hvilka fordom med snillets makt förvånat sin samtid, blicka ned på dessa vilda arbetare i lumpor.

Hvad i all världen hade de att skaffa på ett område helgadt åt rikedom och njutning?

Långsamt drogo lederna upp för boulevarden, intagande dess hela bredd mellan Olympiaparkens gallerstängsel och den andra sidans husrader. Portar och fönster voro tillslutna, och från gatan var allt lif försvunnet.

Man hade flytt, för att lämna platsen öde och tom och åt massan gifva tillfälle att rasa blott mot känslolösa stenmurar.

Myndigheterna hade dock vidtagit en del försiktighetsmått. På romerska palatsets borggård voro trupper till presidentens skydd uppställda, och vid den närbelägna arsenalen befunno sig åter andra under vapen, färdiga att — om behofvet så fordrade — gripa in.

Hvarför hade man då ej genast sökt skingra de strejkande?

Otvifvelaktigt skulle det hafva varit en lätt sak, att

vid S:t Carlsbron afskära tåget, och på så sätt göra hela demonstrationen om intet.

Det var presidentens anordning. Han hade befallt, att öfvergången öfver bron ej skulle hindras, och på de invändningar, som gjordes, hade han blott gifvit till svar: »Måhända denna storm kan lugnas med mildhet. Folket skall ej uppretas, då det ser, att vapenmakt ej blifver använd, och jag vill dessutom gifva demonstranterna tillfälle att inför mig uttala sina önskningar. Regeringen behöfver arbetarepartiets stöd.»

Så småningom fylldes hela avenyen af de strejkandes skaror. Man hade gjort halt, och så tätt, att den bildade en ogenomtränglig, lefvande mur, stod mängden packad framför residenset.

Inga larmande rop, blott ett doft mummel, kunde förnimmas, och till det yttre rådde lugn och ordning.

Hvilken underlig samling af varelser! Hvarje typ af det mänskliga eländets arma offer syntes här representerad.

Män med herkulisk kroppsbyggnad, med muskler som af järn och drag präglade af råhet. Af hvilken olycksbådande eld brunno ej deras dystert flammande ögon!

Se där åter andra! Om hvilken hopplöshet och förtviflan talade ej den glanslösa, slöa blicken! Utmärglade af strängt arbete och usel föda tycktes deras skrangliga lemmar knappast hänga ihop, och man förundrade sig öfver, att fötterna voro i stånd att föra dem ett enda steg fram på deras väg.

Bredvid dem åter fräcka, oförskämda ansikten. Talande illustrationer till det sorgliga temat: »Människan i hennes djupaste förnedring».

Alla åldrar och kön voro blandade om hvarandra i denna hop, sammanförda af det gemensamma begäret: Bröd eller blod.

Män i sin fullaste kraft syntes vid sidan af gubbar och ynglingar — gamla kvinnor, kring hvilkas vidriga

anleten de glesa hårtestarne fladdrade, liknade demoner uppstigna ur afgrunden att uppegga människornas lidelser, och till dem, i skärande kontrast, unga mödrar med barnen på armen. Deras ansikten — i många fall vackra — hade ett tungt, glädjelöst lif markerat och gjort dragen sträfva.

Skygga tryckte sig barnen mot mödrarnas bröst. Af de rädda blickarne kunde man se, att i deras sinne fanns känslan af en okänd, annalkande fara.

Man hade begärt att få tillträde till romerska palatset, och det medgafs en deputation att inför presidenten fram-bära arbetarnes fordringar.

Statschefen tog välvilligt emot densamma. I sitt svar berörde han alla de frågor, som angingo arbetarnes sociala och ekonomiska ställning: »De hade stora plikter att fylla mot staten», sade han, »och regeringen, som såg på deras bästa, väntade sig ett stöd i partiet. Städse hade det varit hans och regeringens oafåtliga sträfvan att åvägbringa ett godt förhållande mellan arbetare och arbetsgivare, hvilket dock beklagligen ännu ej lyckats.»

Slutligen lofvade presidenten, att taga deras framställningar i noggrant öfvervägande och härom för kamrarna framlägga förslag, och med försäkran om hans välvilja blefvo de därpå afskedade.

Palatsets portar öppnades åter. Det sorl af otålighet öfver den långa väntan, som försports hos massan, förstumrades ögonblickligen, då under djup tystnad presidentens svar kungjordes. Det spred sig som en löpeld från led till led, och det nyss så lugna folket råkade nu i raseri.

Skrän höjdes först från de närmast stående. Därefter från allt vidare och vidare kretsar. De längst bort varande, som ännu ej kände förbittringens orsak, anade den dock och grepos äfven af det smittande ursinnet.

»Kunde jag ej tro det!» skrek en groflemmad arbetare, i det han hotfullt sträckte upp sina knutna näfvar

i höjden. Hans näsvingar voro vildt utspärrade, och den blick som lyste i ögonen talade om hatfulla känslor. »Kunde jag ej tro det! Med fagra löften vilja de store bedraga oss! Vackra saker lofvas. Men ingen vill vara med om att uppfylla dem. Alla äro de uslingar! Alla! Låtom oss vrida nacken af lögnarne liksom på kycklingar! Ned med blodsugarne! Ned med presidenten! Lefve anarkien!» — och tusende munnar upprepade: »Ned med presidenten! Lefve anarkien!»

Ropet, skränet, hundrafaldt förstärkt af ekot från det gamla kejsrerliga slottets och adelspalatsens murar, rullade som dundrande åskor fram utefter Olympiaavenyen, och kom de förnäma herrarne i deras barrikaderade boningar att darra för lifvet.

Svarta fanor, hvilka tills nu hållits dolda, höjdes som genom ett trollslag. De bakre hoparna trängde på. Ursinniga öfver det trånga utrymme, avenyen erbjöd, vände man sig mot Olympiaparken. Det fina gallerstaketet skakades af starka händer. Det gaf efter och föll till marken, och öfver detsamma instörtade folkmassan i den vidsträckta lustträdgården.

Likt lavinen, som förstör allt i sin väg, så ödelades planteringarna.

Förskräckta flydde svanerna till de aflägsnaste hörnen af sina dammar.

De saftiga gräsmattorna nedtrampades. Buskar och häckar sönderbrötos. Blomstersängarna härjades och växtrikets skönaste barn krossades under barbariskt tunga fötter. Marmorstatyerna kullvräktes och på piedestaler, där förut antikens gudar tronat, ställde sig folkuppviglare, med bloddrypande tal underblåsande en halfgalen folkhops djuriska vrede, under det att gudabilderna med krossade lemmar smutsades vid deras fötter i stoftet.

Den första stenen slungades mot romerska palatsets fönster.

Glaset klingade, och med ett ihåligt, skrällande ljud föllo bitarne på gatan.

Ett jubelrop åtföljde handlingen, och inom ett ögonblick flögo — tätt som en hagelskur — hundratals stenar mot fönstren. Den ena efter den andra af rutorna krossades, och i praktsalen bland purpur och förgyllningar anställdes vandalisk förödelse.

Äfven de närgränsande palatsen började nås af en och annan förflugen sten, ty allt högre och högre böljade upploppets vågor, och snart var det förvandladt i fasansfullt uppror.

Slutligen anlände militären från arsenalen. Några skvadroner af det första kyrassierregementet ryckte i täta led fram från de gator, som på ömse sidor om romerska palatset utmynnade i avenyen. Med dragna sablar nalkades kavalleritruppen. De förnicklade kyrasserna blänkte i aftonsolens strålar, och stolta kråmade sig hästarna under bördan af tungt beväpnade ryttare.

Skvadronerna gjorde halt för att — innan de skredo till anfall — gifva demonstranterna tid att godvilligt skingra sig.

Vid deras första åsyn hade folkmassan ofrivilligt hejdats i sitt anlopp. Den kände, hvilken styrka här mötte, och en stund såg det ut, som om man varit böjd att efterkomma den tre gånger upprepade maningen: »I regeringens namn: Tillbaka! — Ned med fanorna!»

Dock, denna gynsamma sinnesstämning varade blott ett ögonblick! Det ljud åter genom de gyttrade leden, stridsropet: »Lefve anarkien! Död åt blodsugarne!»

Raseriet segrade öfver förskräckelsen, och kyrassiererna mottogos med ett regn af stenar.

Man såg hästarna träffas, och de ädla djuren stegra sig af smärta.

Kyrasserna erhöilo bulor, och mången soldat måste svårt sårad föras ur striden.

Massan drefs dock något tillbaka.

Den tycktes ej kunna göra allvarsamt motstånd mot dessa bepansrade ryttare, som med sina sablar till höger och vänster utdelade skarpa hugg.

En kvinna snafvade och föll. I nästa ögonblick krossades hennes hufvud under en hästhof. Hon var det första offret.

»Ned med de legda bödlarne!» ljöd det. »Död åt de uslingar, hvilka ej ens skona kvinnor!» och massorna slöto sig om ryttertruppen.

Det var med stor möda de vana krigarne kunde reda sig mot fiender, hvilka grepo tag i hästarnes svansar och i ryttarnas stöflar, sökande draga dem ur sadeln.

Tätt föllo sabelhuggen, tillfogande svåra sår. Men andra trädde i de fallnes ställe. Alltjämt andra!

Det var en ojämn, farlig strid, och slutligen måste kyrassiererna tillgripa sina revolverar.

Skotten smällde, och kulorna gjorde luckor i de upproriskas led.

Döda eller svårt sårade föllo de olyckliga till marken. Blod nedsölade de trasor, som höljde deras kroppar.

Det var hemskt att höra, huru de med vildt rullande, blodsprängda ögon, som tycktes vilja tränga ut ur sina hålor, ännu i lifvets sista ögonblick med hväsande stämma utstötte förbannelser.

Trots sina öfverlägsna vapen började dock snart skvadronerna att svikta.

Väl träffade hvarje hugg; men allt dödsförakt, allt mod tycktes ej gagna det ringaste mot den oräkneliga massan, bland hvilken truppen viljelöst fördes hit och dit likt bräckliga farkoster på den stormuppfyllda, böljande oceanen.

Upploppet hotade att taga den allvarsammaste vändning, ty de strejkande beredde sig att storma residenset.

Då ändtligen ryckte det republikanska gardet ut från romerska palatsets borggård.

Kommandoropen ljödo, och den första salvan smattade. — Den spred död.

I oordning veko de upproriske tillbaka för gardet, som snart mot dem bildat sin långa front.

Åter upprepades officerarnes: »Lägg an! — Fyr!» och ånyo fylldes luften af gevärsskottens smällar efterföljda af vildt skrik. En hemsk sång med ackompagnement af krigsgudens musik i tempo furioso.

Det dröjde ej länge innan förskräckelsen blef allmän, och i vild flykt upplöstes snart den nyss af segervisshet rusiga arbetarehären.

Kyrassiererna, som ögonblicket förut knappast kunnat värja lifvet, drefvo nu fram sina springare mot demonstranternas led.

De stolta krigarne gånge ingen pardon åt sina fiender i blusar, som satt deras tapperhet på ett allt för hårdt prof. Obarmhärtigt föllo dödande deras sablar och kommo mången olycklig att sluta sitt lif under hästens järnskodda hof. De togo de anarkistfanor, som — försvarade med hjältemod — ännu svajade för vinden. De slet dukarne med deras dystra inskriptioner i trasor.

Större delen af de flyende togo vägen åt S:t Carlsbron, och här uppstod en stark trängsel under striden att hastigt komma öfver. Besinningslösa trängde de bakre skarorna på, ansatta af gardestrupperna, och tusende drefvos härunder ned i vallkanalen, finnande sin graf i dess tröga böljor.

Blodröd, som af blygsel, sänkte sig solen.

Ännu ett strålnippe, likt den glänsande blicken ur ett tåradt öga, göt den öfver den skimrande världsstadens tallösa tornspiror och gyllene kupoler, innan den försvann bak bergen i väster.

Då skymningen föll på, var upploppet dämpadt, dränkt i ett blodbad till förekommande af värre olyckor.

Blod måste utgutas till samhällets skydd! I ett haf af den röda lifsvätskan skulle anarkien slutligen drunkna!

Hvilken ödets ironi, att den republikanska regeringen, som till valspråk tagit de sköna orden: Frihet, jämlikhet, broderskap, var nödgad för sitt bestånd utöfva ett dylikt blodsregemente! Ett svaghetstecken — det största, som kan tänkas — att ej våga mått och steg att upprycka det ondas djupa rot.

Mörkret hade kastat sin slöja öfver dagens strids-teater. Men vid skenet från de brinnande gatlyktorna kunde man iakttaga förödelsen.

De aristokratiska palatsen vid Olympiaparken fingo i natten en spöklik anblick. Med sina sönderslagna rutor liknade de dödsallar, hvilkas tomma ögonhålur med hemskt grin betraktade den lefvande världen. På avenyen utanför tågade militärpatruller af och an, och hotfullt blixtrade soldaternas bajonetter i det svaga lyktskenet.

Så slutade denna aprildag i Victoropolis.

Världsmetropolen hade åter till de många lagt minnet af ett skräckdrama.

III.

Då grefve Adlerberg lämnat furst Orleskys palats, skyndade han med raska steg framåt den folktomma gatan. Han hade svept kappan tätare om sig, ty en kall vind blåste från hafvet och for susande genom Olympiaparkens trädkronor, där löfvets prasslande lät som en klagosång från naturen. I adelspalatsen med deras krossade fönster fladdrade de tunga draperierna spöklikt för luftdraget, och en eller annan glasskärfva, som ännu ej lossat från sin fästepunkt i fönsterkarmen, gaf stundom efter för blåstens tryck och nedföll med hvasst klingande ljud, öfverstänkande de bonade golfven med förrådiska flisor.

Med sänkt hufvud gick grefven framåt. Tusen tankar, som i ständigt kretslopp vredo sig kring blott en punkt — politiken — sysselsatte honom och hade bragt hans eljest så lugna sinne i en okänd oro.

»Halt! Verda!» ljöd det plötsligt emot honom, och vid skenet af en fladdrande gaslåga urskilde han en soldat i fotgardets gröna och röda uniform, som höll den blänkande bajonetten riktad mot hans bröst.

Tigande vände grefven om och vek af inåt en tvärgata. Hans tankar föllo på dagens dystra händelser.

Men det fanns äfven gladare hågkomster. Furstinnans kabinett, där han under några hastigt flydda minuter haft sitt samtal med prinsessan Helene, skymtade fram för hans inre öga, och han började i minnet framkalla

hvarje hennes yttrande, hvarje hennes leende, och åter genomlefde han den berusande känslan, då detta: »ja», förkunnande hans lycka, smög öfver hennes läppar.

Grefve Adlerberg var ingalunda en främling i furst Konstantins familj. Hans nu döda föräldrar hade varit nära förbundna med huset Orlensky. Deras jordbesittningar hade gränsat intill hvarandra och såsom en naturlig följd af föräldrarnes lifliga umgänge, hade äfven en förtroligare bekantskap uppstått mellan de unga.

Den hade för dem varit en lycklig tid, barnatiden; men fruktansvärdt hade den blifvit atbruten.

Grefve Alberts fader var hängifvet fästad vid monarkien och kejsarens person. Då revolutionen utbröt, hade han ej tvekat att med svärdet uppträda till kejsarens försvar.

Men i det slag, som afgjorde dynastiens öde, hade han stupat, och hans vidsträckta jordegendomar indrog republiken till straff, såsom det hette, för den brottsliga handlingen att bära vapen mot nationen. Blott några arma rester af en stor förmögenhet hade undan statsinkquisitionens snikna händer kunnat räddas åt den omyn-dige arfvingen.

En lång skilsmässa hade följt på barndomstidens sorglösa sammanvaro. Grefve Albert Adlerberg hade här- under vid kadettkåren utbildats till officer. Därpå under ett par år som underlöjtnant legat i garnison i en af- lägsen provinsstad, till dess han helt nyligen blifvit för- flyttad till gardeskyrassiererna tack vare det mäktiga in- flytandet af general von Lobwitz, en af hans fars vänner, hvilken var chef för nämnda elitregemente. Och så hade prinsessan och grefven ånyo råkats i hufvudstadens bro- kiga lif. Men af ynglingen hade blifvit en man — af barnet en ståtlig jungfru, och vid återseendet hade båda öfver- raskats af en förvirrande förnimmelse af att deras ömse- sidiga känslor undergått en märkbar förändring — att den gamla vänskapen förbyts i uppspirande kärlek.

»Hvilken härlig kvinna!» tänkte grefve Albert. »En skattkammares rikedom förmår ej uppväga värdet af hennes hand», och i triumferande ton utbrast han högt: »Denna hand, som nu tillhör mig.»

Omsider hade grefve Adlerberg hunnit fram till målet för sin vandring. Ett stort hus vid franska boulevarden. De kvarter, han nyss passerat, voro på intet vis berörda af händelserna vid Olympiaparken. Här brusade oafbrutet världsstadens lif. Från de praktfulla kaféerna strålade ljuset ut öfver den myllrande människohop, som rörde sig utefter trottoirerna. Likt eldflugor skymtade vagnarnas lyktor mellan löfverket af träden, som i dubbla rader omgäfvö körbanan. De elektriska bågglamporna kastade strålknippen öfver boulevarden och den längs densamma löpande kanalen, förlänade en glans som af stål åt dess vatten. Det var, som om man kommit till en annan stad, där ingen frågade efter tjärran timade händelser, och sysslolösa sutto människorna kring marmorborden, vid orkestermusikens glada toner njutande en sorglös tillvaro.

Den massiva ekporten vred sig på gångjärnen, lämnande grefve Adlerberg tillträde till det inre af privathotellet. En gedigen lyx mötte där ögat. En lyx, hvilken man ingalunda kunnat ana, då man betraktade husets strängt enkla fasad.

Grefven passerade förhallen, hvilken genom förhängen var skild från den egentliga trappuppgången.

De mosaiksmäckade hvalfven uppbyros af fyra joniska pelare i röd marmor. Väggar och golf hade beläggning af samma stenart, och på ömse sidor om trappan stodo tvänne statyer — Mars och Minerva — utförda af mästarehand i renaste carraramarmor. Öfver de hvita stenfigurerna göt det matta skenet från höga bronskandelabrar en mystisk dager.

Grefve Adlerberg hade räckt sin kappa åt en i prålände livré utstyrd betjänt, som med densamma försvunnit i kapprummet och nu med den ceremoniosa minen

och den högtidliga hållningen hos en ceremonimästare vid ett tyskt dussin Hof under rococotiden skred före honom uppför de mattbelagda trappstegen.

Det syntes tydligt, att grefven ej var någon främling i huset. Ja, att han denna afton till och med var väntad.

Sedan en rad af rum passerats, öppnade lakejen en dörr, hvars portière han drog åt sidan. I nästa ögonblick nedföll åter förhänget, släpande de tunga vecken mot golvet, och grefve Adlerberg befann sig ansikte mot ansikte med chefen för gardeskyrassierregementet, generalen von Lobwitz.

Det med dyrbar enkelhet möblerade kabinettet upplystes af en taklampa, hvars sken — dämpadt af en mörk skärm — insvepte föremålen i ett behagligt halfdunkel. Blott på det stora, med mångfaldiga papper, böcker och kartor beströdda skrifbordet föll ett klart ljusknippe.

Vid bullret af dörren, som öppnades och slöts, vände generalen hufvudet, och resande sig från sin plats gick han emot den inträdande.

»Jag har väntat er länge och otåligt», sade han med en min, som om han tillrättaviserat en officer för fronten. »Ni har försummat en halftimme. Men stig fram och var välkommen», fortfor han strax härpå vänligare. »Jag undrar, hvad som vållat er, den annars så punktliga, ett sådant dröjsmål?»

Han var en äkta krigartyp, denne gamle general, som grånat i tjänsten under Viktor XVII.

Hans, trots den framskridna åldern, oböjda gestalt tycktes resligare i den hvita kyrassieruniformen, på hvars vapenrock Gyllene örnens kraschan, Boreniens förnämligaste orden, blänkte. — Ett monarkiskt äretecken, som republiken ej antastat, utan fortfarande utdelade med gifmild hand.

Den af djupa veck fårade pannan, från hvilken håret

var tillbakastruket, vittnade om kraft och intelligens. Ögats blick hade en sträng militärisk skärpa, men kunde äfven gifva uttryck åt godhet och välvilja. Munnen var helt och hållet täckt af ett par väldiga mustascher, hvilkas, liksom hårets och de buskiga ögonbrynens gråa färg gjorde ett egendomligt afbrott mot den af solen brynta hyn.

»Nåå, grefve Adlerberg?» återtog general von Lobwitz långsamt.

»För att komma hit, herr general, var jag tvungen att taga en betydlig omväg», svarade Albert.

Generalen nickade, och hans röst fick ett bittert tonfall, då han härpå frågade: »Har ni varit ögonvittne till händelserna?»

»Ja.»

»Och känner dem i detalj?»

»Ja.»

»Jag vore er tacksam, om ni då berättade mig hvad ni sett», sade general von Lobwitz; och omständligt redogjorde grefve Adlerberg därför.

»Det är mer än ett gatutumult. Det är ett uppror», återtog generalen, i det vredesmolnen allt tätare sammandrogo hans pannas veck.

Häftigt stötte han så den bräckliga pappersknif, han höll i handen, mot bordskifvan. Det spröda elfenbenet brast, och likgiltigt kastade han bitarna ifrån sig. Han reste sig från sin plats, och med häftiga steg ackompanjerade af stålsporrarnas klingande gick han af och an.

»Jag anade hvarthän detta skulle leda; men man lyssnade ej till mina varnande ord. Då hette det, att man ej borde uppreta arbetarne. Man betänkte ej, att eftergifvenhet mot fienden blott stegrar hans hat. För sent — då det onda ej längre stod att rätta — har presidenten blifvit varse sitt misstag. Mot sin vilja har han måst anlita den väpnade makten och tvungits att foga en ny sten till den mur af klasshat, som han i stället velat nedrifva. Men presidenten är lika vanmäktig som

det republikanska statsskick, han representerar. Samhället måste reformeras, men på den historiska grundvalen.»

Generalen hade tystnat.

Gripen af en ny tanke gick han fram till fönstret, hvars persienne var uppdragen, och lät blicken irra ut i det nattliga mörker, som med lyktornas ljuslågor kämpade om herraväldet öfver Victoropolis.

Resande sig högt öfver en oredig massa af tak och skorstenar skönjdes tydligt Capitoliums marmorkolonnader. Den gigantiska kupolen aftecknade skarpt sin förgyllda massa mot natthimmeln, och genom rotundans fönster strömmade en flod af ljus, likt skenet från en fyrbåk.

Kamrarna voro denna afton samlade till plenum.

»Där borta löper man till storms mot ministärens rankiga taburetter», sade general von Lobwitz, »och snart har det trettonde af presidentens kabinett att motse sitt snara fall. Ett olyckligt antal», tillfogade han, i det han fällde ned persiennen. »I afton torde man dock lyckas afvärja angreppen. Men i morgon! Ja, i morgon blir det min tur att pröfva mina vapen. Republiken måste falla.»

»Republiken skall ej gå under utan hårdnackad strid», invände Albert.

»Ni misstager er, grefve Adlerberg. Den kommer att falla likt en sjuk frukt vid första skakning af trädet, ty det är en mask, som ätit sig fram till dess innersta kärna och till sista droppen förtärt dess lifssaft. Den masken benämnes korrupcion. Här! Läs detta», fortfor han, i det han från skrifbordet tog en hög papper. »Öfvertyga er själf om, huru stora dess härjningar varit.»

Mörkröd steg rodnaden af vrede på grefve Adlerbergs ansikte, allt efter som han genomögnade de fullskrifna arken. »Republiken tyckes vilja skrifva sitt testamente till förmån för anarkien», utbrast han med ett skärande skratt.

»Jag hade dock trott, att de republikanska princi-

pernas förkämpar ej voro yrkestjufvar. Men denna penning-skandal öfverträffar till och med Panamaaffären i storslaget svindleri. Hvilken lång lista på komprometterade, deputerade, republikens f. d. ministrar och — last but not least — medlemmar af den nuvarande regeringen.»

»Men intet enda namn af högern», tillade generalen med en viss stolthet. »Nå, grefve Adlerberg! Inser ni, att det vapen, med hvilket jag kommer att strida, sårar — sårar dödligt», rättade han sig. »I min hand ligga bevisen, som klargöra, hvart hundratals millioner dukater, försvunna ur statsbankens kassor, tagit vägen.»

»För Boreniens ära», mumlade grefve Adlerberg, »skulle jag ur vår historia vilja rifva bort det blad, där så mycken skam står skrifven. Beklagansvärde hertig Henrik! Hvilka svårigheter för honom. Så ung!»

»Jag känner honom», svarade generalen med tillförsikt. »Han äger en regents alla egenskaper.»

»Men skola de vara tillfyllest för att rädda stats-skeppet undan skeppsbrott?» invände grefven.

»För visso!»

»På den oerfarne kejsaren faller den svåra plikten att sköta rodret», återtog grefve Adlerberg.

»Ja, men till sin hjälp har han en trogen, sjövan besättning. Det är på den krafvet i främsta rummet ställes att handla — att rädda riket. I sanning ett farligt värf. Ett ögonblicks vacklande, ett ögonblicks förlust af det djärfva, oegennyttiga modet är nog att af revolutionens hvirflar dragas ned i djupet. Men värfvet är äfven ärofullt, och därför tvekar jag ej att sätta förmögenhet och lif som insats.»

Generalen tystnade. Hans ögon blixtrade, och gestalten tycktes hafva återfått ungdomens liflighet. För sig själf fortsatte han sin tankegång, glömmande att omkläda den i ord. Först småningom återtog hans ansikte ett uttryck af lugn, och han fortfor:

»Är äfven ni beredd att fullgöra den del af arbetet, som faller på er lott, grefve Adlerberg?»

»Jag har gifvit mitt ord. Jag svär vid min värja att hålla det», blef svaret.

»Det är bra, således till saken, hvarför jag kallat er. Ni skall resa i morgon!»

»Jag förstår.»

»Till Bellefonds! Det är en idyllisk plats — fridfull och lugn. Men jag råder er till försiktighet, ty republikens regering håller besoldade spioner, som bevaka den afsatta dynastiens minsta handling.»

»De skola ej få anledning till misstanke, och ni, herr general, ej till missnöje.»

»Jag hoppas det», var general von Lobwitz' lakoniska svar.

Han gick fram till en på väggen hängande målning, ett leende landskapsmotiv utfördt i akvarell. Trefvande for han med handen öfver tapeten, hvarvid han tvenne gånger med korta mellanrum vidrörde en fördold fjäder. För en tredje tryckning efter några minuters förlopp, hvilka han noga räknade, öppnade sig luckan till ett lönskåp, och efter att hafva framtagit ett större konvolut, slöt han den åter. Ljudlöst gled den in i fogningen. Blott en sakta knäpp gaf tillkänna, att låset gått igen, och det skarpaste öga skulle ej hafva upptäckt den oskyldigaste springa, som tjänat att förråda taflans hemlighet.

»Se där!» sade general von Lobwitz, i det han räckte en brefpacke till grefve Adlerberg. »Där stå allvarsamma saker. För detta har ni likväl ingenting att frukta, ty den hemliga polisen skulle ej lyckas tyda en rad af chiffern. Men dess nyckel — gåtskriftens lösning — måste jag äfven anförtro er att öfverbringa till hertigen.»

Generalen, som här sänkte rösten, liksom fruktade han obehöriga lyssnare, drog från sitt finger en ring, i hvars infattning satt en enda, eldglänsande opal, och i det han öfverlämnade den till grefve Adlerberg, fortfor han: »Under

stenen är i en kapsel en hinna innesluten. Dess tecken — ej skönjbara för blotta ögat — gifva lösningen. För att komma åt den samma, måste dock opalen brytas ur sin infattning. Låt af ingen beröfva er klenoden. Ert hufvud, liksom mitt och mångas, skulle — om denna lilla tingest fölle i obehöriga händer — hvila osäkert på sina axlar. Se till att det sitter fast! Ni känner» — härvid lät rösten hotande — »hvad straff väntar förrädaren.»

Med någon förvåning åhörde grefve Adlerberg detta, och en egendomlig känsla betog honom, då han tvekande satte ringen på sin hand. Nervöst vred han den rundt, så att metallen värmdes af gnidningen. Den brände nästan hans hand, och gärna hade han ryckt den af fingret. Då nådde honom generalens sista ord, och med kväfd harm utropade han:

»Om någon misstänkte, att jag vore färdig att fläcka min sköld med mened, skulle jag fatta det som en förolämpning.»

»Jag skulle göra sammaledes», svarade generalen, »men låtom oss återkomma till saken. Såsom grefve Adlerberg, löjtnant vid gardeskyrassiererna, kan ni ej begifva er ur riket. Därför» — härvid tog han ett med stämplar betäckt papper — »därför har jag anskaffat ett lämpligt pass utfärdadt af Victoropolis generalguvernör. Och nu, grefve Adlerberg», slöt han, »har ni uppfattat mina instruktioner?»

»Fullkomligt!»

»Då har jag blott en sak att tillägga. Ni är ej rik. Utgifterna kanske blifva dryga, och — ja — hm —»

Grefve Adlerberg hade rest sig, och det var med stolthet han afbröt: »Jag mottager ej betalning för att göra min plikt.»

En stund betraktade general von Lobwitz honom under tystnad. Hans blick blef allt vekare, och fuktigt skimrade ögat. »Son af min oförgätlige vän», sade han.

Imperator.

3

»Ni är en präktig gosse, den värdige sonen till en ridderlig far. En välsignelse vägrar ni väl ej mottaga? Kanske den kan hafva något värde, och ingen torde vara mera berättigad att gifva den, än jag.»

Grefve Albert böjde sitt hufvud för denne sträfve krigare, hvilken på sonen öfverflyttat den vänskap, hvarmed han fordom omfattat fadern. Han var rörd öfver dessa ord från den eljest så otillgänglige generalens läppar.

Victoropolis hade försjunkit i sin korta nattliga dvala. Lifvet på dess boulevarder och gator hade afstannat, och till arbetsrummet trängde blott då och då bullret från ett enstaka åkdon, hvilket ännu ej afslutat sin fart för natten.

Grefve Adlerberg stod i begrepp att aflägsna sig. Han hade tagit de viktiga papperen, och de hvilade nu innanför rocken vid hans bröst. Där lågo de säkra. Han förde, liksom för att ännu en gång öfvertyga sig härom, handen till bröstet. Då häftade åter hans blick vid ringen. Med hvilken hemlighetsfull skiftande glans lyste ej opalen emot honom. Likt ormens magiskt glänsande öga tycktes den äga en hypnotiserande makt. För några minuter var grefven hemfallen under dess herravälde, och han väcktes först till sig själf, när dörrförhänget ännu en gång fördes åt sidan, och lakejens ansikte — nästan försvinnande i ramen af den jättelika pudrade peruken — åter blef synligt.

»Herr baron von Burns», sade han i samma halfhöga ton, hvarmed han förut anmält grefve Adlerberg.

Hvem kände ej till denna märkliga person, på hvilken för närvarande den politiska magnetnålen pekade. En spenslig gubbgestalt med blekt ansikte och gråa polisonger. Hans kala hjässa skulle hafva gifvit honom det gåtfulla utseendet hos en egyptisk tempelsfinx, om ej ögonens liflighet förtagit ett sådant intryck. Hade man en gång varseblifvit snilleblixten i dessa ögon, då kunde man

fatta den makt, hvilken denne man förstod att utöfva, som med glänsande värtalighet kom kammaren att under andlös spänning lyssna till hvarje ord — som med det bitande ironiets snabbskjutande eld städse träffade motståndaren.

Han var en person med öfverlägset förstånd, hvilken med slug beräkning förstod att trots allt motstånd drifva igenom sin vilja, men som äfven, om han fann stämningen ogynnsam, tåligt kunde bida tiden.

På baron von Burns' frågande blick, då han märkte, att generalen ej var ensam, svarade denne: »Jag har den äran att föreställa en af mina officerare — grefve Albert Adlerberg. Namnet torde ej vara er obekant, herr baron.»

Den tilltalade nickade förstående och vände sig till grefven. »Jag känner orsaken», sade han, »hvarför ni är här. En gång hoppas jag få påminna er om, att trogen tjänst kräfver furstlig belöning.»

Som en sömngångare hade grefve Adlerberg ånyo genomvandrat den långa raden af salonger i generalens hotell. I vestibulen hade lakejen hjälpt honom på med kappan, och nästan utan att han själf visste det, befann han sig åter på gatan. Han skakade på sig liksom för att blifva kvitt en besvärande börda, och han — den modige officeren — som ej skulle hafva darrat för att se fienden i hvitögat, kände nu en oförklarlig bäfvan.

»I alla händelser», tänkte han, sökande skingra sina obehagliga tankar, »är det fegt att vända om, ännu fegare att stå stilla — alltså framåt!»

Han ropade an en förbifarande droska. Hemkomsten lade han sig påklädd på sängen. Hans sinne var allt för upprördt, för att hvilat skulle blifva lugn. Feberaktigt strömmade blodet genom ådrorna, och i hastig takt bultade tinningarna under pulsens häftiga slag. Oroligt kastade han sig af och an, plågad af hemska drömmar. Han såg, huru en döds-kalle grinade emot honom. Dess

tomma ögonhålor stirrade oafvändt på den ödesdigra ringen. Snart var det ej blott en, utan tio — hundra! En hand sträckte sig efter klenoden. Skelettets knotiga, köttlösa fingrar grepo den redan. Han kände sig isas som af en dödsfyla, och häftigt for han upp från sitt läger med kallsvetten droppande från pannan.

IV.

Efter den allmänna mottagningen hade presidenten återvändt från audienssalen till sitt arbetsrum, beläget i en af de flyglar, hvilka från romerska palatsets hufvudfasad sträckte sig fram omslutande borggården.

Gröna sidengardiner — röjande ett svunnet århundrades smak — nedföllu i raka veck för fönstren, från hvilka man hade utsikt öfver avenyen och Olympiaparken. På de hvita väggytorna hängde åtskilliga porträtt af medlemmar tillhörande rikets före detta regenthus. De flesta från det adertonde århundradet.

Hvad de sågo egendomliga ut, dessa kejsrerliga furstar och furstinnor med det stereotypa leendet på onaturligt röda läppar! Med stel högtidlighet blickade de ut från sina krönte ramar. Så hade årtionde efter årtionde deras pudrade hufvud sett ned på generationer af ättlingar, och nu betraktade de med samma fadda min den nya regimens män — fienderna till deras ras.

Att detta gemak — liksom de flesta — fått bibehålla sin gammaldags prägel, fick man väl tillskrifva den orsaken, att palatset efter revolutionen blifvit af Boreniens kamrar i orubbadt skick anslaget till bostad åt statschefen.

Måhända var det äfven fåfängan hos den nuvarande presidentens gemål, som förestafvade henne att på sig söka öfverflytta den sista återglansen af legitimitetens nimbus, så förbleknad denna än var, — blotta besittningen af statspalatset, med dess af dyrbart bohag fyllda salar.

För visso fann hennes excellens presidentskan ett osökt behag i allt detta, och kanske låg det sanning äfven däruti, då elaka tungor beskyllde henne för en viss kärlek till det gamla kejsersliga hofvets etikett. Säkert är, att lifvet i det romerska palatset ingalunda hade den borgerliga prägel, man kunnat vänta.

Med händerna knutna på ryggen vandrade presidenten från hörn till hörn i sitt arbetsrum. Bekymren hade samlat sig i moln på hans panna, och ögonbrynen voro nästan förenade genom den skarpa rynkan öfver näsan. Då och då stannade han, hvarvid hans blick frånvarande fäste sig på den brokiga golfmattan.

Presidenten Collnitz var en man af omkring 45 års ålder. Ansiktet var uttrycksfullt, och man kunde utan öfverdrift säga, att han hade ett värdigt utseende. Han var en man af klart förstånd och stora kunskaper, som från en ringa härkomst arbetat sig upp till denna republikens hederspost. Platsen på samhällets höjd, där han kunde iakttagas och klandras af alla, var honom dock ingalunda odeladt behaglig. Han — den förr så populäre partiledaren, hvars ord — nästan i samma ögonblick de yttrades — blifvit lag, han såg nu den folkgunst, hvilken han haft att tacka för presidentskapet, så småningom försvinna, då den allmänna meningen — så böjd för motsägelser — tillskref honom personligen en svaghet, som den ifrigt sträfvat gifva hans ämbete.

Presidenten hade allvarsamma skäl till oro denna morgon. För några dagar sedan hade högertidningarna offentliggjort en serie afslöjanden angående »vissa oegentligheter vid statsbankens förvaltning». Skarpa anklagelser voro riktade mot flera medlemmar af ministären. Dessa hade dock i början kraftigt tillbakavisat hvarje kränkande beskyllning. Men i samma mån som bevisen blefvo svårare, blefvo äfven dementierna svagare.

Där på fönsterbordet lågo dagens tidningar kringströdda. Alla innehöllo i spaltlånga ledare skildringar

öfver bankskandalen. I högerorganen kunde man mellan raderna läsa skadeglädje och belåtenhet. Man hade spelat ut en god trumf och beredde sig att taga in spelet.

Vänsterpressen utfor i ännu bittrare klander. Dess vrede var likväl allt för prononcerad för att vara fullt naturlig. Den hade öfvergått till hysteri.

Presidenten stannade framför fönstret och betraktade det rörliga lifvet på avenyen. Herrar i cylinderhattar, arbetare i blusar sågos där ifrigt läsande tidningsbladen. Man stod, man gick och läste, och ur sorlet från folkmassorna kunde man tydligt urskilja tidningsförsäljarnes gälla rop, då de utbjödo sina nummer. »Köp! Köp!» ljöd det i kor. »Stora nyheter! Millioner förskingrade, stulna! — Köp! Köp!»

Presidenten vände sig från fönstret. »Denna sak utskrikes redan öppet på torgen», mumlade han. »Riket genljuder från sin ena gräns till den andra af ropet härom, och ekot — tusenfaldt upprepande hvarje stafvelse — rullar fram öfver världen. Hvilka nya olyckor skola väl födas af denna? Situationen fordrar kraftfulla män. Men hvar finna dem? Hvem skall bilda en ny ministär?»

Då öppnades rummets dörr, och presidentens handsekreterare visade sig. »Ers excellens», sade han, »utrikesministern, grefve de Maupas, anhåller om en stunds samtal.»

Presidenten böjde hufvudet till en jakande åtbörd. »Förmodligen något nytt uppslag i de ryska förhandlingarna. Någon ny ögla att utreda i den trassliga härfvan. Men hvem skall bilda den nya ministären?» upprepade han, i det hans tankar ånyo började att löpa rundt kring den skampåle, hvarvid de voro fjättrade. »Grefve de Maupas har kanske ett orakelsvar i beredskap», tillade han med ett sarkastiskt löje, som ännu ej försvunnit från hans ansikte, då denne trädde in.

Hans excellens utrikesministern var en man, som redan med åtskilliga år öfverskridit sextiotalets gräns. Det

lilla skalliga hufvudet, på hvilket blott vid öronen syntes några obetydliga rester af hår, kom granskaren att osökt tänka på en plockad fågel, och detta hufvud, till hvilket hörde ett gulblekt, slätrakadt ansikte med förnäm romersk näsa, satt på en förträffligt harmonierande bål, hvars insjunkna bröstborg vittnade om, att herr grefven under större delen af sitt lif suttit lutad öfver ministerportföljen, och att det varit med redandet af utrikespolitikens trådar, som hans händer varit sysselsatta, det visade tydligt de långa spindelbensliknande fingrarna, på hvilka några präktiga solitärer skimrade.

Utrikesministern var typen för en smidig diplomat. Öfver hans läppar sväfvade ett evigt småleende. Nästan lika oföränderligt som det på de gamla fursteporträtten på rummets väggar. En lång tid af sin lefnad hade han ägnat sig åt kejsarens tjänst, därefter hade han med samma nit handhaft republikens diplomati. En färgskiftning, hvilken han företagit utan några som helst skrupler, då denne utomordentlige man städse lyckades stämma sina egna underordnade tycken i samklang med fosterlandets — det vill säga med de maktägandes.

»Jag hoppas, ers excellens», sade grefve de Maupas, i det han gjorde en lätt bugning, »att jag ej stör er i ert viktiga arbete för landets väl.»

»För ingen del. Det är mig ett nöje att åhöra de värderade rådgifvare, som konstitutionen ställer vid min sida, och skall jag gissa» — tillade presidenten — »torde det ej vara någon annan sak än den ryska frågan, som fört er hit i dag, herr grefve.»

»Ers excellens gissar förträffligt», svarade utrikesministern i samma cirklade ton. Han satte sig bekvämt tillrätta i fåtöljen och fortfor, föredragande att gå vid sidan af frågan. »Jag har verkligen meddelanden att göra rörande förhandlingarna med kabinettet i S:t Petersburg. Men oakadt all deras vikt blifva de i detta ögonblick af blott sekundär betydelse bredvid en andra fråga,

som trängt sig fram i förgrunden och kräfver skyndsam lösning.»

»Ni menar, herr grefve?» frågade presidenten med spelad likgiltighet.

»Den ministerkris, som står för dörren», blef svaret.

»Ah!» utropade presidenten. Det lät, som om grefvens ord erinrat om en sak, som varit nära att falla honom ur minnet. »Kanske ni, de Maupas, kan gifva ett välbetänkt råd? Tror ni, att en rekonstruktion af kabinettet blifver möjlig?»

»Omöjligt! Omöjligt!» försäkrade utrikesministern och nu, styrande direkt kurs på det kinkiga ämnet, fortfor han: »Kabinettet har efter enskild öfverläggning fattat beslutet att ofördröjligen inlämna sitt afsked. Det är för att rädda situationen.»

Presidenten fäste en misstrogen blick på rådgifvaren.

»Jag tviflar ej på er erfarenhet», sade han härpå, och med en svag böjning på hufvudet tackade grefven för den tvetydiga artigheten. »Men jag förstår ej, i hvad mån detta tillvägagående skulle rädda situationen.»

Grefve de Maupas visade det mest obesvärade ansiktsuttryck i världen. »Men, ers excellens», sade han, »underhandlingarna med den moderata högern blifva ju i så fall lättare.»

Presidenten häpnade. »Skall jag kalla högern till makten?» frågade han slutligen — »och hvarför?»

»Blott förbinda er med baron von Burns», rättade grefve de Maupas. »Det torde blifva nödvändigt, då regeringspartiet genom nyligen timade tilldragelser råkat i minoritet. Såvida» — tillade han spetsigt — »såvida ers excellens ej föredrager att söka allians med andra partigrupper.»

Utrikesministern, som med dessa sista ord syftat på omstörtningpartiet, hvilket behärskade ett betydligt röstantal i deputerade kammaren, afslöt sitt svar och drog upp en briljanterad snusdosa — en gåfva af en främmande

suverän, hvars emaljerade porträtt syntes på locket. I det han tog några korn af dess bruna innehåll för att föra det till sin näsa, böjde han sig framåt och dolde sålunda det diplomatiska löjet, som mera belåtet än vanligt sväfvade på hans vissnade läppar.

Genomborrande hvilade presidenten Collnitz' öga på den bräckliga gubbgestalten i länstolen framför honom.

»Ert råd», sade han slutligen dröjande på orden, »är således, att jag bör konferera med baron von Burns? Jag tror mig dock ej vara sinnad härtill. Min plikt förbjuder mig att liksom ni, grefve de Maupas, rikta blicken allt för mycket åt höger.»

Med oförställd förvåning såg grefve de Maupas upp till presidenten, i det han hopvecklade sin brokiga silkesnäsduk.

»Det smärtar mig djupt, att mina ord — blott förestafvade af trohet mot rike och regering — upptagits så illa af ers excellens», svarade han. »Ni förebrår mig, att jag ej har namn inom regeringspartiet lämpliga att föreslå. Men hvar skall man finna detta? Åtminstone ej i kammarerna», tillade han, höljande ironiets udd under skämtsam flytande ord, »ty efter hvad man säger, lära dess flesta medlemmar begifvit sig på rekreationsresor till utlandet. Jag upprepar därför ännu en gång: ers excellens, ni icke blott bör, utan äfven måste tillkalla baron von Burns. För öfrigt», tillade han liksom i förbigående, »hvem vet! Kanske ers excellens redan om några månader ej vidare är i behof af baron von Burns' tjänster.»

Som en sirensång, så mildt lockande var tonfallet i grefve de Maupas' röst, då han riktade dessa ord till statschefen. Hvad tänkte han väl? Hvad var det för någon dubbelmening i den öfvertygande blick, han öfver glasögonen höjde mot taket, där han satt och tummade på länstolens armstöd, hvarvid ringarnas diamanter under sin lek med solljuset sköto mångfärgade blixtrar? Formade de ej omedvetet ackorden till en marche triomphale?

Grefve de Maupas hade ögonblickligen känt den politiska vind, som börjat blåsa, först mycket svag, sedan allt starkare och starkare. Han visste noga, då det var tid att svänga om rodret och upphöra att kryssa i motvind och stod nu beredd att för fyllda segel styra in och kasta ankar i den blifvande högerministären. Med den känsligaste barometers noggrannhet gaf han utslag för den minsta förändring af det politiska lufttrycket, och denna orakelmässiga förmåga hade städse befunnit sig nyttig, då det gällt att rädda utrikesportföljen — föremålet för den mest ståndaktiga kärlek, han någonsin visat.

»Beträffande den ryska politiken», började ånyo grefve de Maupas efter en paus, »så kan jag sammanfatta mina meddelanden i det enda: Någon snar lösning står ej att vinna.»

»Hvarför?» ljöd presidentens förvånade fråga.

Utrikesministern ryckte på axlarna. »Emedan ingen förmår åstadkomma den.»

»Grefve de Maupas», återtog herr Collnitz spetsigt, »har ni förlorat tron på er diplomati?»

»Nej, ers excellens! Men på regeringens.»

Presidenten studsade. Lurande betraktade han sin utrikesminister, och vredgadt sväfvade svaret på hans läppar. Men innan han ännu hunnit yttra sig, hade grefven åter tagit till orda.

»Furst Vorontsov», sade han, »har erhållit andra instruktioner, och en frukt af dessa var en rad af nya villkor, hvilka han i dag framlade vid vår sista konferens.»

»Nya villkor! — Det vill säga fordringar!» atbröt presidenten med oro. »Och hvilka äro de?»

»Hufvudpunkten är att våra trupper skola utrymma Palestina.»

»Nej, det går ej an!» utropade herr Collnitz rusande upp från stolen. »Omöjligt! Att gå in härpå vore en vanära.»

»I ett fall», svarade utrikesministern, »tyckes då

en ovanlig öfverensstämmelse i åsikter råda mellan kabinnetten i S:t Petersburg och Victoropolis.»

»Förklara edra ord!»

»Båda uppfatta de nya fordringarne såsom orimliga och oförsynta.»

»Jag förstår», svarade presidenten. »Man vill under alla omständigheter krig.»

»Tyvärr finnes därom ej något tvifvel», genmälde grefve de Maupas med en lätt suck, utgörande det medlidandets offer, han ansåg sig skyldig fosterlandet.

»Nåväl», återtog presidenten, »man har kastat stridshandsken. Vi vilja upptaga den! Med vapen skola vi försvara vår rätt.»

»Och tror ers excellens, att vi skola lyckas?» frågade grefve de Maupas med bekymradt tvifvel. »I krig är det styrkan som gifver rätten.»

Presidentens blick mulnade, och med en röst, som han förgäfves sökte gifva öfvertygelsens värme, svarade han: »Republikens sak är helig. Däruti ligger en borgen för dess seger.»

Utrikesministern hade lämnat presidenten Collnitz. Mera belåtet än vanligt lekte det stereotypa småleendet på hans läppar, då han passerade genom de yttre rummen. Med förbindlig vänlighet hälsade han militärer och ämbetsmän och stannade då och då vid någon grupp af samtalande för att i förbigående växla ett eller annat ord.

Rasslande for grefve de Maupas' vagn öfver romerska palatsets borggård. Vaktposterna skyldrade, och snart var den försvunnen bland mängden af åkdon på Olympiavenyen. De för vinden fladdrande fjädrarna i lifjägarens hufvudbonad voro det enda, man ännu en stund kunde se.

Utrikesministern sjönk med välbehag tillbaka mot de mjuka dynorna i sin kupé. Den var klädd med pärlgrått siden, som hade inväfdade greffliga vapen. Modet befallde, att det ej längre borde vara uteslutande ett privilegium för vagnsdörren att föra sköldmärket.

Tviflande skakade den världskloke diplomaten på hufvudet, då han upprepade presidentens ord: »Republi- kens sak är helig!»

»Helig!» Grefve de Maupas log ett cyniskt löje. »Det är blott fanatiker och narrar, som tro på dylikt. Hvad är helighet? Förvisso finnes den ej på detta klot i världsalltet. Här är allt prägladt af den krassaste egoism och sålunda oheligt. Hvar och en söker bedraga sin nästa, och lyckas man ej, blifver man själf bedragen, — hvilket är så mycket sämre.»

Denna filosofi, som slutligen utmynnade i satsen: All tro, utom tron på den världsbehärskande otron, är vantrö, tillfredsställde fullkomligt republikens utrikesminister.

Han borde svika republiken, innan den svek honom.

V.

På aftonen gafs fest i det romerska palatset.

Den ursinniga lyx, som varit rådande under kejsardömets sista tider, hade ingalunda förminskats under republiken. Tvärt om hade den blifvit allt mera fabelaktig och vidunderlig. Hvad Asiens skatter, Europas förfining och Amerikas uppfinningar sammanlagdt i den vägen mäktade åstadkomma, kunde man blifva vittne till och studera i denna världsstad och i detta den republikanska statschefens residens. Den frygiska mössan — frihetens, jämlikhetens och broderskapets symbol — var dold under diamanternas tiara. Frihetsgudinnan hade iklädt sig purpur och var vorden förnäm.

Denna var den sista i raden af fester, som under säsongen gåfvos i det romerska palatset, innan dess dörrar slötos för den döda årstiden. Liksom sluteffekten i ett fyrverkeri var det den mest lysande af dem alla, och ovillkorligen kom man att tänka på ett österlandets sago-slott — på ett feeri ur »Tusen och en natt».

Den stora vestibulen var förvandlad till en tropisk skog, där palmträden — höga och smäckra — i cirkelrund bredd ut sina jätteblad. Mellan deras stammar öppnade sig utsikten öfver ett härligt landskap. I en sakta porlande bäck, hvars klara vatten kvällde fram ur en grotta med väggar besatta af glittrande kristaller, summoskaror af guldfiskar, och bland blommor och grönska syntes tropikernas metallskiftande fåglar och fjärilar. Öfver

detta hvälfde sig en dunkel natthimmel med tindrande stjärnor. Allt var så naturligt, så storartadt, att man glömde, att det tjusande panoramat var måladt på duk med för ögat förvillande perspektiv — att djuren voro uppstoppade och stjärnor och måne framställda med det elektriska ljusets hjälp.

Gick man vidare uppför den präktiga trappan, omskapad till en lummig allé, möttes man öfver allt af samma häpnadsväckande öfverdåd. De guldkimrande salongerna hade försvunnit för att lämna plats åt en härlig lustgård — ett nytt Eden. Tjänare, iförda rika österländska dräkter, kringbjödo förfriskningar — de utsöktaste frukter från hvarje del af världen — och dämpadt, från tjärran, strömmade det ljufva tonsvallet af en symfoni, ägnadt att försänka sinnet i berusning — att föra det bort från verkligheten till en fantastisk sagovärld.

Det var en vårens fest, en högtid firad till gudinnan Floras ära, och till denna hade en fin, kosmopolitisk skara hörsammat presidentparets inbjudning. Man såg här såväl det republikanska partiets framstående män som medlemmar af den gamla adeln, hvilka — lockade af det glada lifvet i romerska palatset — öfvervunnit sina legitimitets-skrupler och nu till det yttre försonade med förhållandena gåfvo ökad glans åt det republikanska hofvet.

Den förnäma grefvinnan — fordom kanske kejsarlig hofdam — syntes tillsammans med den republikanska senators fru — före detta kammarjungfrun, — hvilkens man ej torde hafva varit obekant för adelsdamen. Hans vagga hade stått i en koja på hennes faders — den rike jorddrottens — egendom, och han — senatorn — som af princip var adelns bittre fiende, hade till första offret för sitt hat utsett sin förre herre, hvilken han lyckats beröfva den fäderneärfda förmögenheten. Grefvinnans stolthet förbjöd henne ej att förtroligt umgås med parvenyen, och denna å sin sida kände slafvars vanliga tillfredsställelse öfver det nedlåtande smickret från aristokratiska läppar.

»Hvilken originell fest! Fast jordisk förmår den gifva en föreställning om ett himmelskt paradys», sade en täck amerikanska — miss Lilian Wilson — till sin kavaljer, grefve von Linden-Altenstein, en ståtlig kyrassierofficer, vid hvilkens sida hon trippade fram under en allé af palmträd. Då och då lutade hon sig behagfullt ned öfver någon prunkande blomma för att inandas dess doft.

Grefven uttryckte sitt fullkomliga gillande af denna uppfattning. Man såg på hans blick, att han inordnat den unga missen bland änglaskaran.

»Jag har bara ett emot den», fortfor den sköna amerikanskan. »Kan ni gissa hvad, grefve?»

»I sanning, nej! För mig finnes ej något öfrigt att önska, då ni är här», blef svaret.

»Smicker! Smicker!» skämtade miss Lilian. »Det synes, att ni borenier ej äro rättrogna demokrater. Nå, ja! Jag tillstår, att det gläder mig. Jag har enkom farit öfver från Amerika för att slippa från dem.»

»Och då for ni hit», invände grefven, »där ni finner en republik, som i ert hemland?»

»Ja, jag finner det, ty värr!» svarade miss Lilian. »Huru fullkomlig skulle ej denna fest vara», tillade hon, »om den vore en verklig — hoffest.»

Grefven skrattade. I själfva verket kände han sig besvärad, ty obarmhertigt var hon på väg att föra samtalet in på ett det farligaste område, glömsk — såsom det tycktes — af hvar man befann sig.

»Grefve von Linden», återtog miss Lilian, »vill ni göra mig en tjänst?»

»Tusen — om ni så önskar — min fröken.»

»Se där en ridderlig frikostighet! Känner ni, min herre», frågade hon skälmskt, »i hvilken fruktansvärd träl-dom ni skulle råka, om jag toge er på orden?»

»Nej! att få vara er slaf vore ljufligare än att tusen gånger vara fri.»

»Nåväl! Jag antager då ert erbjudande», sade hon

alltjämt i samma skämtande ton. »Den första af mina önskningar, slafven har att uppfylla, är att berätta mig några anekdoter från hofvet.»

»Från hofvet!» upprepade grefve von Linden förvånad. »Ni begär mera, än hvad som står i min makt. Jag tillhörde det aldrig.»

»Men er mor», sade miss Wilson, som med en amerikanskas energi var besluten att fullfölja sitt ämne, »er mor var ju fordom en af kejsarinnans hofdamer. Såsom sådan bör hon stå den nuvarande kejsarens hof nära.»

Detta var ord sårbarare än en gevärskula. För dem gaf den blänkande kyrassierrustningen intet skydd. Den gjorde honom blott ännu mera värnlös.

Grefven bleknade. Han kastade en ängslig blick omkring sig för att öfvertyga sig om, att ingen hört deras ord.

»Ni menar pretendenten — hertig Henrik — miss Wilson», genmälde han med dämpad röst.

Med solfjädern beskuggande sina ögon blickade miss Lilian upp i kyrassierofficerens ansikte.

»Hon är förfärlig, hon torterar mig värre än en bödel», tänkte grefven, då på en gång ett klingande skratt ljud från hennes läppar.

»Ni vill öfvertyga mig om, att en grefve von Linden-Altenstein är republikan», hörde han henne yttra. »Inbillar ni er, att jag är lättrogen?»

»För Guds skull, min fröken!» bad han. »Betänk, hvar ni är och hvad ni säger.»

Miss Lilian blef för ett ögonblick allvarsam. »Jag har ej glömt någotdera», svarade hon.

»Jo!» invände grefve von Linden. »Ni tror er vara i ett fritt Amerika, där man ostraffadt kan säga, hvad man behagar. Men ni är», han sänkte rösten till en hviskning, »ni är i ett despotismens hemland.»

Miss Lilian såg på honom med till medlidande gränssande förvåning. »Är ni rädd?» frågade hon. »Då befriar jag er från alla löften. Jag tycker bättre om att se er som hjälte än som darrande slaf.»

Grefve von Linden rodnade lätt. »Ja, det är fördelaktigare — ej blott för mig, utan äfven för andra», tilllade han lågt.

Åter gaf amerikanskan honom ett undrande ögonkast. Hon varseblef elden i hans blick. Snabb i sin uppfattning, kände hon instinktmässigt, att hennes ord berört ett ömtåligt något — att den unge officeren vid hennes sida var en af den gamla dynastiens tappreste vapendragare. I sanning liknade han också en af dessa medeltidens resliga riddargestalter. Hans blåa blod hade ej blifvit förskämdt. Hon beundrade honom och hans obefläckade vapensköld.

»Förlåt mig!» sade hon med ett förtrollande leende, som förvred hufvudet på riddaren. »Jag hoppas, att ni ej — såsom straff — beröfvar mig ert sällskap. Se där, hvilken förtjusande berså! Där kunna vi ostörda fortsätta vårt samtal.»

Bersån, i hvilken de inträdde, var bildad af bananträd och palmer. Ett öfverflöd af slingerväxter af de bizarraste former med blommor i de egendomligaste färgskiftningar sammanlänkade stammarna. Golfvet var täckt af en svällande orientalisk matta, och en springbrunn af silfver uppkastade strålar af bedöfvande parfymmer. Violer smyckade blomsterbädden kring fontänen, hvars glittrande vattenspegel upplystes af skenet från miniatyrlampor, gömda bland grönskan.

Miss Lilian satte sig på den med gult persiskt siden klädda divanen.

Hon var en äkta amerikansk skönhet. I det rika rödblonda håret gnistrade juveler af underbar storlek. Hennes dräkt var ett konstverk af Valenciennespetsar, och i dess veck gömde sig pärlor och diamanter af en hel

förmögenhets värde. Hon lutade sig tillbaka mot divanens dynor och intog en lättjefull ställning, stödjande hufvudet emot handen, i det hon med solfjädern anvisade kavaljeren plats vid sin sida. Miss Lilian Wilson — skönheten från fjärran västern — tycktes hafva fått i sitt sinne, att hon här borde spela orientalisk prinsessa.

Grefve von Linden tyckte äfven, att hon lyckades förträffligt i rolen. Han hade lydt hennes vink och satt nu bredvid henne på divanen. Miss Lilians täcka hufvud nästan hvilade mot hans axel. Hon var bedårande. Den unge officeren måste göra våld på sig själf för att ej vika för frestelsen att trycka sina läppar mot hennes hvita panna. En lock hade fallit ned öfver densamma. Hon vände ansiktet mot honom. Med amerikanskt själfsvåld och behagfullt koketteri ordnade hon håret, begagnande sig af hans blanka kyrass såsom spegel.

Grefve von Linden kunde ej återhålla ett leende. Helt flyktigt blott. I nästa ögonblick upptogos hans tankar af annat. Tvenne personer hade stannat i närheten af platsen, där han och miss Lilian sutto. Han kunde med möda urskilja deras ord, uttalade i nästan hviskande ton.

»Presidenten!» mumlade grefven, i det han ansträngde sig att uppfatta samtalet.

Äfven miss Lilian hade lyssnande böjt sig framåt.

Det var verkligen presidenten Collnitz. I sitt sällskap hade han en herre af förnämt utseende och hållning. Så förnämt och ståtligt, att presidenten vid hans sida nästan tycktes krympa till en dvärg. På hans rikt guldbroderade diplomatfrack syntes Andreasordens kraschan och blåa band. Det var ryska rikets ambassadör, furst Ivan Vorontzov.

»Det är tsarens — min allernådigste herres — innerligaste önskan, att det goda förhållandet till grannriket ej på något sätt måtte störas»; sade fursten, och hans ton klang af tillförlit. »Till bevis på dessa sina känslor

har hans kejsersliga majestät gifvit mig det ärofulla uppdraget att till ert excellens framföra hans lifligaste vänskapsförsäkringar.

Han beklagar det motstånd, som af republikens regering gjorts beträffande vissa punkter i vårt förslag till ordnande af de båda makternas ömsesidiga förhållande i Orienten. Det skulle djupt smärta min höge suverän, om hans rättmätiga fordringar skulle gifva anledning till ett missförstånd, som kunde leda till allvarsammare förvecklingar.»

»Jag är rörd af de dyrbara tecken på oförminskad vänskap, som ni, min furste, som hans kejsersliga majestäts ambassadör, fått uppdraget att till mig framföra», svarade presidenten. »Det gifver mig äfven ett kärkommet tillfälle att ånyo betyga tsaren republikens lifliga önskan, att det goda samförstånd, som hitintill ägt rum mellan Ryssland och Borenen, städse måtte fortfara.»

»Hvad vidkommer frågan om det Heliga landet», återtog ambassadören, »hoppas jag att ert excellens' orubbliga fredskärlek skall förmå er gifva ett svar värdigt så upphöjda sträfvanden.»

Herr Collnitz teg. Han kände förödmjukelse öfver den pockande syftningen höljd i den behagligaste förklädnad och behöfde fatta sig för att svara.

Icke utan värdighet genmälde han: »Det svar, jag har att gifva, har ni redan förnummit. Att det äfven är regeringens och folkets, därpå skall ni få bekräftelse genom grefve de Maupas. Republiken kan ej tillerkänna någon annan makt rätt till Palestina.»

Med den ceremoniösaste bugning — inlärd i Vinterpalatsets salar — betygade furst Vorontzov sin vörndnad för statschefen.

»Och detta är ert excellens' sista ord», frågade han med ett stelt drag öfver sina läppar. »Jag vågar dock hoppas, att min nådige tsar skall erhålla ett gynnsammare.»

»Därpå tviflar jag», genmälde presidenten kort.

»Borenen vägrar sålunda att utrymma Palestina?»

»Ja!»

»En rysk här skall kanske visa republiken lämpligheten af att gifva efter.»

»Nej!» återtog presidenten med fasthet. »Edra kosacker skola aldrig vara i stånd att öfvertyga oss om en sak, hvilken ni, min furste, med uppjudande af hela er diplomatiska skicklighet funnit vara förgäfves.»

»Den politiska intrigens starkaste trådar spinnas städse mest obehindradt i regentens omedelbara närhet — ja — under hans eget tak. Sak samma om han är den absolutaste konung eller blott en marionett — en president. Han är dock blott den största flugan, som surrar i spindelnätet.» Detta var den angenäma tanke, som genomfor grefve de Maupas' hjärna, då hans spejande blick vid presidentens sida iakttog det ryska sändebudet.

Med ett barns naiva förtjusning och en gubbes jollrande röst bröt han några rosor, hvilkas doft han för tillfället föredrog framför parfymen på sin silkesnäsduk. Grefven tycktes utan mål ströfva af och an bland blomstergrupperna och kom så händelsevis att stanna framför ingången till ett moriskt lusthus. Det var ett af de aflägsnaste gemakerna i praktvåningen, som blifvit anordnad här till. Ingen af gästernas glada skara störde ensamheten på detta fridfulla ställe. Grefven steg upp för två trappsteg och inträdde i det halfdunkla rummet. Ingen befann sig synbarligen där. Grefven njöt här af och med ett: »Hå, hå! Ja, ja!» — vittnande om den största tillfredsställelse med världen i allmänhet och sig själf i synnerhet — slog han sig ned.

»Ah! Hvilken öfverraskning! Ni här, min käre baron», utropade grefve de Maupas, då en annan person, som dold af halfmörkret suttit i den motsatta vrån, trädde fram. »Ja», fortfor han, »vid mina år, baron von Burns, hafva fester upphört att vara nöjen. De äro blott ansträngningar, efter hvilka hvilan kännes dubbelt njutningsrik.»

Grefve de Maupas drog djupt efter andan och lät armarna slappt falla till sidan.

»Ni kan hafva rätt», svarade baron von Burns. »I så fall måste jag beundra er förmåga att välja hviloplats.»

Grefve de Maupas småskrattade. »Vill ni ej slå er ned här ännu en stund, baron von Burns», frågade han. »Hvilken utmärkt stoppning i dessa soffor! Man hvilar som i muhammedanernas paradis.»

Baron von Burns gaf mannen med det pergamentsfärgade ansiktet och de blodlösa, tunna läpparne en blick, som — uttryckt i ord — innebar ett tvifvel öfver hans förmåga att i Islams himmel kunna njuta.

Vare sig i följd af de mjuka dynorna eller det angenäma sällskapet, hämtade grefve de Maupas sig hastigt nog från sin trötthet, och de bägge statsmännen befunno sig snart inbegripna i ett ifrigt hviskande samtal.

»Ert erbjudande är mig kärt», sade slutligen grefve de Maupas. »Jag vet dock ej, om jag vid mina år fortfarande förmår syssla med den ansträngande utrikespolitiken.»

Baron von Burns dröjde en stund med svaret. Han måste anstränga sig för att gifva det den varmt öfvertalande prägeln.

»Ni vet, min grefve, att det är för fosterlandets räkning, jag kräfver detta offer af er. Ni är oundgänglig.»

Grefve de Maupas lät höra en patriotisk suck. »Nåväl», svarade han, »för det dyra Boreniens skull må jag då ställa mina svaga krafter till ert förfogande.»

Löjet, som blixtrade i baron von Burns' öga, kontrasterade egendomligt mot de hjärtliga tacksägelser, hvarmed han öfverhopade utrikesministern. Baronnen hade dock på sätt och vis talat sanning. Från en sida betraktad var grefve de Maupas en framstående man och oundgänglig, fast från den andra försvinnande liten.

VI.

I den lugna franska provinsstaden vid torget med den knaggliga stenläggningen och den måleriska brunnen låg stadens hotell.

Det var en byggning härstammande från en tid, då harnesklädda riddare med lysande följen redo fram genom dessa gator öfver just dessa samma stenar.

Århundraden voro sedan dess förflutna — dock ej spårlöst, ty hvarje flyende sekel hade haft minnen att gömma bak de tjocka tegelväggarna.

Släkte efter släkte hade vandrat fram under den hvälfda porten och nött trappans hällar blanka.

Golfvens ekplankor hade genljudit af riddarens stolta steg med besporrad fot. Medeltidens adelsfruar i dräkter af hermelin och skarlakan hade trampat dessa samma tiljor, där sedan världsdamen från sjuttonhundratalets Versailleshof på rödklackad sko trippat fram vid sidan af den belevade kavaljeren med det pudrade håret och den sprättiga hofvärjan, med silkesstrumpor och pösande halskrås.

Nu var dock all denna glans försvunnen. Medeltidshuset med spetsgaflar och högrest tak, med brant stentrappa och ojämna fönsterrader var degraderadt till värdshus.

Detta så kallade stadshotell var i full stil med det lilla samhället. Lika lugnt och tyst. Ja, så tyst, att det väckte förvåning, då någon gästkammare öppnades för

att mottaga en resande, ty merendels rörde sig lifvet inom det rum på nedra botten, som hedrades med namnet matsal, men som egentligen var en blandning af detta och kafé. Här skötte värdinnan rörelsen.

Rörelsen! — Ja, den bestod däruti, att några hedervärda borgare samlades hit om aftonen för att vid vinbägaren utbyta tankar och åsikter.

Denna dag befunno sig flera än vanligt tillstädes, och redan häraf hade man kunnat sluta, att något märkligt inträffat.

»Hvem är han?»

»Hvad är han?»

»Hvarifrån kommer han?»

»Hvad gör han?»

Värdinnan utsattes för en korseld af dylika frågor, men hon hade på dem ej annat svar, än hvad som stod i främlingsboken.

Han var agent och kom från Borenien. Men för hvad han var agent — det visste ingen.

Främlingen, som var föremål för sådant intresse i laget där nere, stod vid det öppnade fönstret i sitt rum.

En mild vårluft strömmade in, och från trädgården, hvarest syrenbuskarne dignade under blekvioletta klasar, steg blomstrens rökoffer mot skyn.

Stadsområdet begränsades af floden, på hvars andra sida det gamla slottet Bellefonds från sin höjd skådade ut öfver nejden.

Mellan tornens spetsiga tinnar spände solen lik en gyllene spindel sin väf af skimrande strålar.

Främlingen stödde sin arm mot fönsterkarmen och följde med blicken den blåa rök, som — beskrifvande fantastiska spiraler — slingrade sig upp från den brinnande cigarretten.

»Pardon, monsieur!»

Han vände sig häftigt om. »Är det ni, min fru?»

»Förlåt, att jag stör.»

Främlingen smålog. »Önskar ni något?» blef hans fråga.

»Se här, monsieur! — Ett bref.»

»Ah!» — Han tog det ifrigt.

Värdinnan betraktade honom, under det han läste.

»Monsieur!»

»Åh! Jag glömde, att ni ännu var kvar», sade han, i det han vek samman papperet och stoppade det tillbaka i dess kuvert. »Jag tackar er», fortfor han därpå med en lätt bugning innebärande en önskan att blifva ensam.

Värdinnan hade aflägsnat sig. Betänksamt ruskade hon på hufvudet, då hon steg nedför trappan.

»Guds moder beskydde honom», mumlade hon så och gjorde härvid andäktigt korstecknet.

Emellertid hade främlingen åter läst igenom brefvet.

Det innehöll blott de få orden: »Man väntar er i afton.»

Han drog upp sitt ur.

»Redan så långt framskriden», sade han för sig själf.

»Om en stund skall jag sålunda förnimma hertigens beslut. Kunskapen om ett världsrikes öde.»

Ett ögonblick försjönk han åter i tankar. Så ljusnade ånyo blicken. Det blixtrade i ögat, och stolt kastade han hufvudet tillbaka. »Borenien är räddadt», utbrast han. »Kejsar Henrik skall blifva en borgen för dess framtida storhet. — Helene! Vid min sida skall äfven du strida för kejsarens och folkets gemensamma sak. Finnes väl ett ädlare kall för den äkta adelsmannen? För honom är minnet af en ärofull forntid sporren att skapa en lysande framtid. Ingen skall kunna säga, att släkten Adlerberg någonsin var otrogen detta vårt stånds sköna uppgift.»

Tornklockan slog redan kvarten öfver fem, då grefve Adlerberg befann sig på den krokiga gata, som förde ned till floden. Han påskyndade stegen och stod snart på bron, hvilken med en enda djärf, luftig båge förenade stränderna.

På flodens andra sida vidtog en bred väg. I rak linie gick den fram öfver bördiga fält. Längs dess kant stodo popplar, mellan hvilkas stammar på afstånd här och hvar kunde varseblifvas de hvita väggarne af någon landt-gård inbäddad i sin trädgårds saftiga grönska. Till venster sträckte sig Bellefonds' slottspark ned till flodens strand-brädd och till vägen, från hvilken den skildes af en mur, som på krönet bar en palissad af järntaggar, mellan hvilka murgrönan trängde fram i krälände rankor, liksom nyfiken att skåda en skymt af den yttre världen. En port fanns i muren. Dess svartnade ekplankor ägde ålderdomliga beslag, anfrätta af rost.

Grefven hade stannat. Han kastade en blick omkring sig. Ingen människa varseblefs på den soliga vägen randad af poppelstammarnas smala skuggor. Aftonvinden satte trädens löf i dallring och utbredde på Bellefonds' slottstorn den landsflyktiga kejsarfamiljens standar.

Han lät höra en knackning mot porten. Gångjärnen gnisslade. Den öppnades, och ett »välkommen» ljud emot honom inifrån parken.

Den person, som hälsat grefve Albert och som ledsagade honom genom parkens alléer upp till slottet, var enkekejsarinnan Louises' hofmarskalk. Redan som ung hade han blifvit anställd vid hennes hof. Han hade varit med, då lyckan omstrålade henne. Då skaror af smickrare trängdes kring henne, härskarinnan — den bländande solen — vid världens praktfullaste hof. Han hade äfven varit med, då olyckans dagar kommo. Då hela den nöjeslystna hopen svek sin herre — och då visat sig vara något mera: en tillgifven uppoftfrande vän.

Han var en fulländad hofman, baron de Xexis. En gubbe med silfverhvitt hår och vänliga ögon.

»Hvilken härlig plats!» utropade grefve Adlerberg, i det han stannade.

Sekelgamla träd sträckte sina kronor mot höjden, och under deras gröna hvalf härskade en fridfull skym-

ning, blott här och där afbruten af ett knippe ljus, som med möda lyckats sila sig genom löfverket.

»Det är ett paradiset», fortsatte han.

Baron de Xexis betraktade honom vemodigt. »Och skulle ni kanske här kunna glömma lidandet?» frågade han.

Grefve Adlerbergs panna fördystrades. Han förstod meningen, som låg bakom. — Hvarje träd, hvarje löf talade ju om landsflyktens förbannelse.

»Nej!» svarade han långsamt.

»Ser ni», återtog baron de Xexis, »ert Eden är ej fullkomligt. Men jag vill ej göra er förstämd. Räck mig er arm, är ni god. Vid mina år är det tröttsamt att klättra uppför dessa branter.»

Då de kommit fram till borgen, ledsagade hofmarskalken grefve Adlerberg till prinsens förmak.

»Hans kejsrerliga höghet», yttrade han med en rörelse af handen. En uppmaning för grefven att inträda i det hertigluga arbetsrummet.

Det var ett torngemak med höga spetsbågsfönster. På väggarne funnos porträtt af prinsens döda föräldrar och af farfadern, kejsar Viktor XVII. Dessutom sågs på ett stafflie en pastellmålning af hertigens gemål, prinsessan Elisabet. Hon var utomordentligt vacker, den unga furstinna. Det bleka ansiktets nobla drag, präglade af mildt svårmod, hade funnit den mest passande ram i den sobelbrämade kappa af ljusblå sammet, som i mjuka veck slöt sig kring hennes axlar. En fullkomligare bild af kunglig värdighet, af upphöjdt majestät kunde man näppeligen finna.

Prinsen stod i den öppnade dörren till tornbalkongen. Han vände sig om.

»Ni vet, hvarför jag kallat er», sade han till den bugande grefven.

»Ja, ers kejsrerliga höghet.»

»Nåväl! Hör då det svar, jag har att gifva. Endast två ord. Jag antar!»

Grefve Adlerberg hade under dagar i spänd förväntan afvaktat detta budskap, och dock kom det nu nästan öfverrumplande. Under hänförelsens första intryck hade han — innan hertigen hunnit hejda honom — böjt knä.

»Herre och kejsare», utropade han. »Må det vara mig förunnadt att blifva den första undersåten, som bringar er sin hyllning. Ers majestät! Jag bjuder er min trohet — mitt lif!»

Länge och oafvändt betraktade prins Henrik den unge ädlingen. Det förflutnas minnen stego åter upp och passerade revy för hans själs ögon. Många gånger hade de förr i liknande sorgetåg dragit fram, och djupa voro spåren de lämnat i den tjugutvååriga kejsarprinsens sinne. Han mindes, huru han i unga år förlorat sin mor. Hennes bild trädde ur det förflutna ljuft leende emot honom. Han mindes äfven, huru han som tolfårig gosse drabbats af den dubbla förlusten af far och farfar. Huru han, brodern och systemen, den nu adertonåriga prinsessan Alexandra, tillika med farmodern i främmande land måst söka en tillflykt undan fängelse och död.

Smärt och högväxt stod prins Henrik framför den alltjämt knäböjande. Han hade sin familjs utseende. Ansiktet var manligt skönt, och öfver mörka, blixtrande ögon hvälfde sig de skarpt bågformiga ögonbrynen. Ett släktdrag.

Hertigen tycktes hafva förgätit grefve Alberts närvaro. Blott småningom återvände hans tankar från sin irrfärd.

Han sänkte långsamt blicken till ädlingen i hans ödmjuka ställning. Deras ögon möttes, och ett leende gled öfver prinsens ansikte.

»En vän! En vän för lifvet», mumlade han. Därpå fortfor han, räckande honom handen:

»Stig upp, grefve Adlerberg. Er plats är vid min sida, ej vid mina fötter.»

Hertigen satte sig och anvisade grefven plats.

»Förlåt», började han ånyo, »förlåt, att jag uraktlät en värds skyldigheter! Men vi glömde båda det närvarande. — Jag för det förflutnas sorgliga minne.»

»Hvarför, Sire? Har ej framtiden i detta ögonblick de största krafven? — Framtiden, som utlofvar så mycken ära åt er ätt.»

»Ära! — Hvad är ära?» inföll prins Henrik, i det han med en afböjande åtbörd höjde armen. — »En gyckelbild, som lik öknens hägring bedrager ögat för att åter försvinna, blott kvarlämnande en tärande längtan.»

Grefve Albert tycktes knappast gifva akt på invändningen. Han fortfor: »Sire! Snart skall ni såsom kejsare draga in i er fäderneborg. — Förmår ej tanken på kommande makt fördunkla erinringen af det framfarna?»

»Nej, grefve Adlerberg. Ty makten har jag aldrig sökt — blott plikten.»

»Men ert folk, Sire! Ert trogna folk. Ni skall erfara dess kärlek och känna er lycklig i dess krets.» — —

Grefve Adlerberg hejdade plötsligt sina ord.

Hertigen hade rest sig. Hans ansikte antog ett liffullt uttryck. — »Ni talar om lycka», utropade han. — »Skall jag då ändtligen njuta hennes sötma! Ständigt har hon vikit undan, då jag sträckt armarna att fånga henne. — Ständigt! — Prinsen gjorde ett uppehåll. Därpå fortfor han med blicken fästad på sin gemåls porträtt: »Då jag för icke länge sedan hemförde till detta slott såsom min brud konungens af Frankrike och Navarra syster, då trodde jag mig vara lycklig, ty kärleken fyllde mitt hjärta, och jag njöt af dess berusning. Hela naturen tycktes uppmana mig härtill. Se ut!» tillade han. — »Se på de gröna fälten, mellan hvilka floden slingrar sig! Ni skall finna, att jag ej öfverdrifver.»

Han förde grefve Adlerberg ut på balkongen.

»Se!» upprepade han.

Där nere sof den lilla staden sin tusenåriga sömn. Högt öfver takåsarna sträckte träden sina kronor. Afton-

solens strålar återkastades af fönsterrutorna och kommo dessa att blänka likt tusende miniatyrbilder af dagens lifgifvande stjärna.

»Det är vackert, Sire», svarade grefve Albert.

»Och likväl», återtog hertigen, »förmådde min nyförvärfvade lycka i längden ej dölja det tomrum, som fanns innerst i mitt hjärta.»

»Sire», svarade grefve Adlerberg rörd. — »Folkets kärlek skall fylla det!»

De gingo åter in i rummet, och då prinsen slöt dörrarne bakom sig, var det, som ville han betaga sig hvarje återgång till det lifsskede, han stod att lämna.

»Folkets kärlek?» invände Henrik, upprepande grefvens ord. »Känner ni, min vän, en statschefs lott? Folkgunsten höjde presidenten Collnitz till maktens tinnar. Och se! — Hvar är nu populariteten? — Äfven min farfar mottogs med jubel, ty man visste, att han hyste välmenande planer. Så själfhärskare han än var, hade han dock ej makt att genomdrifva dem. Hans slut känner ni, och — — — samma öde kanske äfven väntar mig.»

»Det förbjude Gud! Nationen har allt för mycket saknat sitt furstehus, för att den ännu en gång skulle vilja se händelser — sådana som för tio år sedan — upprepade.»

I prins Henriks öga sågs ett uttryck af tvifvel. »Det är föga förnuft, som ligger till grund för politiska tilldragelser», svarade han. — »Lidelserna regera mänskligheten, och för den skull är den prisgifven åt laglöshet, ty lidelsen vet ej af någon lag. Man erkänner dock ej detta, utan skjuter skulden på samfundslifvets yttre former, och om dem kämpa de lärde och okunnige, de styrande och styrde alltjämt samma lönlösa strid. Hvad mig beträffar», tillade han, »representanten för ett af de äldsta furstehusen i Europa, bör det ej väcka förvåning, om jag försvarar den legitima tradition, hvori jag är uppfödd.»

»Sire», genmälde grefven, då prins Henrik slutat.
»Ni har kallat mig er vän. Förlåt, om jag såsom sådan öppet uttalar en tanke!»

»Jag ej blott förlåter, utan äfven bjuder er att göra det», blef svaret.

Grefve Adlerberg fortfor: »Sire! — Ty från det ögonblick Ni uttalade ert: 'Jag antar', är ni Boreniens verkliga herre. — Huru skulle det vara möjligt, att ni — ännu så ung — saknade ungdomens ärelystnad?»

Uppmärksamt hade prins Henrik lyssnat. Som alltid vid hvarje känsla af förvåning hade hans ögonbryn höjt sig i än skarpare bågar, och nervöst vred han mustaschen.

»Ni vet ej, hvad ni begär», svarade han efter en stund. »Jag har haft en sträng läromästare. Hans namn är olycka, och han tålde ej något sådant.»

»Framtiden skall försona, hvad forntiden brutit.»

»Ja, kanske! men ej skänka glömska. — Tror ni ej, att revolutionens händelser voro nog, att komma en gosses sinne att åldras? Det var en svår tid för oss. Jämte kejsarinnan vistades jag och mina syskon på slottet Waldheim, då underrättelsen kom om upproret. I hufvudstaden hade republiken proklamerats under oändligt jubel. Ej en arm hade höjts för kejsarens sak. Den trogna adeln» — här log prinsen ett hånfullt leende — »som i dammiga vapensalar gömt de svärd, tappra förfäder fört till monarkens och rikets skydd, upptäckte plötsligt, att dessa blifvit odugliga af rost, och flydde i blind förfäran för galgar och stupstockar. Trupperna öfvergingo, och oss återstod blott en skyndsam flykt. Under förklädnad — utsatta för tusende faror — måste vi genomresa de upproriska provinserna. — Aldrig», slöt han, »går ur mitt minne den ångest, hvori vi dagligen sväfvade, då vi hörde de förbannelser, som utslungades mot oss af fanatiska republikaner. Förbannelser, som mången gång direkt nådde våra öron.»

Hertigen strök med handen öfver pannan, liksom ville han härigenom förjaga dess dystra moln. Så satt han länge, plötsligt reste han sig, och med majestätisk värdighet, som hade han stått på trappstegen till sin tron, utbrast han:

»Det finnes ett annat, som förmår åstadkomma större saker än ärelystnaden. Det är plikttroheten. Därför varde mitt valspråk: Plikten, icke äran, och ve Boreniens fiender! De skola finna, att äfven mitt svärd är skarpt.»

»Detta är ju äfven ärelystnad», — mumlade grefve Adlerberg. — »Den största, den mäktigaste af alla.»

Prins Henrik hörde ej orden. »Ni stannar ju till dinern», tillade han, räckande handen till afsked: »Det skall blifva mig ett nöje att föreställa er för kejsarinnan, min gemål.»

VII.

Af den förra ministärens medlemmar hade grefve de Maupas ensam inträdt i det nya kabinettet.

Ingen fann detta märkvärdigt. Tvärt om! Man var belåten härmed, ty grefven hade att glädja sig åt en viss popularitet, den naturliga följderna af hans skarpt framhållna indignation öfver den del, några hans förra ämbetsbröder haft i bankskandalen. Denna bedröfliga sak, hvarom talades världen rundt.

I mottagningsalongen, där reporters trängdes för att få tillfälle till interview, ville han *högst* ogärna beröra ämnet.

»Han hade ej ord därför — blott tårar», sade han gripen af rörelse. Men det hade han dess rikligare. Huru var det väl också möjligt för grefven annat än att erfara sorg. Man skulle hafva förstått det, om man vetat, hvad de kostade honom, dessa salta droppar. Huru mycken möda! Huru mycket besvär, innan de runno så ymnigt, att en exposition blef lämplig!

Det är ansträngande att vara populär, och kanske hade det varit bättre, att han ej varit det nu — nu då han var outhärlig.

Brytningen med Ryssland var ett fullbordadt faktum, ty tsarens ultimatum, på hvilket fordrats svar inom tjugufyra timmar, hade lämnats utan afseende, hvarför ambassadören furst Vorontzov begärt sitt pass och afrest från Victoropolis.

Den nye ministerpresidenten, baron von Burns, hängaf sig ingalunda åt sangviniska förhoppningar om kommande segrar för de boreniska vapnen. Han märkte väl att något var i olag. Att nu, då man måste arbeta för högtryck, statsmaskineriets kugghjul ej alla grepo riktigt tag i hvarandra. Ja — att somliga till och med stodo stilla!

Det var därför af vikt att sätta andra krafter i rörelse, krafter, som skulle verka i det fördolda, och hvem kunde med större framgång härvid vara honom behjälplig, än just grefve de Maupas? Han, som så noggrant kände, hvad som låg hopadt i den europeiska statsbyggnadens skräpgömmor, vore den lämpligaste att där företaga en städning. Ett dylikt ordningssinne skulle tvifvelsutan genera de inneboende i högsta måtto. Det kunde ju hända, att damm och smuts röke in och förpestade rums-luften, då man — om än aldrig så obetydligt — ville öppna dörren för att sopa rent, hvar och en för sin tröskel.

Att befolkningen i en hufvudstad är den mest oroliga och lättörda, är en regel, från hvilken Victoropolis' ingalunda utgjorde undantag.

Där jäste det ständigt bland de breda lagren, och att det nu höll på att jäsa öfver, var väl knappast underligt, ty den slumrande nationalkänslan hade blifvit väckt till lif, och under de patriotiska ropen: »Till Moskva! — till Moskva!» började folkhopar tåga kring gator och torg.

För hvar dag blef tillståndet allvarsammare. Man vädrade redan anarkien. Ett säkert tecken härpå var den starka emigrationen till utlandets fashionabla badorter från Olympiakvarteret, där blott några få palats ännu sågos utan nedfällda gardiner och bland dem furst Or-lenskys.

En morgon efter dessa händelser befann sig prinsessan Helene i sin boudoar.

Hon hade velat intaga frukosten ensam och befallt, att den skulle serveras på hennes rum. Men där stod

den orörd på det lackerade japanska bordet, under det att prinsessan satt överksam i hörnet af en chaise-longue.

Hon var klädd i en morgondräkt af crêmfärgadt ylle med ärmor, som lämnade underarmen fri. Hennes hår, som var utslaget, sammanhölls af ett guldspänne och föll i böljande lockar nedåt ryggen. Under klädningens fäll syntes en liten och högvristad fot instucken i en guldbroderad toffel. Hon rörde den hastigt af och an med tåspetsen envist följande samma kontur i mattans mönster.

Men det låg någonting omotiveradt häruti. Något som tydde på, att prinsessans sinne råkat ur sin jämvikt. En uppfattning, hvori man ytterligare skulle hafva styrkts, om man iakttagit ansiktets minspel. Visserligen ägde dragen sitt vanliga lugn, men de visade på samma gång något stelt och konstladt. Ett otvetydigt kännetecken, att detta lugn blott var frukten af stark själfbehärskning.

Om prinsessans tankar sålunda voro af oangenäm art, tycktes hon dock ej blifva glad åt det plötsliga afbrottet i dem, då kammarjungfrun inträdde.

»Nå», — sporde Helene — »hvad är det?»

»Hans högbornhet fursten låter efterfråga ers högbornhets befinnande», svarade kammarjungfrun. »Han hoppas, att det ej är något svårare illamående, som i dag fjättrat min härskarinna vid sina rum.»

Med ett ögonkast hade hon hunnit mönstra så väl prinsessan som boudoaren. Hon fann, att hennes aptit varit dålig, och — snabb i tanken — trodde hon sig äfven hafva upptäckt orsaken, då hon på frukostbordet såg bitarna af ett sönderrivet visitkort. Det hade suttit instucket i den praktfulla bukett, som fallit ned på golvet framför prinsessans fötter.

»Jag mår bättre», svarade Helene, liksom vägande orden på väg, och då tjänarinnan ej aflägsnade sig, fortfor hon: »Framför denna min hälsning till fursten.»

»Ack, min härskarinna! Fursten uttryckte äfven sin önskan om ett samtal.»

Prinsessan reste sig. »Jag skall komma», svarade hon. »Men gå nu — och tag den där med dig», tillade hon pekande på buketten. »Prins Morellis rosor hafva för mig en allt för kväfvande doft.»

»Stackars oskyldiga blommor», återtog hon talande för sig själf, då hon åter blef allena. »I veten ej, att I ären budbärare för en lögn, ty om förmånen att känna vore er gifven, skulle ni hafva vissnat af sorg i den hand, som ville bruka er för sin falska afsikt. Nej! Prins Morellis känslor för mig skulle hafva fått sitt sannaste uttryck, om han skickat ett förslag till ingående af aktiebolag med våra familjenamn och titlar som grundkapital.

— O, tid! Tid! Jag skulle vilja hata dig, ty du är mitt stånds bittraste fiende. Du arbetar på dess förderf med det farligaste medel — den förfinade njutningen. Du bjuder den med förföriskt leende, och begärligt insupa vi opiumgifvet. O, att jag kunde kalla förfädren upp ur deras grifter till hjälp i striden, där det gäller vår adels vara eller icke vara. Nu måste jag ensam kämpa en — det ser nästan ut — fruktlös kamp med vapen, för hvilka man blott har ett medlidsamt löje. Med vår traditon. Dock ej alldeles ensam», tillfogade hon, i det rösten sjönk ned till en sakta, vibrerande hviskning — hängifven och vek.

Prinsessan stod med högburet hufvud midt i rummet. Hennes blick flög från föremål till föremål, innan den fästes vid bitarna af prins Morellis visitkort. Hon tog dem, och repande eld på en tändsticka, lät hon dem brinna, till dess flarnet föll ned i svarta flingor öfver servisens porslin, då den sista lågan svedde hennes finger-spetsar.

När Helene steg in till fadern i dennes arbetsrum, gick han emot henne.

»Mitt vackra barn», sade han, i det han kysste

hennes panna. — »Du är i dag dubbelt skön, men — äfven stoltare.»

Den blick, hvarmed han betraktade sin dotter innehöll ej uteslutande välbehag.

»Ja, Helene», upprepade han, »du är stolt. Stoltare än vanligt! Jag läser det i dina ögon.»

»Ack, ändå misstar du dig, min far! Hvad du tror vara stolthet, är blott sorg och förtviflan.»

»Hvarför, Helene?»

»Hvarför! Du frågar det! Nåväl! Jag sörjer, att furst Orlensky köpslagit om sin dotter, och jag förtviflar, ty jag måste strida mot min egen far, då jag ej vill underkasta mig dylik handel.»

Fursten syntes besvärad.

»Du gör mig orätt», svarade han. »Själfr har jag alltid uppoffrat mig för min ätt och väntade dig äfven beredd härtill.»

»Ja! Jag är beredd, då det gäller vår ära — ej själfviska syften.»

»Men nu kräfver jag intet offer. Jag vill endast, att du klart skall se din egen lycka.»

»Du tror dig då se henne själf, min far, efter du vill visa mig henne?»

»Ja, Helene!»

»Blindt själfbedrägeri!» mumlade prinsessan.

»Hvad vet du därom», sporde furst Orlensky, »efter du faller en dylik dom. Prins Morelli är ung och rik. Han har ett namn, som klingar godt. Han — — —»

»Han är en narr», afbröt prinsessan. »Och det värsta af allt: han är en narr med krämarsjäl, i saknad af hvarje kännetecken på ädlingen utom den titel, han ovärdigt bär.»

»En väl sträng kritik», svarade fursten retligt. »Jag skulle vilja däri företaga en och annan rättelse. Prinsen är ett barn af sin tid — det är sant! Man kan väl knappast lägga honom detta till last. Men han är äfven en fulländad gentleman, och att han hyser uppriktiga

känslor för dig, kan väl ej betviflas. Uteslutande för din skull är han ju ännu kvar i detta oroliga Victoropolis.»

»För min skull», log prinsessan. »Jag tror det ej! Han håller nog sitt lif allt för kärt för att äfventyra det i ett uppror.»

»Du har rätt, Helene! Då han dröjer, är det blott af den orsaken, att han äfven önskar se dig i trygghet — önskar ledsaga dig till din mor i Trouville. En ort — inom parentes sagdt — för närvarande mera lämplig till vistelseort för en ung dam af värld än vår hufvudstad.»

Ett sarkastiskt löje lekte på prinsessans läppar. »I så fall», svarade hon, »är jag rädd, att prins Morelli får vänta allt för länge, ty jag tänker ej lämna Victoropolis.»

Fursten gaf på en stund intet svar. Han öfvervägde, huru han borde bete sig, och kom till det resultat, att det ej vore lämpligt gå bröstganges tillväga eller att fatta sin dotters griller vid hufvudet, såsom han plägade uttrycka sig.

»Besynnerliga idéer», sade han slutligen. »Jag vill dock ej söka rubba dem. Men hvad skulle du säga, om äfven prins Morelli med samma mod trotsade faran — och stannade?»

Helene blef nästan förvånad. Hon hade svårt att sätta sig in i denna möjlighet.

»Jag tror, att jag då skulle känna någon aktning för honom», svarade hon.

»Och räcka honom din hand?»

»Aldrig!»

Fursten granskade skarpt hennes ansikte. Han trodde sig där läsa något nytt, på hvars tillvaro han förr ej tänkt. Något, som han — insnärjd i begreppen om faderlig enväldsmakt med anspråk på domsrätt öfver barnens känslor — betraktade som hart när brottsligt, därför att det var hemligt.

»Helene», sade han. »Du är bunden af känslan till en annan.»

Prinsessan ryckte till, och förvirrad sänkte hon hufvudet, under det en skär rodnad spred sig öfver kinderna. Hon behöfde dock ej lång stund för att fatta sig, och sakta slog hon åter upp ögonen.

»Ja!» svarade hon enkelt.

»Jag vill ej fråga, hvem det är. Det kan vara onödigt, då du nog förr eller senare kommer till insikt om, att prins Morelli för dig är det bästa partiet.»

Prinsessan skakade nekande på hufvudet.

»Det skall jag aldrig!» blef hennes bestämda svar.

»Vi få väl se», genmälde fursten sträft. Han inbillade sig hafva erhållit ett öfvertag och fortfor: »Vår adels konjunkturer stå för närvarande lågt. Sammanslutning mellan dess rikaste släkter är *ett* medel att höja dem.»

»Och därför är det, min far, du så ifrigt önskar se mig bunden vid prins Morelli», afbröt prinsessan. »Ja, jag vet det väl — väl!» upprepade hon. »Men det är börsspel — infam hasard!»

Hon stod i begrepp att gå, men vände sig ännu en gång på tröskeln, och sammanknäppande sina händer — smala som på en bysantinsk helgonbild — sade hon: »Kom i håg, att insatsen icke blott är din dotters lycka, utan äfven ättens ära.»

Med en böjning på hufvudet — stel och afmätt — hälsade hon fursten och passerade genom dörren.

Helene var dock ej mer än en kvinna. Då hon kom ut, öfvergaf henne det mödosamt bibehållna lugnet, spridande sig för alla himmelens vindar, och hon skyndade upp på sitt rum, där hon fritt kunde öfverlämna sig åt utbrottet af sin smärta.

Furst Konstantin stod lyssnande efter de bortdöende ljuden af hennes steg. Han gjorde en likgiltig ryckning på sina axlar, gick några slag af och an öfver golfvat, innan han satte sig vid skrifbordet, där han stödde arm-

bågarne mot skifvan, knäppte samman händerna och roade sig med att smälla pekfingrarna mot hvarandra. — »Barnslig känslsamhet!» mumlade han harmset. — »Hon vill ej gifta sig med prins Morelli, därför att en annan riddare vunnit hennes hjärta. Fördenskull är jag dock ej sinnad att ändra min plan. Det vore en dårskap! Kan man väl å ömse sidor tänka sig ett förträffligare parti? Det kommer att höja våra ätter ännu ett steg öfver mängden. Så mycken rikedom och börd sammanslagna kunna till och med i ett republikanskt land ej sakna sin betydelse, och skulle statsskicket förändras, — — — hvilken lysande, privilegierad ställning komma vi då icke att intaga vid hofvet!»

Fursten tystnade. Hans tankar fortforo ännu en stund att sysselsätta sig med de framtidsperspektiv, för hvilka han förgäfves sökt öppna dotterns ögon.

»Högst försmädligt», utbrast han därpå, »att Hermance skall vara i Trouville. Jag saknar i henne en förträfflig bundsförvant i striden mot Helenes nycker. Helene är klok. Hon vill ej lämna Victoropolis, och jag kan ej tvinga henne därtill, då jag själf af politiska skäl måste stanna.»

Fursten steg häftigt upp. Ju längre han fullföljde sin tankegång, dess mer upphetsade han sig.

»Fördömda politik!» utbrast han. »Man måste äga en ängels tålmod för att kunna invänta mognaden af dess frukter.»

VIII.

»Charmant, prinsessa Helene! Charmant! Er musik är gudomlig.»

Det var ett utrop af prins Morelli. Fast han sökte svepa det i entusiasmens omhölje, framträdde det dock med bismak af salongsmänniskans blaserade liknöjdhet.

Det var en förmiddag, då prinsen befann sig på ett af sina ofta återkommande besök i furst Orlenskys palats. Han hade suttit och fört ett tämligen matt samspråk med furst Konstantin och kastade nu, sedan han klämt monokeln fast framför ögat, en smäktande blick bort till prinsessan Helene.

»Jag ber», fortfor han, »ännu ett stycke.»

Helene svarade ej. Hon hade låtit händerna sjunka ned från pianots tangenter. Sittande till hälften bortvänd från fursten och hans gäst såg hon genom de öppnade fönstren ut öfver Olympiaparken.

Det var en tryckande het dag. Kvaf, liksom bebådande ett oväder, hvilade luften öfver Victoropolis. Ej den minsta vindfläkt från hafvet spred svalka genom gator och avenyer. De hade förvandlats till glödande ugnar under inflytande af söderns sol, som i sina strålar utvecklade en oerhörd kraft, liksom ville den ingjuta lif i den gigantiska ryttarstoden af rikets förste kejsare, där den prydde platsen framför slottet. Härskarens bronsdrag tycktes förvandlade till kött och blod. Den triumferande blicken tycktes än mera segerstolt, då den på det romerska

palatset varseblef, huru republikens flagga hängde slak ned utefter sin stång.

»Ja, låtom oss höra något mera», instämde furst Konstantin.

»Hvad skall jag spela?» frågade prinsessan.

»Hvad som helst.»

Prinsessan började att sakta preludiera. Det var melodiska löpningar och veka drillar, som i olika tonarter aflöste hvarandra, till dess allt plötsligt afbröts genom ett skärande ackord, och nu följde en musik, bizarr, saknande melodi, förefallande blott som ett hopande af toner, stundom disharmonisk, och dock ägde den en egendomligt fångslande förmåga, som förmådde åhörarne att lyssna uppmärksamt.

»Hvad var det?» frågade på en gång fursten och prinsen, då de sista tonerna förklingat, och Helene steg upp från instrumentet.

»Prologen ur operan Revolutionen.»

»Revolutionen?» upprepade prins Morelli eftersinnande. »Känner ej till verket. Mätte aldrig hafva uppförts på vår scen.»

»Jo, för tio år sedan. Då bevittnade vi premiären, och nu — nu kommer den att upplefva repris.»

Furst Konstantin betraktade forskande sin dotter. »Improviserar du, Helene?» frågade han, och då prinsessan nickade stumt till svar, fortfor han: »I sanning virtuosmässigt.»

»Nå, hvad säger ni, prins Morelli?» frågade prinsessan. Hon tog några steg framåt rummet, så att hon blef stående framför honom. Hennes blick hvilade stelt på hans ansikte. Själf företedde hon i sitt utseende något öfverspändt, och hennes kinder hade febreröd färg.

»Man har sagt mig, att ni är musikalisk. Ni hörde nyss min improvisationsförmåga berömmas. Säg nu, huru ni finner den? Förstår jag ej väl att i toner måla stämningen, den kvalmiga åskstämning, som trycker Victoro-

polis? Förstår jag ej att skildra den kraft, hvarmed solen bränner och stenarna glöda? Huru luften, torr och förpestad, plågar lungorna? Huru människor och djur, dåsiga af värme, med skrämsel och ängslan i hjärtat öfver hvad komma skall, kräla om hvarandra i den stora myrstacken Victoropolis, Boreniens hufvudstad?»

Prins Morelli kände sig ej riktigt väl till mods. Det var med honom som med mången annan. Han åhörde med nöje berättelser om spökerier, bara man ej nämnde, att sådant tilldragit sig i det rum, där han själf skulle sofva. Men prinsessans yttrande förorsakade hos honom äfven en annan känsla. Han kände sig liten inför henne. Detta var dock det, som mest förargade honom, och i sitt hjärta anklagade han Helene för brist på takt. Med ett: »Ni spelar utmärkt», besvarade han därför något snävt prinsessans frågor.

»Önskar ni höra fortsättningen, min prins?»

»Ni är allt för god. Men jag är rädd, att ni tröttar er.»

Helenes underläpp krökte sig ironiskt. »Ert svar är således: nej», fortfor hon. »Var lugn! Min musik slipper ni. Det vore för öfrigt att onödigtvis gå händelserna i förväg.»

Från prins Morelli hade det behagliga lugnet flytt sin kos, och det ville ej riktigt lyckas honom att återfinna det. Prinsessan satt tyst, med synbar köld lyssnande till hans ordsvall, och gjorde ej den minsta ansträngning att skingra misstämningen. Samtalet skrufvade sig trögt fram, och till sist kunde prins Morelli ej längre dölja för sig att det var särdeles tråkigt i palatset Orlensky.

»Vågar jag hoppas», frågade han, då han stod i begrepp att gå och till afsked allt för varmt tryckte den hand, prinsessan räckte honom, »vågar jag hoppas, att ni äfven en annan gång gifver mig er hand, fast då ej som nu — till afsked?»

Helene log gäckande. »Ja visst», svarade hon. »Huru anser ni, min prins? Är det roligare att hälsa umgängesvänner välkomna än att bjuda dem farväl?»

Prins Morelli bet sig i läppen. Hon ville ej förstå den mening, som han städse på det mest otvetydiga sätt lade i dagen.

»Du bemöter honom allt för afvisande», sade furst Orlensky, då de blefvo allena. Han bemödade sig härvid att antaga den diplomatiskt fogliga ton, hvaraf han var mäktig.

Prinsessan teg. Hon var ej böjd att upptaga ett samtal, hvars gång hon på förhand trodde sig kunna utstaka. Så mycket större blef därför hennes förvåning, då — i stället för att inlåta sig på ett af de vanliga loftalen öfver prins Morelli — fursten i stället helt oväntadt slog in på ett annat ämne.

»Helene», sade han, »låt förmå dig att lämna hufvudstaden, innan oroligheterna utbryta. Du vet af egen erfarenhet, hvad sådant vill säga i Victoropolis.»

Prinsessan såg upp.

»Och du själf, pappa», sporde hon. »Följer du mig i så fall?»

»Jag! Jag kan ej.»

»Men om jag med en kvinnas böner, med tårar uppfordrar dig att resa?»

»Så gifver jag samma svar. Jag kan ej.»

»Då stannar äfven jag», återtog Helene.

»Egensinniga barn», mumlade fursten. »Är det den dotterliga plikten, som förestafvar ditt beslut, så befriar jag dig ifrån den.»

»Ja, visserligen», svarade prinsessan tvekande. Hon rodnade lätt, ty hon var medveten om, att hon dolde halfva sanningen. Det var för en annans skull hon till intet pris ville lämna Victoropolis. Hon visste, att grefve Adlerberg befann sig i hufvudstaden, och att hans rege- mente var bland dem, som fått till uppgift att där bevaka

det lugn, hvilket för hvar dag väntades blifva stördt. Ett kanske farligare värf än att i öppen strid möta den utländske fienden på det östra Boreniens vidsträckta slätter.

Prinsessan hade rykte om sig att vara en af Victoropolis' fagraste kvinnor. Det hade varit underligt, om hon ej själf varit medveten härom, och man må förlåta henne, om hon nu tog hela sin tjuvningskraft till hjälp för att inverka på fadern.

Helene hade rest sig. Med hvilket behag nalkades hon ej furst Konstantin! Hon slog armarne kring hans hals, och i det hon böjde hufvudet tillbaka, såg hon upp i hans ansikte med en blick, så enkelt bedjande som ett barns, så oemotståndligt tvingande som en drottningens.

»Jag stannar i Victoropolis», sade hon med smekande stämma. »Säg! Furst Orlensky har ju ingenting emot, att jag visar, det en kvinna äfven äger ett modigt hjärta?»

Fursten var besegrad. Han strök sakta med handen öfver hennes lockar. »Tokiga barn», skämtade han. »Så skyll dig själf.» Kyssande hennes panna tog han afsked af henne och återvände till sina rum.

Stor var den öfverraskning, som där väntade honom. Ett besök af ingen mindre än själfve ministerpresidenten.

»Baron von Burns! Hvad förskaffar mig nöjet?» sporde han med afmått artighet. Han var besvärad af visiten, och detta bjöd han till att dölja under ett mer än vanligt reserveradt uppträdande.

»Politiken, min furste», svarade baronen i en ton, hvilken ägde lika mycken förtrolighet som det sätt, hvarpå han hälsade.

»Som sagdt», återtog han, »politiken har fört mig hit. Ni förstår, min furste. Ställningens faror, hvarom ni ej torde sväfva i okunnighet.»

»Ställningens faror», instämde fursten mekaniskt. »Ja! Naturligtvis! Man måste medgifva, att situationen är ganska allvarsam.»

»Förlåt, furst Orlensky», invände baron von Burns. »Frasen är diplomatisk, men något utsliten och uttrycker ej bråkdelen af hvad ni borde hafva svarat.»

Han beledsagade sina ord med ett förbindligt, halft undertryckt skratt. Ett skratt, hvori äfven fursten såg sig föranlåten att instämma.

»Nåväl», genmälde han, »lägg svaret på mina läppar. Då är jag säker om, att det erhåller fullkomlighetens form.»

Ministerpresidenten förblef några ögonblick tyst. Så tog han åter till orda. Hans sätt undergick en märkbar förändring. Det blef värdigt och allvarligt, och rösten fick fosterlandskärlekens glöd.

»Furst Orlensky», sade han. »Ni borde hafva sagt, att landet är fördt till branten af undergång. Fördt dit af sina söners egennyttan och partihat, men tillägg, att det finnes män redobogna att hjälpa. Säg, att ni själf är en af dem. Gif mig detta svar, och jag skall äga den glada vissheten om, att ni och ert parti sätta rikets väl framför framgång i förfäktandet af några principer. Öfver vår östra gräns har fienden redan inträngt. När som helst kan underrättelsen om en drabbning ingå, och — Gud skydde oss — denna drabbning kanske vill säga detsamma som ett nederlag. Äfven om våra flottor behålla herraväldet till sjös, betyder det föga, ty intrycket af blott en motgång är nog att framkalla det uppror i Victoropolis, vi frukta. Furst Orlensky, ni kan betrakta detta såsom en direkt uppfordran att biträda mig i min sträfvan för upprätthållandet af lagbunden ordning.»

Furstens ansikte hade mulnat. Han blef allt mera besvärad af besöket. »I kampen mot omstörtningsspartier», gaf han slutligen till svar, »lofvar jag att ej motverka regeringen, men, baron von Burns, om i ert anförande låg en begäran om stöd åt det konstitutionela statskicket, måste jag tyvärr gifva afslag.»

»Det är dock detta, jag fordrar.»

»Tyvärr; jag måste gifva afslag.»

»Afslag», upprepade ministern olycksbådande. »Tror ni då, furst Orlesky, jag varit nog dåraktig att komma blott för att hemta ett afslag? Nej, ert bifall skall jag hafva.»

»Därpå torde ers excellens få vänta allt för länge.»

»Åh! Vi få väl se! — Vet ni väl, min furste, hvart-hän er nuvarande politik leder? Vill ni, jag skall nämna det? — Nåväl — till schavotten.»

Furst Konstantin bleknade. »Skall jag fatta detta såsom en dom?» frågade han.

»Nej, såsom en varning», rättade baron von Burns. —

»Jag har mig bekant, att stämplingar sedan lång tid förehafva med syfte att återupprätta autokratien. Att i detalj redogöra för dem vore allt för vidlyftigt. Nog af, jag känner dem.»

Boreniens premierminister tystnade. Genomträngande fäste han ögat på furst Konstantin. Han satt där dyster, furst Orlesky. Undergången föreföll honom oundviklig.

»Ert svar?» hörde han baron von Burns yttra obehagligt.

Han teg ännu. »Hvad fordrar ni af mig, baron von Burns?» sporde han slutligen.

»För ögonblicket ingenting.»

Fursten höjde hufvudet något förvånad. Det låg något likgiltigt och slappt häri. Något, som på ministern gjorde ett plågsamt intryck.

»Furst Orlesky», sade han. »Ni bör fatta, att jag ej af er vill göra en motsträfvig tjänare. Af sådana har jag tillräckligt för att veta, att de äro värre än mina hatfullaste ovänner. Hvarför», tillade han, i det han reste sig, — »hvarför skola vi stå emot hvarandra? Vi kämpa ju för samma ädla syftsmål. Ett fritt, ett lyckligt Borenen, hägnadt under spiran af vårt urgamla kejsarhus. Ni erkänner detta mål såsom ett gemensamt för oss båda. Sök då ej klyfva det i tvenne genom att däri indrifva principernas kil.»

Ministerpresidenten hade aflägsnat sig. Från sitt fönster åsåg furst Orlensky, huru hans vagn satte sig i rörelse.

Han följde den så länge han kunde med stel blick. Så vände han sig häftigt och gick upp i den stora salongen, där han väntade finna Helene. »Vi skola resa genast», mumlade han förbittrad — »genast!»

Han hade protesterat vanmäktigt och i samma mån högtidligt. Förklarar, att han gaf vika för våldet. För några få ögonblick sedan hade hans förhoppningars praktbyggnad rest sig likt ett babelstorn i höjden. Han hade själfbelåtet betraktat sitt verk, fullbordadt så när som på slutstenen. Under högtidliga ceremonier hade han beredt sig att infoga den. — Och så — på den korta tiden af ett par minuter allt störtadt samman. Allt krossadt till grus och spillror. Hvad under då, om fursten förlorade själfbehärsknningen.

Furst Konstantin fann ej Helene i salongen. Han ställde några flyktiga frågor till betjänarna och fick veta, att hon åkt ut: miss Lilian Wilson hade kommit på visit. De hade intagit five o'clock tea, de båda damerna tillsammans, och därpå lämnat palatset i prinsessans ekipage för att begifva sig på en körtur till Arnovaskogen, den vidsträckta lustparken norr om staden, där man mellan fem och sju på aftonen i vanliga fall kunde iakttaga ett brokigt vimmel af åkande och ridande, en sannskyldig utställning af hvad den boreniska världsmetropolen ägde af skönhet och elegans.

Men vagnarnas förr så afbrutna ström var nu mycket förtunnad. Nästan ensam rullade prinsessans phaeton genom labyrinten af alléer.

»Man kunde tro sig tillbaka i Texas», suckade miss Lilian. Hon, den firade främlingen, fann det tomt att behöfva undvara den sedvanliga tributen af beundrande ögonkast. En tribut, som eljest städse kom henne i så

rikligt mått till del, så snart hon visade sig på promenaden. »Victoropolis har blifvit, hvad det förr aldrig var, tråkigt.»

»Det beror därpå, att alla, som sky ledsnaden, lämnat det. Hvarför följde ni ej med?»

»Hvarför?» upprepade miss Lilian. »Hvarför? Därför att jag är amerikanska, och därför att jag fått i mitt hufvud att vara med om en revolution.»

»I sanning, man måste vara från andra sidan Atlanten för att kunna finna på dylikt», svarade Helene.

»Eller också besitta något litet mod», genmälde Lilian. »Det förefaller mig», fortfor hon, »som om naturen, då den dikterar sina beslut, stundom led af obegriplig blindhet. Huru ofta träffar man ej män med kvinnosjäl och kvinnor med manligt sinne!»

»Männe det är naturens fel? Säg snarare tidens. Jäktande efter originalitet, finner den blott disharmoni.»

Miss Lilian fäste en undrande, barnsligt öppen blick på den högborna prinsessan. »Det är besynnerligt», sade hon okonstladt. »Ni ser alltid lifvet från dess skuggsida. Ni, som endast borde känna dess ljus. Så förnäm och rik, så ung och skön.»

Prinsessan Orlensky log. »Man märker, miss Lilian», afbröt hon, »att ni tillhör Europas privilegierade stånd, amerikanskorna. Ni tror er kunna säga allt. För öfrigt, ni torde hafva lika mycken erfarenhet af lifvets ljus som jag. Betrakta därifrån uppmärksamt lifvets skugga, och ni skall finna, att ju klarare det är kring er, dess svartare ter sig mörkret.»

Prinsessan tystnade. Hon såg åt sidan ut öfver de saf-tiga gräsmattorna. Några brokigt tecknade fjärilar kretsade som under lek kring hvarandra i solljuset. De tycktes göra ansträngningar för att hålla sig jämbredds med den hastigt framilande vagnen. Helene betraktade dem intresse-rad. Hon märkte härunder ej, hurusom ifrån en af sido-

gångarne tvenne ryttare sprängde fram. Officerare i kyrassiergardets uniform.

»Grefve von Linden», utropade miss Lilian, och en svag rodnad purprade härvid hennes kind. Kanske den kom af ansträngningen, då hon lutade sig fram för att gifva grefvens häst en smekning?

Den andre ryttaren slöt sig till den sidan, där prinsessan Orlensky satt. Det var grefve Adlerberg. Han utbytte med henne blott en stum hälsning. Deras ögon möttes i en hastig blick. Det var allt. Ingen observerade, huru värtalig den var.

»Prinsessa Orlensky», sade han. »Jag har att bringa er ett segerbudskap. Vår flotta har i en drabbning vid Kap Arnauti häfdat sitt rykte som oöfvervinnelig.»

Det blixtrade i Helenes öga.

»En seger! Min Gud! En seger», mumlade hon, i det hon tryckte handen mot hjärtat.

Försmående att i ord gifva uttryck åt sina känslor satt hon tyst, åhörande grefve Adlerbergs meddelanden och utbrotten af Lilians entusiasm.

Miss Lilian var mera sorglöst glädtig än någonsin.

Hon lossade en ros ur bröstbuketten och räckte den åt grefve von Linden.

»Amerikas hyllning åt de boreniska vapnen», sade hon. »Måtte den, då er tur kommer, bringa lycka. — Nåå», fortfor hon, vändande sig till Helene, »får då grefve Adlerberg ingen blomsterhyllning?»

Prinsessan Orlensky svarade ej. Hon lösgjorde blott de praktfulla rosor, hon bar. Hon valde ej ut någon särskild, utan gaf dem alla till grefve Albert.

Han tog dem, och tryckande sina läppar mot deras blad hviskade han blott: »Ja, måtte de bringa oss lycka.»

Redan ljödo med jämna mellanrum skotten från salutbatterierna. Deras åsksmällar gafvo långvariga mullrande ekon, vidt och bredt spridande underrättelsen om seger.

Men Albert böjde sig åter ned mot vagnen och talade lågt, så att blott prinsessan Orlensky förmådde uppfatta meningen. »Hör», sade han. »I dag dåna kanonerna af glädje. I morgon kanske man äfven skjuter, men då i raseri öfver ett nederlag. Vid Zieglau stå arméerna redan mot hvarandra.»

IX.

Boreniens flottor hade lämnat sina hamnar. Deras kölar plöjde världshafvets vågor, ty den tretungade örlogsflaggan hade stolta anor och var van att uppträda med kraf på respekt kring jordens rund.

I östra Medelhafvet kryssade en större eskader för att från Palestinas kust afvärja fientlig landstigning. — Kollosser af järn, hvilkas skapande kraft högar af guld.

Den befann sig en dag utanför Cyperns västkust på höjden af Cap Arnauti, då utkiken i daggryningen varskodde den ryska flottiljen.

Öfver den blånande vattenslätten styrde i den tidiga morgonstunden de fientliga fartygen mot hvarandra.

Medelhafvets salta böljor, som i gungande svall rullade hän mot Cyperns kust, vräktes i kaskader undan af rammbeväpnade förstäfvar. Fräsande likt det sjudande vattnet i en kittel slogos vågorna med hvitskummande kammar tillbaka.

Vid horisonten höjde sig Cyperns landmassa. I dimmiga konturer skönjdes öns berg. Blott Olympos' topp aftecknade skarpa, fantastiska linier.

Männe Afrodite, skönhetsgudinnan, om hon nedstege till sin ö — rosornas hem — och nu i soluppgångens timme läte blicken glida ut öfver det haf, som fordom födde henne, ej förskräckt skulle fly och åter varda till skum vid åsynen af de vidunder, som spyende eld och fördärf ur hvarje tum af sin kropp röfvat gudars namn?

Då flottorna hunnit inom räckhåll för hvarandras eld, riktade ett af de ryska pansarfartygen sin väldiga tornkanon mot Vulcanus, det boreniska amiralskeppet. En blixtnöj följd af ett dunder, som kom luften att darra, vågorna att pressas samman, tillkännagaf att stålgalet gifvit från sig sitt dödsbringande innehåll.

En krampaktig skälfnings genomfor Vulcanus från för till akter. Projektilen hade träffat midskepps och svårt sargat dess sida.

I milsvid krets kring hafvet spreds kanondundret och ljud bland Cyperns dalar som en aflägsen åskas dofva eko.

Så upphörde det plötsligt för att efterträdas af hemsk, olycksbådande tystnad.

Ett af de boreniska slagskeppen hade fått styrinrättningen skadad. Det låg där nästan redlöst, trögt manövrerande för att komma ur slaglinien. Då träffas det af en torpedo. Pelarliknande vattenmassor slungas i luften vid explosionen, som tillfogar ett oläkligt sår, och girigt letande sig fram till hvarje vrå af innandömet strömmar vattnet in, släckande dess lif.

Blott en häftig krängning, och det klumpiga skrofvat sjunker hastigt i djupet. Öfver masttopparna slå vågorna samman, och snart är en sugande hvirfvel det enda, som utmärker grafplatsen för ett af Boreniens präktigaste skepp. Nere i djupet hvilar det för evigt.

Hafvets slemmiga invånare taga det i besittning. Bläckfiskarna slå sina armar kring de drunknades kroppar, och i kretslopp kring maskinernas labyrinter simma fiskstimmen.

Dödsskjutna försvinna pansarkolosserna, den ena efter den andra gående till botten med man och allt.

Se ryssarnes ståtliga amiralskepp!

Det sjunker långsamt. Ur dess skorsten kväller stenkolsröken tjock. Svepande fram öfver vattenytan smyger den sig likt sorgflor kring marinflaggans trasor.

Till fören, som reser stäfvén högt i vädret, har besättningen tagit sin tillflykt. Räddning är omöjlig. De äro invigde åt döden, men kan man väl tro det? Hör! Man förnimmer ett jubel. Det är lefveropen för tsar och fosterland.

De fläta själfve — de tappre — minneskransen af oförgätliga blomster på sin graf. I häfdernas bok skola de finna en minnesruna i gyllene skrift.

De äro hjältar af ett folk, hvilket ej förlorat tron. Hvilket ej fallit på den tanken att kritiskt nagelfara de trenne ord, hvaraf den består: Gud, tsar och fosterland.

Sjödrabbningen är slut. De ryska skeppen rymma fältet, och de boreniska förfölja ej. Alltför stora förluster hade de lidit för att ej vara nöjda med framgången, de redan vunnit.

Kring jordens rund sprider telegrafén underrättelsen om slaget vid Cap Arnauti.

Victoropolis försättes i yrande glädjestämning. Segerbudskapet sänker det i ett rus — bacchanaliskt förryckt, så att, då det så brådstörtadt väckes därur, dess raseri blir vansinnets.

Vid Zieglau öster om Philipsburg — den starka gränsfästningen mot Ryssland — äro Boreniens stridskrafter sammandragna. De hafva intagit en fast ställning längs en rad af kullar i den något vågiga terräng, som sakta sluttande mot öster närmare gränsen åter stiger till den skogbevuxna ås, på hvilken rikets råmärken stå.

Från boreniska lägret har man vidsträckt utsikt öfver den bördiga dalen mellan de tvenne höjdsträckningarna. Det är en vy öfver böljande sädesfält, som i ändlös följd aflösa hvarandra. Här och hvar uppsticka äfven större eller mindre trädgrupper, utvisande platsen för en landtgård, en by eller ett adligt slott.

I lägret råder rörligt lif. Med soldaterna tränges landtfolket, utbudande sina varor eller blott ditfördt af nyfikenhet.

I skuggan af en kastanje har en grupp dragoner slagit sig ned. Några hafva aftagit sina stålhelmar och ligga makligt utsträckta på gräset blossande cigarretter. Andra äro sysselsatta med putsandet af sina vapen eller underhålla samspråk med bondfolket, som skockats omkring, under barnslig undran beskådande de granna uniformerna.

Längre fram kamperar ett artilleriregemente. Skjutpjäserna glänsa blankskurade på sinnrikt konstruerade lavetter. Befälets kommandorop ljuda, och hastigt följa exercisens tempon.

Huru skickligt sköta de ej sina farliga maskiner! Den oerfarne intages af förtröstan och tillit.

Så en blick på infanteriet. Liniesoldaternas gröna och röda uniform ter sig lika präktig. Bajonetter och gevärspipor blänka i solljuset. Allt tyckes vara i bästa ordning, och dock skulle den skarpsynte iakttagaren i denna militäriska härlighet snart upptäckt betänkliga brister.

»Hvad vill ni, jag skall uträtta?» frågade hertigen af Kuleti, den till öfverbefälhafvare i kriget utsedde fältmarskalken, presidenten Collnitz vid en trupprevy.

»Besegra Ryssland», blef svaret.

»Gif mig då tillbaka mina gamla soldater», återtog hertigen, och dessa hans ord upprepades man och man emellan inom det högre befälet. Man delade där fältmarskalkens grämlse öfver det skick, hvori hären befann sig.

Huru annorlunda hade det ej varit för två decennier sedan, då han vid Kuleti några mil från Konstantinopels murar krossat osmanernas makt. Af tacksamhet för den lysande segern hade då kejsar Viktor på själfva slagfältet upphöjt honom, victorians hembärare, till hertig och på hans bröst fäst det storkors af Gyllene örnens orden, han lossat från sitt eget.

Boreniska arméns högkvarter var förlagdt till slottet Brielbach. Inom dess murar, där nyss tystnaden varit

själfhärskarinna, rådde nu ett bullrande militärlif. Ordonnanser sprängde genom hvalfsporten ut och in, och på borggård och i trappor trängdes adjutanter och stabs-officerare.

Nere i byn rådde samma lif. Högkvarterets vidlyftiga apparat hade dragit där in och kört invånarne undan till vindskrubbar och uthus.

En morgon kom en damhöljd ryttare till Brielbach. Han steg rakt in till fältmarskalken, där han satt vid frukostbordet. »Fienden är öfver oss», utropade han, utan att afvakta tilltal.

Det blef rörelse bland de församlade officerarne. Fältmarskalken förändrade dock ej en min.

»Träd fram», sade han blott resande sig från bordet. Han tog en bägare, och hållande den bräddfull med vin räckte han den till budbringaren.

»Först en skål för fosterlandet, så en för er själf, herr löjtnant, och nu, mine herrar», slöt han, »nu begifva vi oss till ett gästabud, där rätterna serveras med varma servetter.»

Det ryska artilleriet hade börjat sin häftiga kanonad — en kanonad, småningom besvarad af det boreniska, redan innan fältmarskalken hunnit anlända. Han red upp på en höjd, hvarifrån han trodde sig få en öfverblick öfver stridsfältet, men blott otydligt kunde han skönja fiendens ställning, ty kosacker hade satt eld på byar och gårdar i dalen, och tjock drefs röken från dessa fram mot boreniernas linier.

Några steg från platsen, där han höll, hade ett batteri kört fram.

En granat slog ned öfver detsamma, dödade några man af servisen och öfverstänkte fältmarskalkens guldbroderade uniform med smuts. Kallblodigt borstade han af den med flatsidan af handen under de kringståendes bifallsrop.

Så förstod han, öfverallt där han visade sig, bibringa soldaterna något af sitt eget mod. Detta hans likgiltiga förakt för faran imponerade ovillkorligen och dref till kraftansträngningar, beundransvärda fast gagnlösa. Ej förenade af krigstuktens band voro de närmast att likna vid det begär att utöfva stordåd, hvar och en erfar vid läsningen af fädrens bragder. En känsla, hos de flesta försvunnen i samma ögonblick boken slås samman.

Solen hade nått sin middagshöjd, och slaget led mot sitt slut.

Staden Zieglau hade af fienden stuckits i brand. Denna motgång alstrade hos de boreniska trupperna en till panik småningom stegrad modlöshet.

Den redan förut slappa disciplinens sista knutar löstes, och hoptals flydde soldaterna.

Hvarje försök till att få dem att göra stånd var gagnlost. Fältmarskalken måste låta blåsa till reträtt.

Boreniens armé stadd på flykt! Hvilken syn för segraren vid Kuleti! Han hade stannat, fältmarskalken, invid vägen. Med dyster uppsyn betraktade han den ömkliga defileringen. All åtskillnad regementen emellan hade upphört. Blandade om hvarandra släpade sig soldaterna fram—utan vapen, ty dem hade de kastat ifrån sig i diket, och dit trängdes de själfva alltsomoftast af någon trossvagn eller någon artilleripjes med anspann. I karrier rasslade den förbi, och från dikena slungades mustiga svordomar efter densamma.

I fältmarskalkens öga trängde sig fram en tår, och sättande sporren i springarens sida red han hastigt därifrån.

Man uppnådde Philipsburg. Stadens försvarsverk erbjödo trygghet, och här höll nu under befolkningens bestörtning en slagen här sitt intåg. Samma här man beredt sig att mottaga under jubel, och från hvilken man otåligt afvaktat budskapet om seger, för att i katedralen högtidligt afsjunga »Te deum laudamus».

Fältmarskalken hade tagit sin bostad i guvernörspalatset. Han kände sig där nästan såsom en fånge, hvilken äger alla friheter så när som på en enda — frihetens. Under hviskande samtal stodo adjutanterna nere vid dörren i palatsets stora sal. Då och då kastade de skygga blickar hän till bordet, vid hvilket marskalken satt med kartorna öfver Philipsburgs fästningsverk utbredda framför sig.

Hufvudet hade sjunkit ned mot bröstet, och då han åter höjde det, var det blott för att gifva tecken åt uppvaktningen att draga sig tillbaka. Han ville ej hafva vittnen, när den stumma sorg, han dolde inom sig, stundom blef honom öfvermäktig och afspeglade sig i hans yttre.

Ödsligt skallade ljudet af stegen mot gemakets golf. Fältmarskalken hade gått fram till ett af de mot torget vettande fönstren.

Där ute hade soldater samlats i klungor. De stodo tysta, liksom afbidande. Alltjämt infunno sig nya hopar, och slutligen fyllde de hela torget.

Från sin plats i fönstersmygen betraktade marskalken dem tankspridd.

Men hvad var det? Han lyssnade uppmärksamt.

Rop af: »Vi vilja se marskalken!» nådde hans öra, och till sin förvåning blef han varse, hurusom de alla plötsligt satte sig i rörelse och trängde fram mot palatsets port.

»Ett myteri», mumlade han, då stridslarm redan hördes från rummet utanför. Marskalkens officerare hade här sökt spärra soldaternas väg.

Men motståndet tände blott raseriet. Det otåliga sorlet steg till bedöfvande skrån. Med våld stod man i begrepp att bana sig väg till de inre rummen, då i det samma dörren slogs upp, och fältmarskalken utträdde.

»Hvad viljen I?» sporde han, och med dragna sablar stego skyddande officerarne af vakten till hans sida.

Det var tyst en stund.

Så förnams plötsligt en enstaka röst.

»Gif oss vår kejsare åter», hördes den, och med stormande rop instämde alla.

»Ja, ja! Gif oss kejsaren åter! Marskalk! Ni skall det! Ni måste det!»

»Kejsaren! Kejsaren», mumlade hertigen af Kuleti upprörd. För första gången i sitt lif förlorade han det kalla lugn, som städse plögade hjälpa honom till rätta i de svåraste lägen, och handen darrade, då han höjde den för att bjuda tystnad.

»Veten I väl, hvad I gören?» frågade han. »Ert företag skall af republiken stämpas såsom brottsligt. Vänden åter, innan förlåtelse ej mer står att utverka.»

Vredgadt förnams åter soldaternas knot.

»Det är vi, som hafva hämnd att utkräfva», skrekode. »Vägra er hjälp, och vi döda er såsom en förrädare.»

Fältmarskalken studsade.

»Store Gud», mumlade han. »Du har då ej tagit din hand från folk och land. Förlåtelse, om jag hyste ett ögonblicks tvifvel.»

Han hörde en röst vid sitt öra och vände hufvudet åt sidan. Det var en af hans officerare, som tilltalade honom. »Herr marskalk», hviskade denne ifrigt, »för kejsaren våga vi lif och blod.»

Fältmarskalken nickade och gaf ånyo tecken till tystnad. »Soldater», utropade han, »I skolen få er kejsare åter. Men försvaren honom, skydden honom, utgjuten för honom, om så behöfves, ert hjärteblod. Ty kommen ihåg, inför himmelens herre skolen I för honom stå till svars.»

Bedöfvande skallade jublet. Soldaterna trängde fram till fältmarskalken. Höjande honom på sina axlar tryckte de hans händer. En af dem stötte upp fönstret.

»Lefve Henrik XVI! Hell honom, vår kejsare!» utbrast han svängande geväret, och med dånande hurrarop instämde mängden utanför på torget.

Triumfropet: »Hell honom, vår kejsare!» genljuder genom Philipsburgs gator. Det når vallarne, där soldaterna stå på post. Såsom bröder omfanna de hvarandra.

Republikens flagga strykes på guvernörpalatsets tak, och det kejsarliga riksbaneret stiger i höjden. Kyrkklockorna ringa som till högtid, och i katedralen, där orgelns toner i mäktigt svall brusa fram under hvalfven — där rökelsemolnen stiga ringlande från festsmyckadt kor, ljuder högtidligt »Te Deum laudamus».

X.

Klockan var omkring sju på morgonen, när miss Lilian slog upp ögonen, förflyttande sig från drömmens värld till den verkliga.

Halft frånvarande gled från bäddens lakan af finaste battist hennes stirrande blick öfver de röda sidentapeterna, hvilkas mönster skvallrade om smakriktningen på högsta mode. Ty hade förr den västerländska kulturen med stormsteg inträngt i mikadons rike, så tycktes nu ett omslag hafva ägt rum, i det att den japanska börjat inkräkta på Europas. Liksom rococon och empiren satt stämpeln på flydda tidehvarf, så gjorde nu »style Japonais».

Europa, trött på det gamla, men saknande inspiration nog att skapa något helgjutet nytt, begynte låna idéer och motiv af det östasiatiska öfolket. Ja, man kunde till och med få se salonger, där Buddhas gyllene träbeläten undanträngt marmorstatyerna af en Venus eller en Apollo. Dyligt hörde dock till öfverdrifterna, och måttfullt genomförd måste man erkänna, att en rumsinredning à la japonaise mången gång erbjöd något säreget pikant.

Ett exempel härpå var miss Lilians sängkammare. Den lämnade intet öfrigt att önska i västerländsk lyxfull bekvämlighet. Allt det där hade blott blifvit japaniseradt.

Stora skärmar, som i stället för rullgardiner voro utvecklade för fönstren, åstadkommo i rummet en halfdager, ur hvilken väggbonadens figurer fantastiskt framträdde.

Under det att miss Lilian för sina ögon sökte ordna dessa i grupper och rader, kom hon händelsevis att se på pendylen.

Så märkvärdigt! Kunde hon se rätt?

Miss Lilian måste gnugga sig i ögonvrån.

Intet tvifvel mera. Klockan *var* verkligen endast sju.

Miss Lilian kunde ej begripa, att hon vaknat så tidigt. Hon, som brukade stiga upp först klockan elfva!

En stund låg Lilian funderande häröfver, men då hon ej kom till något tillfredsställande resultat, stod hon just i begrepp att åter burra ned hufvudet i kuddens sky af äkta spetsar, genom hvilken öfverdragets ljusröda siden lyste fram, då i detsamma dörren häftigt rycktes upp af mrs. Mayor, sällskapsdamen.

Hon var ett tämligen till åren kommet fruntimmer, något korpulent och af ett oförargligt lynne, denna mrs. Benjamin Mayor. Ägande åtskilliga förtjänster och likaså svagheter, sökte hon städse genom en för henne egen grandezza gifva imponerande vikt åt sin syssla.

Att hennes man varit öfverste, kände snart hela Lilians umgängeskrets.

Gudarne vete, huru han blifvit det. Att han aldrig tillhört unionens aktiva armé, torde vara tämligen säkert.

Ehuru Lilian var mycket fästad vid sin sällskapsdam, eggades hon likväl af hennes små egenheter till ständiga kvickheter, som ibland till och med kunde vara ganska elaka.

Sällan lät Lilians ostyriga tunga sig betvingas, och skämtsamt plögade hon kalla mrs. Mayor för sin camarera mayor.

Sällskapsdamen sjönk ned bredvid sängen. Hon var blott iklädd morgonrock, och hufvudet, som eljest prunkade i oklanderligaste frisyra, var nu i full oordning.

»Min Gud», stönade hon. Den största förskräckelse stod målad i hennes ansikte, och med en tragisk åtbörd satte hon händerna för ögonen. »Min Gud, det är ute med oss!»

Miss Lilian måste uppgifva all tanke på vidare sömn och blef i hast fullt vaken.

»Hvad har då händt?» frågade hon förvånad och till hälften resande sig upp ur kuddarna. I afvaktan på ett svar fäste hon blicken forskande på mrs. Mayor. Hennes mun formades härunder småningom till ett leende. Hon kunde ej dölja för sig, att hennes camarera mayor trots all ångest tog sig öfvervägande komisk ut, och slutligen blef munterheten henne öfvermäktig.

»Hå! Hå!» ljöd det från hennes läppar.

Mrs Mayor tog händerna från ansiktet och stirrade häpen på Lilian, som skrattade, så att tårarne pressades fram.

»Nå», utbrast den gamla damen harmset, »hvad finner ni för roligt i det här, Lilian?» Efter ett fåfängt försök att hitta rätt på den förlorade värdigheten, var det ej långt ifrån, att hon brustit i gråt. Förskräckelse och förargelse var dock för mycket på en gång.

»Förlåt, Billy», sade Lilian, kallande henne vid smeknamn, något som alltid brukade dämpa hennes vrede. Medlidande för mrs. Mayor, hvars sinnestillstånd var så upprördt, hade slutligen förhjälpit Lilian till allvar.

»Hvad har då händt?» upprepade hon.

Men mrs. Mayor tycktes icke längre kunna tänka redigt. Hon gaf ej ens akt på frågan.

Lilian förlorade slutligen tålmodet.

»Förmår ni ej gifva ett förnuftigt svar, mrs. Mayor?» utbrast hon gripande tag i hennes arm tämligen omildt.

»Hvad — har — händt?»

Denna kraftyttring väckte äntligen sällskapsdamen till medvetande.

»Aj! Aj! Gud, hvad ni nyper mig! Hör ni då ej, huru man skjuter?» stönade hon. »Hela staden är i uppror. Ack! Hvarför, hvarför stannade vi kvar i Victoropolis? Himmel, hvilken mördarhåla!» Så fortgick hennes jämmer och slöts med ett enda utrop af häftigaste ångest.

Blek och darrande sjönk mrs. Mayor samman, ty bekräftande hennes ord ljöd en dundrande kanonsalva.

Lilian spratt upp. Hvarje dylik känsla af förskräckelse var dock hos henne hastigt öfvergående och förmådde aldrig utöfva herravälde öfver hennes tankeskärpa. Hon var modig och djärf som blott den, hvilken en amerikansk ödemark sett födas.

Sålunda fick miss Lilian klart för sig, hvad som stört hennes morgonslummer.

»Stackars Billy», mumlade hon, då en andra salva smällde. Hon ringde på kammarjungfrun. »Hjälp mrs. Mayor», befallde hon den förskräckta tjänarinnan, då denna ändtligen visade sig. »Jag reder mig ensam.»

När Lilian var färdig, gick hon ut i salongen. Öppnande glasdörrarna till sin balkong tittade hon ned på den ödsliga avenyen. Från dess öfre ända nalkades i skarpt traf en kavalleriskvadron. Soldaternas sablar skramla i sina baljor, och hästarnas järnskodda hofvar slå gnistor. Snart har truppen passerat förbi i riktning mot söder, hvarifrån en smattrande gevärseld förnimmes.

Uppmärksamt lyssnade miss Lilian. Till Olympiakvarteret nådde dock ljudet af skottväxlingen alltför uppblandadt. Men på himlen kunde hon iakttaga ett tjockt rökmoln, stundom underifrån upplyst af ett flammande sken och af vinden i bolmande skyar drivet i östlig riktning hän mot hafvet.

Intet störande ljud nådde från gatan. Hela kvarteret tycktes utdödt.

Plötsligt hör hon en talande röst. Hon lyssnar med återhållen andedräkt.

Två personer ses skynda förbi nedanför på trottoiren, och med ansträngning uppsnappar Lilian några ord af deras samtal.

»Kvarteren söder om Marn äro i upprorsmännens våld. Elden breder hastigt ut sig, och nu bereda de sig att

storma truppernas ställning på norra stranden . . . » Mumlande upprepade hon så ord för ord, hvad hon hört.

»Hvad var att göra?» Hon började att undra häröfver. Ett problem, som sysselsatte henne en god stund. Slutligen ernådde hon det resultatet, att bäst vore göra ingenting.

»Tycker du ej, att vi stanna kvar hemma?» frågade hon därför mrs. Mayor.

»Nej! Nej, för himlens skull, nej», bad den gamla damen.

»Men hvart vill ni då taga vägen?» utbröt Lilian otåligt, trött på mrs. Mayors tårdränkta böner.

»Hvart som helst, blott icke stanna här. Ack, Lilian, goda Lilian! Låtom oss fly! — Genast! Fly för att rädda lifvet!»

Miss Wilson skakade på hufvudet. »Det vore ju galenskap», invände hon. »Ni är lika trygg här som hvar helst annorstädes, mrs. Mayor.»

Men sällskapsdamen lät sig hvarken öfvertygas eller tröstas.

»Ah, miss Wilson», återtog hon med ett patos, som blott kom Lilian att lindrigt rycka på axlarna. »All denna oro är för mycket för mig. Den blifver min död. . . »

»Åh, för all del! Så tragiskt torde ej ert slut gestalta sig.»

»Miss Wilson! Ni är grym! Hjärtlös! Afskyvärdt hjärtlös!»

»Kära Billy, lugna dig.»

»Ni är hjärtlös — hjärtlös», upprepade mrs. Mayor, med näsduken uppfångande de allt ymnigare flödande tårarna.

Lilian var uttröttad. Förtviflad af all denna jämmer började hon vrida och jämka på sitt beslut. Som på måfå framkastade hon ett förslag om att söka skydd i Unionens ambassadhotell. Mrs. Mayor upptog det särdeles

väl. Blotta tanken, att det midt i detta upprorets och revolutionens kaos fanns en fläck amerikansk mark, var för henne af tröstande verkan. Det faktum, att hon där skulle befinna sig i stridens omedelbara närhet — beskickningen låg nämligen vid Ludvigsavenyen, därpå kom hon aldrig att tänka. Endast under stjärnbaneret ansåg hon sig säker, och det föll henne ej in, att denna trygghet uteslutande var beroende af boreniska bajonetter.

»Låt spänna för min kupé, men fort», befallde miss Lilian, rädd att mrs. Mayor skulle få tid till att ändra mening.

Kammarjungfrun tog dock ej ett steg för att efterkomma påbudet.

»Ack, miss Wilson», stammade hon. »Han är borta.»

»Borta!? — Hvem menar du?»

»Kusken naturligtvis.»

»Hvart har han tagit vägen?»

»Det vet jag ej.»

»Nå än hofmästaren, än taffeltäckaren, än kocken?» frågade Lilian. Hon hade slutligen anat, huru härmed hängde ihop.

»Alla äro borta.»

»Således hela min boreniska tjänstepersonal», utbrast amerikanskan med ingalunda smickrande tonvikt på orden.

Ja verkligen! Så förhöll det sig. — Samt och synnerligen hade de för att gömma sina dyrbara lif vid första skott hastigt och lustigt begifvit sig af, därvid låtande såsom genom tyst öfverenskommelse åtskilligt af härskarinns egendom göra sällskap.

»Och Simons?» frågade Lilian efter några ögonblick.

»Skall jag säga till honom att komma in?» sporde tjänarinnan.

Lilian nickade jakande. Simons var hennes amerikanske betjänt. När han stod inför henne, kunde man ej undgå tanken, att den seniga gestalten passat bra mycket bättre i bredskyggig panamahatt, fransprydda byxor

och med revolver i bältet än i miss Wilsons vekliga livré. Också hade mannen i sin ungdom fört en mycket äfventyrlig tillvaro i den amerikanska västern.

»Nåå, Simons», sporde Lilian. — »Har du förgätit konsten att tygla en häst?»

Simons ryckte på axlarna.

»Sådant glömmet man ej så lätt», svarade han.

»Då skall du visa det nu», utropade den unga damen, och otålig öfver allt dröjsmål hamrade hon med foten mot mattan.

Ändtligen rullade vagnen af.

Vid romerska palatset hördes redan skottväxlingen klart och tydligt, tilltagande i styrka ju mer man närmade sig målet. Mrs. Mayor och kammarjungfrun drogo sig tillbaka till det innersta af vagnshörnen. Lilian däremot lutade sig gång efter annan fram för att genom rutan få en skymt af den yttre världen. Så hade hon särskildt gjort vid passerandet af residenset. Hon hade funnit det omgifvet af militär och i hastigheten äfven observerat, hurusom ett åkdon genom gallerportarne körde in på borggården.

På andra sidan af S:t Carlsbron märktes än tydligare, att man befann sig i en af stridens fasor hemsökt stad.

Platsen framför det kejsrerliga slottet med den tronande kolossalstoden af Henrik I tycktes tjenstgöra såsom provisoriskt lasarett. Trängseln — redan här olidlig — blef på Ludvigsavenyen än värre.

Plötsligt ryckte Simons in hästarna. Gatan var afspärrad. Till fots måste den återstående sträckan fram till ambassadhotellet tillryggaläggas.

Miss Lilian hade stigit ur vagnen, men förbryllad af larmet, af gevärsmattret, af kommandoropens virrvarr förblef hon där hjälplöst stående som fastnaglad.

I sanning! Hon, den eleganta damen, bildade en alltför egendomlig kontrast till den krigiska omgifningen,

för att icke från alla håll undrande ögonkast skulle hafva riktats mot henne.

»Detta är ingen plats för er! Vänd om», befalde en framskyndande officer.

På Lilians svar, framfördt med brutet uttal röjande hennes främmande härstamning, bjöd han henne dock med rättfram artighet sin arm.

»Då måste jag taga mig friheten ledsaga er till ambassaden», sade han.

»Tack, min herre. — Men min följeslagarinna? — Ack, hjälp henne. Tillåter ni, så följer jag efter för mig själf?»

Hon gjorde det likväl ej.

Redan hade mrs. Mayor aflägsnat sig, bortförd eller snarare bortsläpad af den tjänstvillige officeren.

Men alltjämt stod Lilian kvar. Hennes blick hade antagit en stel glans. Följde man riktningen, kunde man märka, hurusom den häftade vid en bår, hvilken just fördes förbi af tvenne sjukvårdssoldater.

Hon kunde ej se den sårades ansikte. En kappa, som låg kastad öfver båren, dolde honom helt och hållet. Uniformen utvisade dock, att det var en kyrassier.

Nu befunno sig bärarne alldeles inpå henne.

Gripen af underliga känslor — en blandning af fruktan och tvifvel — tog Lilian ett steg fram. Utan en tanke på hvad hon gjorde, hade hon hastigt ryckt undan kappan.

Ett utrop af smärta pressades öfver hennes läppar. Trots de sargade och vanställda dragen igenkände hon genast grefve von Linden. En aning hade sagt henne, att det var han. Kring hans hufvud var en bindel knuten. Den var bloddränkt och täckte nätt och jämt ett gapande sår vid tinningen.

Lilian kände en skälfning genomila sina leder. Hon segnade dock ej afsvimmad till jorden. Blott en blekhet, nästan genomskinligare än den, som hvilade på den unge krigarens ansikte, spred sig öfver hennes kinder.

»Är han död? —» Så sporde hon sakta, och med sin mjuka hand strök hon härvid upp håret från hans panna. Lätt darrade hon vid beröringen med det lefrade blodet.

»Nej, blott sanslös», blef svaret, och af häpen förvåning satte soldaterna ned sin börda.

»Helgonen vare lofvade», mumlade Lilian.

Åh! Hon begrep nu, huru lidelsefullt hon älskade honom. Hon hade i sin karaktär något af vildinna och hon lät kärlekens känsla oinskränkt bemäktiga sig hela hennes obändiga själ; hon var ej den, som under veklagan hade låtit föra sig bort från båren.

Befallande vände Lilian sig till de båda soldaterna. »Jag skall vårda honom. Han är min bror», tillade hon sväfvande på rösten. Hon hade velat gifva större kraft åt orden och betänkte därför föga, att hon sade en osanning. Religiös eller ej, gaf hon väl knappast uttrycket den uttänjda kristliga bemärkelsen.

Bärrarne utbytte en villrådlig blick. Så ännu en med en tredje person — samme officer, som tagit hand om mrs. Mayor.

Först vid ingången till ambassadhotellet hade han saknat miss Wilson och skyndat tillbaka för att söka upp henne.

En skarp förebråelse förstummades på hans läppar. Han fann uppträdet sällsamt och kom sig ej för med att afbryta detsamma, och öfverraskningen steg för honom till sin höjdpunkt, när han hörde Lilians sista ord: »Han är min bror.»

Snart nog hade han i henne känt igen den i Victoropolis' salonger firade främlingen, hvars skönhet han själf vid presidenten Collnitz' fäster ägt tillfälle att beundra, och där utsträckt, sanslös — en borenisk officer.

Äfven denne var ju honom bekant.

»Jag vill vårda honom», upprepade Lilian. »Han — han» — Hon greps af plågsam oro vid de tveksamma minerna. »Se här! Tag, tag», utropade hon besin-

ningslöst strykande ringarna från sina fingrar. »Tag allt, vägra blott ej.»

Ingen af soldaterna gjorde dock den minsta rörelse, och ur Lilians hand föllo diamanterna till marken.

Officeren böjde sig och plockade upp dem.

Ett leende glimmade i hans ögon, då de mötte Lilians. Hon bar sitt hjärtas känslor allt för tydligt skrifna i anletsdragen.

»En syster är visserligen den bästa sjuksköterskan för en sårad broder», inföll han.

»Gör, hvad herr officerens syster befäller», fortfor han därpå, vändande sig till soldaterna.

Lilian rodnade ej öfver anspelningen. Hon gaf honom en innerligt tacksam blick och räckte den ridderlige mannen sin hand, och han kände sig också tillräckligt belönad.

Men miss Wilsons vagn for tillbaka samma väg den kommit. Inuti låg grefve von Linden — Altenstein sanslös utsträckt på dynorna. Oroligt gifvande akt på hvarje drag i den älskades bleka ansikte satt Lilian vid hans sida. En plötslig ingifvelse kom henne att böja sig ned öfver honom. Mot hans läppar hade hon tryckt den första kyssen.

XI.

»Förtryckta folk! Huru länge skall du låta oket tynga din nacke? Oket, som förvandlar den frie medborgaren till träl. Eller hafven I blifvit om er styrka omedvetna djur? Kan väl den fege tyrannen, hvilken i slafven ännu fruktar medborgaren, utbyta denna sin fruktan mot föraktet till blott ett oskäligt kreatur? — Nej! Ännu har det icke gått därhän. Mera än någonsin darra plågoandarna i känslan af sin svaghet. De frukta, att folkets tålmod slutligen skall brista. Har det då ej redan brustit? Eller hvarför tveken I då att höja frihetens, jämlikhetens och broderskapets fana för att af henne vägleda tillkämpa er segrar, som åt mänskligheten skola återbörda människorna? Segrar, ej mindre ärofulla, därför att de äro lättköpta. Nu är ögonblicket inne! — Återkräfven i blod all den svett, som drupit från edra pannor, och betänken hvar och en, att mördandet af en tyrann bringar ovansklig ära jämförlig med den, hvilken kom forntidens ädle kämpar för frihetens sak: en Harmodios, en Aristogeiton, en Scaevola, en Brutus, till del.»

Så hade för några dagar sedan i eldrödt tryck stått att läsa i »Folkets vilja», det mest spridda af omstötrningspartiernas organ.

En anarkistpredikan så god som någon; en paradox — förfärande, förvånande, löjlig, huru man vill; icke en gång trodd af dem, hvilka förde honom till torgs och som — ehuru folkets fiender — läto kalla sig »folkets

vänner». En paradox, härledd ur en ännu vidunderligare — ur den hatets religion, hvarmed den stora massan gjorts galen, och som — placerad rakt på tvären öfver sanningens och förnuftets väg — till och med förbryllade logiskt tänkande människor till den grad, att de i ifvern att välta spärrestenen i diket på en gång knuffade till den från alla sidor.

Och sålunda var det som stenen låg kvar orubblig.

Åtskilliga af alla tiders berömdaste lärde och tänkare skulle tvifvelsutänkt känna sig högeligen förvånade, om de erfore, att deras pennor bidragit med icke så få kapitel till den samhällsomstörtande trosläras gyllene codex, och ännu mer häpen skulle hela hopen af dem blifva, hvilka i hela sin lefnad icke gjort sig mödan att tänka alls, men som likväl tagit sig för att på salongernas ekumeniska möten fastslå dogmerna.

»Åh nej! Inte har jag skrivit det där. Inte har jag yttrat något sådant», kan man höra dem upprepa, den ene efter den andre. Alla med ett tviflande löje, men äfven med en hemlig rysning öfver bokens blod-drypande innehåll.

Och likväl är det så. I hafven alla hållit ett längre eller kortare föredrag i dylik anda. Allesammans hafven I varit med om att stapla sofism på sofism till en skimrande praktbyggnad på lögnens grund — till ett Babelstorn, slutligen af egen tyngd störtadt samman i smutsen; och där voro andra armar genast tillreds. De lade beslag på spillrorna, skapade af dem anarkien, den plågsamma maran, som stör mänsklighetens hvila, när den — efter att hafva genomlevvat en dags känslöstämningar, från morgonens ångest och bäfvan till aftonens tanklösa hån och uppskrufvade glädje — ånyo slumrar in i säkerhets-sömnen med tviflets trotsiga om också långt ifrån modiga leende på läppen.

Då Victoropolis en morgon vaknade vid anarkiens fältrop — ett förfärande: »Vae victis» frambrytande likt

den första ljungande blixten ur ett laddadt åskmoln, hvad var det väl annat, än ett upprepande af den gamla historien?

För knappa tio år sedan hade ett liknande oväder brutit lös. Det kom äfven den gången från samma håll, men anloppet hade blott gällt kejsarborgen och var öfver, sedan den legitima tronen vräcks öfver ända.

Likt en dygig flod hade då den rasande pöbeln vältrat sig fram från gemak till gemak. Den hade krossat allt den mött på sin stråt, berusat sig af källrarnas vin, smutsat monarkens säng och icke känt sig tillfredsställd, förrän den i skamlig häxdans våldfört och skändat allt hvad inom slottets heliga murar kunnat påträffas minnande om tusenårig ära och vördnadsbjudande storhet.

Den gången hade det blott varit kejsardömet, nu var det staten, som genom ett dråpslag riktadt mot dess medelpunkt skulle förgöras.

»Victoropolis, tyranniets härd, bör jämnas med jorden.»

Det var den text, hvaröfver demagogerna sedan lång tid predikat inför ett folk, hvilket de — blottande sina hufvud — smickrande nämnde suveränt, och som — eggadt till vrede — härtill skrålade sitt bifall. »Victoropolis skall jämnas med jorden.»

Stackars suveräna folk!

Du är just icke bättre lottadt än monarken på sin tron. Ditt majestät har lika stor brist på tjänare, lika stort öfverflöd af uppvaktande. Skillnaden är endast den, att i ena fallet hofmännen blott söka tillsluta härskarens öga *för* — i det andra blända det *med* frihetens fackla.

Victoropolis — »de tusen palatsens stad», såsom skalderna älskade nämna det — var dömdt till undergång. Bödeln — det röda spöket — beredde sig redan att utföra domen.

Upproret, revolution hade brutit lös i Victoropolis.

Den kom så blixtnabbt vid dagens inbrott med ljuset af den första strålen, som nådde de förgyllda korsen

på katedralens höga spiror, när solen uppstigande ur hafvet höjde sig i öster öfver de Låga öarne — hvar och en färdig att sjunka i djupet under bördan af starka fästningsverk, ett bälte af klippor och järn, som gjorde Victoropolis' bukt trygg, och knappast voro skuggorna förfögade till tornens fot, innan den växt ut till hela sitt förfärande omfång.

Från hafvet och de stora hamnbassinerna till Carniasjöns strand i väster, från Marnfloden till de vidsträckta slätterna i söder var snart allt hemfallet under upprorets välde.

Ur hvar och en af dessa beryktade gränder, hvilkas smuts och mörker ingen utom den patrullerande polis mannen kände, och som — korsande hvarandra likt nerverna i ett löf — gånge prägel åt de äldre kvarteren söder om floden — en prägel, som de boulevarder ej utplånat, hvilka man i ordningens och hygienens namn funnit för godt att draga där tvärt igenom; ur hvar och en af dem hade skaror af proletärer myllrat fram.

Slutande sig samman i allt större och större hopar gingo de alla upp och försvunno, likt droppen slukad af oceanen, i den ofantliga härsmakt, folkets så kallade armé, hvarmed anarkien drog till strids mot samhället.

Denna anarki trodde nu knappt sina ögon, då den plötsligt utan att hafva gjutit en droppe blod såg sig i besittning af hufvudstadens ena hälft.

Af idel förvåning visste den icke, hvad den skulle taga sig till.

Den liknade en aktör. Med en hemsk monolog, en vansinnighetsscen hade den velat injaga en första förskräckelse, men då den vid ridåns uppgång fann salongen tom, föll den hardt när ur sin rol.

Intet drama är mindre lämpadt för tomma väggar än anarkiens. Ett intresse blott för styckets egen skull förmår det ej ingifva »konstnärerna». Det fordrar absolut en talrik publik, och nu hade denna flyktat genom alla dörrar.

Oinskränkt härskade de upproriske öfver en hel stadsdel, men denna var öde och tom. Där fanns intet blod att utgjuta. Folkets här höll på att törsta ihjäl. Upptäcktes en eller annan droppe, tjänade den blott till att öka kvalen, och så — för att glömma törsten — började man tillfredsställa hungern, som ropade på brand och plundring.

Man krossade, brände, sköflade hvad helst som fanns att krossas, brännas och sköflas. När så slutligen mätt-naden kom, framstod någon — denne snillrike någon, hvilken vid revolutioner helt plötsligt uppenbarar sig. Denne någon, som med ett ord förstår göra sig till folkets improviserade hjälte och ledare. Han underrättade folkets här om att brunnen var funnen, där törsten kunde släckas — att tyrannernas soldater väntade.

Skyddade af i hast uppkastade forskansningar — en spärrningslinie längs kajerna, vid hvarje broöfvergång utväxt till verkliga af kanoner späckade bastioner — stodo regeringens trupper på Marnflodens norra strand.

Man hade hvarken velat eller vågat gå anfallsvis tillväga. Hvarje order lydde på strängt afvaktande hållning.

»Där», hade den kommenderande generalen sagt, visande på Marns breda flodfåra, genom hvilken Carnia-sjöns vatten vältrade sig till hafvet. »Där är gränsen I hafven att försvara. Gränsen mellan samhället och anarkien. Kommen ihåg! Vägen dem emellan går öfver, ej förbi er.»

På vallen, som uppförd till nära dubbel manshöjd spärrade Ludvigsbron, Victoropolis' pulsåder, stod en officer af artilleriet.

Lutad mot en kanon, hvars stålgap beströk bron, betraktade han ömkansfullt den ändlösa karavan af flyktingar, som drog fram, släpande med sig hvad hälst den kunde i ägodelar och trängande sig genom en i forskansningen lämnad trång passage.

»Vid helgonen», mumlade han. »Jag toge hellre del

i tio strider mot en ärlig fiende än i denna enda mot det upproriska packet. Fördömdt!»

Plötsligt vände han sig mot en ryttare, hvilken höll nedanför kanonbanken. »Nå kamrat, ser ni någonting?» frågade han.

Den tilltalade sänkte kikaren. »Ingenting, som ni ej själf kan iakttaga med egna ögon», blef svaret.

»Det vill säga, ingenting annat än denna ynkliga procession», återtog artilleriofficeren, och ännu en gång gled hans öga öfver den böljande människoströmmen. Mera brådskande för hvarje ögonblick sökte den trygghet bak soldaternas rygg.

»Den förefaller mig dock något glesare nu», genmälde ryttaren.

»Åh, jag kan just ej tycka det.»

»Snart hafva vi de andra här.»

»Tror väl det, grefve von Linden. Det blir en het dust.»

»Ja, utan tvifvel», och pekande mot en punkt på himlen i söder fortfor han lakoniskt: »Mycket het».

Artilleristen stirrade häpen i den anvisade riktningen. Han såg ett besynnerligt bolmande moln, som under ständig formförändring tillväxte allt mer och mer.

»Ah, de tänka bränna Victoropolis», utbrast han så, både förbittrad och förfärad.

Han hade rätt. Anarkien svängde brandfacklan såsom en rolig leksak, uppgifvande tjut af fröjd ju mer gnistorna flögo sprakande omkring.

»Jag fruktar för, att detta blir en farlig lek», mumlade artilleriofficeren för sig själf.

»Grefve von Linden», fortfor han därpå ifrigt, »vet ni, om vi erhålla förstärkning?»

»Ja, i afton. Västeskadern är på väg, och per telegraf hafva dessutom reservkårerna beordrats hit i stället för till gränsen.»

Artilleristen slog till en hvissling. »Åh tusan», utbrast

han. »Det var väl mycket, det. Han sköter sitt spel bra, den där.»

»Hvem?» frågade grefve von Linden förvånad. Han hade ej följt tankesprånget.

»Hvem annat än Burns?»

Grefve von Linden teg. Allt för väl kände han, hvad kamraten menade.

Hade armé och flotta för några år sedan just icke utmärkt sig för synnerlig trohet mot den legitime kejsaren, visade de nu ej heller republiken någon särdeles stor tillgifvenhet.

Boreniens här, så ömtålig om sin värdighet, hade i längden funnit det föga angenämt att se den allrhögste krigsherrens, kejsarens plats intagen af en president — en advokat i frack. I förstone blott tyst, slutligen helt högt, började man undra öfver, hvilken militärisk grad han väl kunde innehafva.

Emellertid hade flyktingsströmmen allt mera glesnat för att slutligen fullkomligt upphöra. Kvarteren närmast söder om Marnfloden voro ännu sänkta i graflik ödslighet, men tvärt igenom dem framträngde såsom en mullrande åska det helvetiska oväsen, hvarmed folket beledsagade sina excesser — taffelmusiken vid anarkiens gästabud.

Bak skyddsvallen, det spärrande hindret i lavans väg, mot hvilken den frambrytande ur kratern skulle vältra sig med hela tyngden af sin förgörande kraft, afvaktade trupperna under orubblig tystnad, hvad som komma skulle.

Det talades ej högt där. Yttrades ett ord, var det hviskande, liksom hade man på den smala tröskeln mellan lif och död ej velat förnimma den mänskliga röstens klang.

I sanning, dessa bistra soldater, där de stodo betraktande de bolmande rökmolnen och de för hvarje minut i antal och styrka tillväxande eldarnes rödgula flammor; hela denna armé, från hvars led blott hördes ett doft vapengny, varnande som det knappt förnimbara rasslet af

giftormens skallra — den var icke den minst skarpa detaljen i denna med så skrikande färger målade tafla.

Och så! — Blott ännu en stund, och allt skulle utplånas, försvinna, drunkna, röras samman som för penseln färgerna på en palett.

Ett skott smällde. Ett enda. Nog. Ja, mer än nog att kalla till lif ett smattrande, fräsande, dundrande tordön.

»Se så för tusan!»

Det var vår artillerist, som utbrast i denna svordom. Kallblodig kommenderade han servisen vid sin kanon, likgiltig antingen de upproriskes kulor borrhade sig in i vallen eller hvinande fortsatte sin väg öfver hans hufvud.

Ett par skvadroner af gardeskyrassierregementet hade suttit af och deltog i Ludvigsbrons försvar.

Han hade sett, hurusom grefve von Linden stridande som simpel soldat, plötsligt tappat karbinen, vacklat och fallit.

»Åter en», mumlade han. »Nå, den kulan skall jag gifva tillbaka med ränta.» Snabbt kastade han härvid en iakttagande blick ut öfver den med lik beströdda bron, öfver hvilken de upproriske ånyo vältrade sig fram mot förskansningen.

Några trasiga tygstycken — rester af anarkiens banér — slänga af och an på en stång öfver deras hufvud.

»Besynnerligt», höres han. »Skall jag ej kunna få den där trasan att försvinna.»

Han inriktar kanonen. Det bedöfvande skottet brinner af och plöjer en bred fåra genom den packade hopen. Rökmolnet skingras om en stund, men af fanan synes ej vidare spår.

Solen når sin middagshöjd. Allt mer förbittrade, allt häftigare blifva anfallen. Hennes gyllene skifva har rullat halfvägs mot synranden. Allt segare, allt mer försvifadt blifver motståndet.

Från öster till väster, från hvarje punkt af sin bana

har hon betraktat den tröstlösa synen. Hon sjunker bak bergen. Först då är striden slut. Mot de boreniska soldaternas orubbliga linier ser anarkien sin kraft förspild, men fortfar ännu att angripa, tills den drifves på flykten af en väldigare makt vid skymningens inbrott.

Ett ljus var tändt, i styrka täflande med själfva solens. Dess flämtande sken upplyser i vid krets himlahvalfvet. Mörkret förvandlar det till spöklik dager, åstadkommande reflexer som af bengaliska eldar på en kyrkogård.

Anarkien håller på att drunkna i den syndafloed af eld, för hvilken den öppnat dammluckorna. Den ser, hurusom den sväller, och redan känner den stänket af dess heta vågor yra upp öfver sitt hufvud.

Sniket slicka gula flammor murar och tak. Förenade slå de därpå i höjden, liksom sökande ny näring bland skyarna, färgande en dunkelblå himmel brunröd.

Victoropolis är förvandladt till ett jättebål.

Staden på Marns norra strand tyckes i det fladdrande skenet skrufva sig på sina grundvalar. Förskrämda tränga sig människorna om hvarandra på gator och torg.

Själftva byggnaderna förefalla smittade af paniken. Palats och kyrkor tyckas äga rörelseförmåga. Allt är där ett enda jämmerns virrvarr.

De gyllene korsen på katedralens spiror skifta i rödt, som hade de varit doppade i blod.

Blott slottets grå murmassa är orörlig. Trotsiga, stolta, peka dess torn mot skyn. De blicka bort till ett annat palats, till rivalen Capitolium.

Där borta tronar det på sin höjd, bärande som krona den gyllene kupolen. I eldskenet vackla marmorkolonnaderna berörda såsom af Simsons hand.

I deputerade kammarens samlingsrum, en halfcirkelformig sal af imponerande storlek och präktig dekorativ

utsmäckning: brunno sent på aftonen denna dag de elektriska glödlamporna. Vaktmästare med traditionela halskedjor af silfver stodo vid ingångarna, genom hvilka folkrepresentanterna en och en inträdde.

Denna församling, som städse erbjöd läktarens bländade publik något nytt af intresse, föreföll i dag mera än någonsin beredd härtill.

Men galleriet stod tomt!

Blott från referenternas balkong tittade ett par ögon ned i salen.

Antingen voro tidningarnas utskickade mindre rädda eller mera nyfikna än galleriets habituéeer.

Hvad särskildt deras nyfikenhet beträffar, borde den i dag hafva varit drifven till sin spets. Betänk blott! Den vanliga afledaren saknades — galleriet. Detta mellanting af gata och salong, hvarest Victoropolis' nobless helt gemytligt behagade trängas med Victoropolis' bångstyriga pöbel. Mötesplatsen för filosofen så väl som för flanören, för kannstöparen och den spekulative samhällsförbättraren icke mindre än för bankiren och ockraren.

Hela världen infann sig där, somliga intresserade för politiska, andra för sociala spörsmål; de flesta dock endast drifna af skandalhunger. Författaren var där för att studera typer till sin nästföljande roman, ficktjufven kom för att stjäla och poliskonstapeln för att hålla ordning.

I afton hade dock baron von Burns utan vidare låtit stänga dörrarne för folket. Burns, befriaren, eller Burns, diktatorn, såsom han nämndes därute i korridorerna.

Det ansågs nämligen vara på hans tillskyndan, som kammaren för en tid sedan ajournerat sina sammanträden på obestämd tid.

Debatten därom hade varit stormig, och upprepade gånger hade presidenten sett sig tvungen att kalla församlingen till ordningen. Från de radikales bänkar hade

häftiga angrepp riktats mot baron von Burns. Ja! Från tribunen hade till och med slungats uttrycket »förrädare».

Med lugn och icke så litet spefull uppsyn hade ministern åskådat uppträdet — rikets lagstiftare hvisslande, skrikande, stampande — medveten om att han till sist dock skulle erhålla lysande upprättelse. Den gafs honom äfven i form af ett förtroendevotum, för hvilket mot allas förmodan också den yttersta högern röstat.

De deputerade hafva så småningom intagit sina platser på de amfiteatraliskt anordnade bänkraderna. Högern synes mangrant tillstädes. Vänsterns led äro glesare. Ja, dess yttersta flygel saknas fullkomligt.

Några typer? Se där till exempel på en af yttersta högerns bänkar hertigen, aristokraten, förnäm och stel lutande sig tillbaka mot ryggstödet. Han har intagit en bekväm ställning med armarne i kors öfver bröstet. I knapphållet på den dubbelradiga, stramt tillknäppta redingoten sitter en doftande violbukett. Han är korrektheten personifierad. För sedan hufvudet åt vänster. Betrakta den där mannen, som vildt gestikulerande samtalar med sin granne. Han med den lurfviga pudelperuken där. Hör hur han uttrycker sig i korta afbrutna meningar, i lidelsefulla utrop. Det är en radikal deputerad från landsorten — en byadvokat.

Men hvem är den lille gubben på ministrarnes bänk? Han med den kala hjässan, den böjda näsan och de präktiga diamanterna blixtrande på skrumpna fingrar. Nu ler han. Ett leende, som aldrig tyckes vilja flykta från hans läppar. Ack, det är ju grefve de Maupas! Oigenkännlig, ej att undra på, ty hvem har väl någonsin förr sett honom allvarsam?

Redan har kammarpresidenten bestigit trappan till salens absis, där han har sin upphöjda plats bak bordet be- täckt med hans värdighets insignier, klubban och klockan — den famösa klockan, som gifvit anledning till så mycket skämt.

Imperator.

8

Väntande på att få se presidenten intaga sin plats har kammaren tystnat. Han dröjer likväl afsiktligt, långsam i hvarje rörelse. Upprepade gånger kastar han spanande blickar mot ingången, liksom sökte han någon bak de stela sammetsdraperierna.

Plötsligt genomlöper ny rörelse församlingen. Premierministern har inträdt. Utan att se sig om, likgiltig för hvarje blick — beundrande eller fiendtlig — skrider han framåt den sluttande, mattbelagda gången. Han håller i handen ett pergament. Hoprulladt bär han det som en kommandostaf.

Med ett anförande in extenso fyllande sidor, formfulländadt, väl öfverläst, tyngdt under en häpnadsväckande samling retoriska praktblomster, framsagdt ömsom med verklig hänförelse ömsom med uppstyldt patos, ett historiskt sammandrag af de sista tio årens händelser, öppnar kammarpresidenten séancen.

I bjärta färger framhåller han nationens olyckor. Icke plötsligt påkomna, säger han, utan bittra följder af ett helt decenniums oförstånd och lättsinne. Borenien, hvars ord fordom vägt tungt i den politiska vågskålen, hade år från år, för att ej säga dag från dag, sett sitt inflytande minskadt. Hvad kriget beträffade, genom hvilket århundradens segrar blifvit bortskymda af nederlag, vore det en den sorgligaste illustration till rikets svaghet. Men huru skulle man väl med kraft kunna uppträda utåt, då det inres alla fogar höllo på att glida i sär? Man hade ej tvekat att lossa det ena samhällsbandet efter det andra, och förblindad hade nationen låtit det ske. Nu höll den sista länken på att brista. Genljöd icke Victoropolis i denna stund af dess rassel, där den spändes till det yttersta? »Men», fortfor han, »ändtligen har nationen fått ögonen öppna för afgrundsdjupet, mot hvilket den förts, och i elfte timmen hejdat sig. Inseende att en lycklig framtid blott ernås genom det nuvarandes försoning med ett ärofullt förflutet, har Borenien velat återvända till lydnad

under den laglige härskaren, och det är vår tappra armé, som, fast öfvervunnen af en talrikare fiende, tagit första steget till räddning, i det den gjort sig till den allmänna meningens tolk. Öfverallt välkomnas monarkien med jubel. Öfverallt nämnes under hänförelse kejsarens namn. Han, kejsaren, ättlingen af så många stora förfäder. Uppfylld af kärlek till sitt folk har han ej tvekat att till sitt hufvud lyfta kronan, af ädel högsinnet förlåtande, att företrädarens blod vidlåder hennes gyllene ring.»

Så talade presidenten, och i början förhöll sig kammaren något så när lugn. Ju längre talet fortskred, dess mer tillväxte dock oron, och vid de sista frasernas pomposa ordsvall utbröt de radikales knotande mummel i full storm.

Blek sjönk presidenten i famnen på sin karmstol. Bragt ur fattningen glömde han den myndighet, hvarmed han ägde att kalla församlingen till ordningen. Han tycktes blott vänta på att absiden skulle stormas och han själf misshandlad släpas ned därifrån.

En deputerad, en af de radikale, hade rusat fram till talarstolen. Han ville bestiga den, men någon ställde sig i hans väg. Det var baron von Burns.

Det hade verkligen ej varit premierministerns mening att låta kammaren debattera den skedda författningsändringen. Trodde den det, tog den miste. I dag var den kallad för att höra, ej för att pröfva. För att instämna, ej för att besluta.

På tecken af baron von Burns, som emellertid själf bestigit tribunen, slås salens dörrar upp. Soldater marschera in. De fylla läktaren, spärra ingångarne och sluta kring kammarpresidentens upphöjda plats och talarstolen sin ring af bajonetter.

Baron von Burns uppvecklar pergamentsrullen. Tystnad råder så djup i salen, att man till hvarje hörn tydligt förnimmer pergamentsbladens prassel.

»Vi Henrik med Guds nåde, kejsare af Borenen,

konung af Sabern och Liberien etc. till alle våre käre undersåtar vår ynnest och bevågenhet» läser han långsamt och med afmätta uppehåll.

Kammaren har ej lust att afbryta, och mången, som plägat håna dessa af århundraden petrificerade fraser, tungt släpande i ovig prakt, sitter nu stum af häpnad.

»Då Vi enligt och i kraft af vår legitima rätt uppstigit på våra fäders tron», fortsätter han, »hafvande Gud Allsmäktig behagat under de största svårigheter kalla oss efterträda Hans kejsarliga majestät, vår högtälskelige herr farfader, den högborne furste och herre, Viktor den sjuttonde, kejsare af Borenien, konung af Sabern och Liberien etc. och sedan en underbar Försyn med icke vanlig nåd så skickat, att det i detta vårt rike på lagarnes förakt byggda själfsväldet blifvit till sin grund utrotadt, hafve Vi, i den allvarliga önskan att upprätta vår styrelse på grundvalar egnade att utgöra en borgen för våra undersåtars lycka, förenande dem med oss af både böjelse och plikt, för vårt älskade folk velat stadfästa konstitutionen, efter uti densamma företagna, af tiden påkallade förändringar, härmed afsägende oss hvarje anspråk på det autokratiska enväldet, hvilket allt Vi alltså med vår egenhändiga underskrift bekräfte, liksom Vi det af egen fri vilja och efter välbetänt råd beslutit, nedkallande Guds välsignelse öfver oss, på det att Vi med vishet och kraft må utöfva den makt, Gud oss ensam förlänat. Gifvet å Bellefonds den sjuttonde dagen i Maj månad af nådens år det ett tusende och på det niohundrade.

Henrik i. r.»

Ministern hade slutat uppläsandet af kejsarens manifest. Ännu hade han dock att delgifva ett dokument af viktigt innehåll. Ett dekret, hvarigenom kamrarna upplöstes och det förordnades om nya val.

Baron von Burns hade nått sitt mål.

Han lämnade talarstolen. Nedanför trängdes hans vänner ifriga att få trycka hans hand. Plötsligt såg man

honom rycka till och vackla. Någon hade i hans öra
hviskat orden: »Förrädare, du är lifdömd.»

Baron von Burns stod ännu kvar i närheten af den
till tribunen förande trappan.

»Min Gud», mumlade han, och grep tag om led-
stången för att stödja sig. »Hvar finna tillräcklig kraft?»
Utan att behöfva söka svaret, tillade han dock, i det han
spänstigt rätade upp sig: »Hos Dig!»

XII.

Den vagn, miss Lilian sett köra in på romerska palatsets borggård, hade gardinerna tätt slutna för fönstren.

Hunnen till spärrningskordongen blef den hejdad af skiltvakten. Ljudligt skallade tillropet »Verda!» Kusken måste, för att hästarne ej skulle rusa rakt på den fällda bajonetten, med ett häftigt ryck hålla dem inne och lät denna manöver åtföljas af en mustig ed.

Det plötsliga stannandet måste hafva öfverraskat de åkande, ty gardinen fördes åt sidan, och ett ansikte blef för ett ögonblick synligt bak rutan. I nästa ögonblick slogs vagnsdörren upp, och en officer med en generals gradbeteckning trädde ut på fotsteget. Han bar på hufvudet kyrassierernas silfverhjälm. Slående tillbaka kappan visade han bröstet tätt beströdt af ordnar.

»Har någon order att hindra mig?» frågade han barskt den förbluffade soldaten.

Vagnen fick passera. Ohejdad rullade den vidare.

Inuti befann sig ännu en person.

»Också en lösen», hördes denne yttra.

»En lösen så god som någon», brummade general von Lobwitz, i det han åter satte sig till rätta. »Framme», fortfor han, då vagnen långsamt rullade in på borggårdens flata stenar. »Framme. Lyft upp gardinen, Adlerberg, så får jag se, huru här ser ut.»

Led efter led stodo soldater uppställda med den

oklanderligaste rättning. Led, raka som blyertsstreck dragna med linial öfver ett pappersark.

Emellertid hade vagnen stannat.

I vestibulen, hvars tak uppbars af joniska pelare i ett enda stycke huggna ur den berömda orangegula marmor, hvarpå Boreniens berg öfverflödade, en hänsöfven konstnärs härligaste skapelse, en skönhetsdröm förkroppsligad i sten och färger; i vestibulen, för icke länge sedan ramen till den paradisiska lustgård, som vid vårens fäst fågnat presidentparets gäster, stod i spridda grupper ett antal officerare.

Hvadan då i dag denna militäriska ståt? Gaf man kanske som fordom cour i detta palats, hvars byggnadsstil gifvit det namnet »det romerska?»

Generalen mönstrade de närvarande. Så, tillfredsställd, gaf han dem tecken att följa.

Lakejerna i presidentens kräftröda livré, utplanterade där och hvar i rummen, gåfvo ingen akt på dem. Denna ståtliga kår af hejdukar med af stoppning svällande vador hade glömt sina sysslor — blott ett öppnande och slutande af palatsets dörrar. Med ansikten bleka som af vax irrade de om hvarandra darrande vid kanondundet, som kom byggnadens fönster att skallra.

Upproret hade inom palatsets murar förorsakat panik, en bild i miniatyr af det öfverskådliga virrvarret där utanför på gator och torg.

I antichambren befann sig, förutom presidentens handsekreterare, en öfverste tillhörande den militära staben. En officer, med adjutantaiguillette.

»Men, general von Lobwitz», sade denne med den förekommande hofmannamin, som städse är artigast, då den är som mest afvisande, »jag försäkrar, att hans excellens står ej till att träffa. Hans excellens arbetar.»

»Jaså, icke. Tråkigt nog är jag tvungen att störa honom.»

»Herr generalen torde förmodligen hafva viktiga meddelanden?»

»Mycket viktiga.»

Adjutanten gaf sekreteraren en tveksam blick. En blick, som efter att hafva vandrat från den ene till den andre, slutligen granskande stannade vid hans egen oklanderliga fotbeklädnad. Nätta blanklädersstöflar försedda med sporrar af silfver.

»Önska alla dessa herrar företräde?» hördes efter en paus åter adjutantens stämma.

Generalen brusade upp.

»Öfverste! Jag måste genast träffa presidenten. Märk, genast», utropade han.

»Ni tvingar mig att bryta mot hans excellens' uttryckliga befallning», återtog adjutanten förtviflad.

»Och det vill ni ej utsätta er för. — Nå, jag kan anmäla mig själf.»

»Omöjligt! Fullkomligt omöjligt! Det skulle strida mot vedertaget bruk.»

Generalen kunde ej återhålla ett leende.

»Kanhända, min käre öfverste», genmålde han. »I så fall är det ändå ej första gången hofetiketten härutinnan blifvit öfverträdd.»

»Hvad menar ni, herr general?»

»Förstår ni ej? Jag skall då tala ett tydligare språk. Er värja, herr öfverste.»

Adjutanten bleknade. Han tog ett steg baklänges. — »Förräderi!» utbrast han.

»Tig», befalldes generalen doft. »Håll er stilla! Kom ihåg! Ni ställer ert lif såsom pant.»

»Presidenten tager icke emot. Presidenten är sysselsatt.» Stackars president! Det var blott hans hjärna, som arbetade rastlöst, om hvartannat uppväckande tankar och misstankar. På hans skrifbord låg på ett underlag af uppslagna böcker och broschyrer en rikskarta utbredd. Däröfvanpå andra papper och slutligen öfverst Victoros-

polis' plankarta, belamrad med brefpressar i hörnen för att ej rulla ihop. Men presidenten satt ej vid skrifbordet. Han vandrade som vanligt af och an.

För tio år sedan, då presidenten tagit detta palats i besittning, då han för första gången inträdt i detta gemak, hade han slagit sig ned i en af de gamla rococofåtöljerna och sökt göra sig hemmastadd. På det hela taget hade han också funnit allt ganska trefligt.

Visserligen var gardinernas och möbeltygets gröna sidendamast åtskilligt urblekt, men den kunde ju ersättas. En snabb hufvudräkning — presidenten var en skicklig matematiker — öfvertygade honom dock om, att det skulle kosta penningar. Sålunda fick allt vara, såsom det var.

De där gamla porträtten på väggarna hade han skärskådat med nyfiket intresse. Men han såg i dem endast kuriosa och hade skrattat åt deras pudrade hufvud, onaturligt hvita pannor och tuschtecknade ögonbryn. Skrattat cyniskt, såsom det nittonde sekel, han tillhörde, åt dessa rödsminkade läppar, alla leende igen åt honom — alla utan undantag krökta som till ett ironiets löje. Slutligen hade han vändt sig ifrån dem och upprepat: »Förmultnadt! Förmultnadt!»

Och nu? — Hvad de irriterade honom — dessa fursteporträtt!

»Ser du då icke, att vi lefva?» tycktes de säga härvid liksom böjande nackarne till bekräftande nickar, allt under det att de fäste monarkiskt högdragna ögon på republikens president.

»Hvad man dör inom dessa gamla härskarfamiljer», yttrade för tio år sedan kritiken, och förtjust upprepade folket frasen. — Den lät ju bra? — »Hvad man dör!» Poetiskt liknande dem vid till undergång dömda plantor af en svunnen vegetation tänkte man härvid med en viss medömkan på de tvenne minderåriga prinsarna och deras syster, enda återstoden af det kejsarliga Borenien, undan-

tagandes mängden af mumier i kryptan under Victoropolis' katedral. »Hvad man dör», upprepade man, till dess en dag en lärd, en professor vid ett sydtyskt universitet, med fakta och belysande siffror kastade omkull teorien och i dess ställe satte upp en motsatt. »Huru lifskraftiga de äro», hade han sagt, »våra gamla furstesläkter!»

Plötsligt, stannande midt på golfvet, såg presidenten Collnitz förvånad upp. Några officerare hade utan vidare inträngt till honom.

»General von Lobwitz, tror jag?» sade han oangenämt öfverraskad.

Han var ingen persona grata i romerska palatset, generalen. Därtill hade han allt för öppet lagt i dagen sin sympati för den landsfördrifna kejsarfamiljen.

Statschefen såg misstänksam från den ene till den andre.

»Nåväl, general?» frågade han slutligen.

»Situationen är allvarsam, ers excellens.»

»Det har jag redan hört upprepas i hvarje tonart.»

»Förmodligen aldrig i samma som nu.»

Presidenten vinkade ett otåligt: »Fortfar.»

»I anseende till oron i hufvudstaden är ett längre kvarstannande i romerska palatset olämpligt för ers excellens.»

»Hvart skall jag då taga vägen?» kom det förvånade spörjsmålet.

»Man här dragit försorg därom. Ers excellens skall på Waldheim finna rum iordningställda.»

»Man har», utropade presidenten under stigande förbittring. »Det där låter nästan som en befallning. Nej, jag lämnar ej Victoropolis. Där jag är, stannar jag — åtminstone till dess jag själf besluter annorlunda. Som ni hör — till dess jag själf.»

Generalen blef dock icke bragt ur sitt lugn. »Ett

motsatt beslut torde vara mera förenligt med ers excellens' fördel», sade han. »I annat fall . . .»

»I annat fall», upprepade presidenten osäkert.

»I annat fall är jag nödsakad handla i strid mot er vilja.»

Herr Collnitz bleknade. Han förstod nu. Dystert gled hans öga från den ene till den andre af dessa officerare, som slutit krets kring honom. De sågo ej ut, som skulle de på hans befallning lämna rummet.

»Detta är von Burns' verk», mumlade han. »Jag igenkänner det. En revolution!»

»Nej, en restauration», rättade general von Lobwitz. »Behagar ers excellens följa med?»

Herr Collnitz suckade. Ännu en gång — en sista — såg han sig omkring. Nu skrattade han ej mera åt fursteporträtten.

Undergifvet böjde han hufvudet. »Jag är färdig», yttrade han så, ansträngande sig att gifva rösten värdig fasthet.

Vid det han passerade genom antichambren, där ännu öfversten-adjutanten och sekreteraren uppehöll sig under bevakning, ansågo dessa herrar för passande att upphöra med sitt samtal. Dock icke nog snart, för att ej expresidenten skulle hafva förnummit de sista orden.

»Som sagdt», hördes öfversten. »Vår släkt är nära förbunden med hofvet. Min mormor var hofdam hos framlidne kejsar Henrik XV:s gemål. Min mormor, markisinnan de Cascogne.»

Presidenten spratt till, smärtsamt berörd.

Öfversten hade likväl rest sig — bugande — men endast helt lätt. Det var ju blott för herr Collnitz.

Han måste stiga upp i generalens vagn, presidenten. Dess dörr smälldes igen. Den rullade bort, omgifven före och efter af ett femtiotal kyrassierer.

Hvilken död utan ära!

Republiken föll icke. Den blott försvann bit för bit nedrifven som en utdömd byggnad. Af alltsamman åter-

stod snart blott en sophög. Ett då, liknande det, hvaraf monarkiens sammanstörtande åtföljts, förnams icke. Utan uppmärksamhet röjdes den sista stenen ur vägen. Bortförd ur romerska palatset, men knappast som en fången härskare ur sitt eget residens, snarare som en obekväm hyresgäst ur en annans — en privatperson för länge sedan uppsagd till flyttning.

Den frygiska mössan ramlande af ett hufvud ådrager sig föga intresse. Också är den ju endast af röd filt. En krona däremot klingar mot markens stenar. Klingar för världen med härlig klang ännu i sitt krossande fall.

Som den, hvilken plötsligt ryckt från ett ansträngande arbete tvingas till overksamhet, så försjönk presidenten i slö dvala. På länge yttrade han ej ett ord. Slutligen bröt han tystnaden, men blott för att högt göra en reflektion angående de upproriskes och truppersnas strid. Att den måste vara skarp, eftersom skottväxlingen förnams så lifligt.

»Huru lång tid tager färden till Waldheim?» frågade han äfven en gång.

Svaret tycktes förvåna honom.

»Ännu fyra timmar», mumlade han, som hade ett svårlöst problem blifvit uppställt för honom. Men så föll han strax åter tillbaka i sin likgiltighetsstämning.

Vid blott ett tillfälle till hördes några ord af hans mun. Endast ett tack, då general von Lobwitz släppte ned kupéfönstret. Man hade lämnat Victoropolis på en väg, som förde genom Arnovaskogen. Utkomna ur densamma foro de vidare genom ett område till hälften stad till hälften land, förbi aristokratiska châteaux de plaisances inbäddade i sina parkers yppiga grönska, genom en region af villor — ett territorium, om hvares besittning natur och konst kämpade med skönheten som vapen. En strid mellan blommor och marmorarkader, mellan forsande bäckar och plaskande fontäner.

Allt rikligare började likväl så småningom ängar och

skogsdungar blanda sig med parker och trädgårdar. Snart var man ute på en bördig slättbygd. I förstone jämn som ett golf bröts den dock efter hand.

Då och då skymmes redan Carniasjöns yta af en skogbevuxen kulle för att åter blifva synlig från höjden af dess krön ett ögonblick.

Vägen stiger uppåt slingrande sig till höger och vänster i ringlingar, sirliga som en orms.

Närmare de Västra bergen blifva krökarne allt tvärare, backarne allt brantare.

Hvad de voro natursköna, dessa af lummig kastanje, af pinie och järnek bevuxna bergsluttningar! Klippmurar, till sin arkitektur en sammansättning af all skapelsens formrikiedom. Ett naturens älsklingsverk, omsvept från morgon till afton af solens i spektrums alla färger skiftande ljusslöjor.

Omgifvet af blånande bergstoppar och susande skogar, på en plåtå 500 meter öfver hafvet låg här Waldheims slott. En vidsträckt palatsbyggnad i italiensk renässans uppförd under den med Frans I samtida Ludvig V.

Om honom berättas det, att han, som älskade jakterna uppe bland bergen, under en sådan en gång råkade blifva skild från sitt följe. Efter att länge förgäfves sökande irrat omkring skulle han då i skymningen hafva kommit till en oansenlig koja. Där hvilade han ut öfver natten, och där fann honom följande morgon det ängsliga jakt-sällskapet. Men kejsaren beslöt, hänförd af platsens behag att åt sig uppföra ett slott på kojans grund.

Huru romantiskt var det ej också, huru omätligt storslaget, panoramat, som upprullades för ögat, när man från vestibulen genom någon af de höga glasdörrarna trädde ut på terrassen, som högt uppmurad, med balustraden, prydd af bildstoder, sträckte sig utefter slottets syd-östra fasad. En terrass, från hvilken man utför breda trappor — pompöst breda — steg ned till andra terrasser ända till Poseidonbassinen, så kallad efter kolossalgruppen

i dess midt. Poseidon, omgifven af Amfitrite och Triton, af hafsnymfer och Tritoner och af tumlande vattensprutande delfiner. En fontän, som sände fyra fradgande strålar i höjden bildande ett ofantligt W.

Marmor! Öfverallt marmor! Ej tröttande genom enformig hvithet, snarare förbryllande genom mångfalden af färger. Palatset af gul marmor, oräkneliga statyer af hvit, terrasser och trappor af röd- eller grönskiftande marmor. Öfver en bädd af marmor flyta i kaskader bäckarna, som kristallklara kvälla fram ur droppstensgrottorna vid den öfversta terrassens fot för att slutligen gå till ro i Poseidonbassinen, hvilken snarast är att likna vid en insjö med i yppig grönska höljda stränder, där träden trängas för att spegla sitt löfverk i det klara vattnet, och där påfåglar promenera omkring, utbredande sina granna fjäderläp, koketterande i kapp med graciösa svanar, gungande på de plaskande böljorna.

Och så djupt därnere Carniasjön, blå — men af en blå färg, som blott safiren äger. Längre bort, strax under den rand, där himmelens och hafvets azur smälta samman, en stad hvilande på vågen. En jättestad med gyllene kupoler och smäckra, mot skyn sträfvande torn, med palats skimrande som af snö, och parker, skiftande i bronsgrönt.

På detta Waldheim, i vid krets omgifvet af en park, där i alléerna seklers hemlighetsfulla skymning råder, har mångt blad af historien skrivits.

Se där till exempel Ludvig V:s, den stores, gemak. Ett rum inredt med forna tidens i all sin barbariska otymplighet dock storslagna prakt. På stengolfvet står paradssängen, omgifven af brokadförhängen. Samma förhängen, bakom hvilka kejsaren utandades den sista sucken. Hans död hade förorsakats af en blesstyr erhållen i den drabbning, som afgjort världskriget, ur hvilket Borenen utträdte med fördubbladt område.

Då den af svåra plågor lidande härskaren erfor, att

i samma ögonblick kulan aflägsnades, hans lif äfven vore slut, förbjöd han helt lugnt läkaren att därom yppa ett ord. Dagen kom, då freden skulle undertecknas. Det hade skett i slottets porslinsgalleri. I karmstolen under tronhimmeln hade man då sett kejsaren blek, dödligt blek. Med stadig hand hade han för sista gången skrivit sitt namn. Därpå, utan att låta afkläda sig den kejsarliga skruden, åter lagd på kuddarna i sin säng, gaf han befallning om kulans uttagande. Så dog han, stort som han lefvat.

Se där åter ett annat gemak. Ett kabinet i blekrödt, dekoreradt à la Louis seize. På väggarna hänga porträtt af Mary Stuart och Marie Antoinette. Henrik XIV:s gemål, den fagra, sjuttonåriga kejsarinnan Irene, alla lidandes goda genius, sitter där en morgon vid sin toalett. En kvinna, som gifvit sig ut för att vara af fransk genom revolutionen ruinerad emigrantfamilj, är upptagen till hofdam och uppvaktar kejsarinnan. Men i verkligheten är hon en demon ur folkets dy. Anseende sig fylla en hög mission stöter hon dolken i kejsarinnans unga, oskyldiga hjärta.

Där åter är slottskapellet, vid hvars högaltare under religionskriget den rasande bondhopen, eggad och ledd af fanatiska bildstormare — så kallade reformatorer — nedstötte den vördnadsvärde ärkebiskopen af Victoropolis, kardinal Klemens.

Där slutligen det rum, hvarest kejsarinnan Louise erhöll jobbsposten om revolutionen i hufvudstaden, och där den dörr, genom hvilken hon utträdde i landsflykten.

Då revolutionen strax därefter intågade i palatset, från hvilket hofvet skingrats som agnar för vinden, torde den hafva funnit den caesariska härligheten föga reduce-rad. Längre roade den sig också grundligt med densamma — roade sig, till dess rättstjänarne kommo och slöto dörrarne.

Nu lät man utarbета katalog som öfver kvarlåten-
skapen i ett dödsbo.

Man auktionerade bort till den mestbudande konfek-
turer högtals, artificiela blommor säcktals, ordenskraschaner
efter vikt, bönstolar, värjor, livrées, sammet, spetsar, hof-
dräkter. Allt vandrade under klubban, till och med
kejsarinnans sista balklädning och de kejsarliga barnens
leksaker.

Himmel, hvilken ordning midt upp i all denna oord-
ning! Hellre då revolutionen plundrande och sköflande
än lumpet spekulerande öfver en svunnen storhetskvarlefvor.

Måne det var dessa tilldragelser eller liknande, som
runno herr Collnitz i minnet, där han satt vid ett af slottets
fönster?

Tillintetgjord, ur stånd att kunna återhålla sina tårar,
syntes hans gemål hos honom i rummet. En gång hade
hon sträfvat efter att som värdinna få härska på Wald-
heim, nog fåfång, nog blind att kring sitt improviserade
hof vilja sluta traditionernas ram.

Till stor förtrytelse för henne hade kamrarna dock
vägrat upplåta slottet. Måne hon var belåten nu, när
hon äntligen fått träda inom dessa portar? Måne det
var medkänslans eller förtrytelsens, undergifvenhetens
eller de krossade förhoppningarnas tårar hon fällde?

»Men detta är förfärligt», mumlade herr Collnitz
och vände sig rysande bort från åsynen af det brinnande
Victoropolis. I skymningens dunkel liknade det ett eld-
sprutande berg — en i utbrott stadd krateröppning i hafvets
midt. Färgad blodröd hvälfde sig himlen därofvän, och
bläcksvart blänkte Carniasjön.

På ett bord stod en armstake. Ljusen belyste med
fladdrande sken presidentskans förgråtna ansikte. Som
ännu icke fullt återkommen till medvetande från en svimning
halflåg hon i stolen kramande sin af tårar fuktiga näsduk.

Herr Collnitz strök med handen öfver panna och
hjässa. »Förfärligt», upprepade han.

»Förfärligt», instämde hans gemål. »Hvarför, ers excellens, kallade ni ej gardet till hjälp?»

Huru hon uttalade dessa ord! Huru hon på dem lade en tonvikt, som hade hon i själfva verket användt tilltalet »Ers Majestät»!

Herr Collnitz såg upp. Hans tankar sammansmälte med några fragment af hustruns, men denna blandning behagade honom ej.

»Tycker du, det är så svårt att flytta från romerska palatset?» frågade han.

»Och finner ers excellens det så lätt?»

Återigen denna ton à la souveraine. Skada blott, att det fanns ingenting — absolut ingenting hos denna kvinna, som påminde om kejsarinna, allra minst om en afsatt sådan. Man kan ju undantaga dräkten. Ett försök att återupplifva hofmodet från Ludvig den stores tid.

Telefontrådar förbundo Waldheim med hufvudstaden. Regelbundet ringde apparatens signalklockor hvarje timme.

»Hvilka underrättelser?»

Det var icke första gången herr Collnitz i dag uttalade denna fråga.

»Hvilka underrättelser?» så sporde han äfven nu vid grefve Adlerbergs inträde.

»Striden är slut, ers excellens. De upproriske hafva dragit sig tillbaka.»

»Och mycket blod har flutit? Människoblod?»

»Ja, tyvärr. Blod i strömmar.»

Herr Collnitz teg. Därpå utbrast han med en häftighet på en gång hånande och anklagande: »Då är ni väl nöjd?»

Albert bugade sig lätt. »Ers excellens torde förklara sig närmare», sade han.

»Förstår ni ej? — Nöjd med de underverk kano- nerna åstadkommit!»

»Kunde kanoner göra underverk, skulle de besegra

utan att döda», genmälde grefve Adlerberg och drog sig mot dörren.

Under detta korta samtal hade presidentskan suttit som i halfslummer. Nu böjde hon sig häftigt fram, krampaktigt knytande händerna kring stolens armstöd. »Ja, gå ni», skrek hon med en stämma, skärande gäll. »Ni, konspirator! Ni, som beröfvat oss makten!»

Slapp sjönk hon åter tillbaka, och ljusen flämtade för luftdraget, spridande sitt fladdrande sken öfver ett ansikte, blekt, förvridet, med tårlösa, stirrande ögon.

En vecka efter denna händelse kom en stafett från Victoropolis och meddelade herr Collnitz, att han vore fri och oförhindrad kunde begifva sig, hvart han ville. Samma dag på aftonen sågs en droska hålla på borggården.

Droskan förde den man, som varit republikens president, och hans gemål till närmaste järnvägsstation. En obetydlig bystation uppe i de Västra bergen.

Samme kurir, en hurtig och munter officer, berättade äfven utförligt, hurusom spillrorna af de upproriskes styrka blifvit tillintetgjord, men först efter ett formligt fältslag levererat på slätterna söder om hufvudstaden.

»Min käre grefve», fortsatte han. »Ni kommer ej att känna igen Victoropolis. Dess ena hälft är en askhög, dess andra en kasern. — Tack vare våra präktiga soldater lyckades icke elden hoppa öfver floden. Men ni må tro, att det var fördömdt hett. Vid min ära, uniforms-knapparne höllo på att smälta, där vi stodo vid sprutorna.»

Grefve Adlerberg skrattade.

»Och hvad talar man om i Victoropolis?» frågade han.

»Om allt möjligt, om de festligheter och parader, om de baler och galaspektakel, hvarmed kejsaren skall mottagas.»

»Är det allt?»

»Åh nej. Mest uttömmar man sig i förundran öfver, att så mycket damm och spindelväf hunnit samla sig i slottet.»

Grefve Adlerberg drog en djup suck. »Victoropolis förefaller sig likt», sade han.

»Tror ni det?»

»Ja, lika vansinnigt som alltid.»

»Åhå! Det är ju sant! Ni lär spekulera i filosofi, herr kamrat?»

»Nej, lyckligtvis», blef svaret. »På något sätt måste man väl skilja sig från mängden.»

XIII.

Grefve Adlerberg hade från Waldheim återvändt till Victoropolis, där han bebodde en entresolvåning vid Viktoresplanaden. Några få rum möblerade med artistisk elegans, men utan allt krimskrams, hvarmed en förskämd, nyckfull smakriktning söker åstadkomma effekt.

Dessa olikartade föremål, härstammande från gamla familjeslott — väldiga antika ekskåp, stolar med rococoornament, skrin af dyrbart renässansarbete, anfäders konterfej i ramar med af tiden blekt förgyllning, allt blott några arma spillror räddade undan en orättfärdig konfiskation — förlänade de låga rummen en museiartad prägel.

»Så är ni då här igen, herr grefve», sade hans tjänare. Ur stånd till själfbehärskning kysste han Alberts hand.

Rörd lät denne det ske. »Käre vän, hur står det till?» frågade han.

»Och ni själf, herr grefve?»

»Jag är mig lik, som du ser. Allt är sig likt.»

Han höll sin tjänare nästan som en kamrat, Albert. Han fann det så helt naturligt. De hade under barn domen varit lekbröder, den mäktige borggrefvens son och sonen af folket. Hvarför skulle de då ej vara vapenbröder i lifvets strider?

Tjänaren å sin sida ägnade grefve Albert afgudisk tillgifvenhet, sådan blott den ringe är i stånd till.

Begifvande sig in i arbetsrummet sjönk grefven ned på dess stora, enkelt skulpterade soffa.

Hvad detta nu mera än någonsin bullersamma Victoropolis väckte hans leda och förtviflan! Hade dess sorg varit vansinne, var dess glädje det i än högre grad.

Albert slöt ögonen. Åter såg han maskeradgrannlåten, hvarmed den knappt svalnade askan efter fruktansvärda olyckor blifvit täckt. Men hvad var väl allt detta mot sorlet af de på gator och torg larmande rösterna? Detta sorl, som gjorde det hela till en karneval. Tänkte då folket under dylikt gyckel mottaga sin suverän?

»Min stackars kejsare», mumlade Albert, och härvid tyckte han sig bland pajazzomaskerna varseblifva Henriks ädla ansikte. Förvisso var det ej hans person, man tilltänkte den upptågsliknande hyllningen. Nej, långt därifrån! Blott den återvändande kejsarhärligheten. Men att galet inbilla sig klokt och klokt vilja leka galet, hörde till detta folks egenheter.

På skrifbordet lågo åtskilliga bref. Ett konvolut, tillslutet med sigill stora som dukatstycken och i midten visande den heraldiska riksörnen, tilldrog sig först grefvens uppmärksamhet. På framsidan bar detta kuvert det boreniska kejsarvapnet inpressadt och där — vid sidan — inskriften »Ministeriet för det kejsarliga huset».

Utom en adjutantsutnämning kontrasignerad af hofministern, furst Konstantin Orlensky, innehöll brefvet äfven ett tryckt cirkulär. Det vidlyftiga ceremonielet för Deras Majestäters mottagande.

Mekaniskt genomstafvade Albert paragraf efter paragraf. Slutligen lät han pappershäftet falla.

Etikettsregler, rangbestämmelser, titlar och benämningar halft förgätna sedan tio år hvirflade om hvarandra för hans öga.

Det fanns då redan ett hof?

Redan? — Naturligtvis! Hvilken fråga! Hade det gamla någonsin försvunnit?

Knappt hade Henrik XVI suttit på tronen ett dygn, förrän bref börjat inströmma till Bellefonds. Bref i massor. Somliga bönfällande, andra fordrande, alla tiggande.

Det var det legitima hofvet, som af den legitime kejsaren återkräfde sina befattningar. Det hof, hvars funktionärer ståtad med trettiotvå anor och som ansåg, att till de mänskliga egenskaperna absolut hörde den att äga sexton adliga förfäder.

Slutligen uttråkad af att granska, stadfästa, gilla och ogilla, återgaf kejsaren dem alla genom ett penndrag deras hofcharger.

Det gamla hofvet, stolt och exklusivt anseende sig såsom ett kejsarlighetens palladium, hade sålunda återbefolkat sitt nyss så öde och tomma tempel — slottet, dess kapplöpningsfält. Ånyo hade hetsjakten efter äreställen begynn.

Grefve Adlerberg bröt de tvenne återstående breffen. I det ena — ett från premierministern — anhölls kort och godt om ett besök af grefven samma dag på aftonen.

Det andra, skrifvet med fin men bestämd stil, röjde en kvinnas hand.

Vid betraktandet af monogrammet med prinsesskronan flög kärleksömt ett leende öfver Alberts ansikte.

»Älskade», läste han. »Min mor är återkommen från Trouville. Du bör infinna dig på hennes mottagning i morgon. Kom en kvart före visittimmen, och du träffar mig ensam i salongen. Ack, Albert! När skola väl människorna i kärleken lära sig se någonting annat än blott ett låt vara romantiskt intrigspel? Trogen mitt löfte förblifver jag för lifvet din

Helene.»

Ännu voro grefvens drag upplifvade af leendet. Alltjämt i sin hand hållande brefvet stirrade han på det samma, som hade han i stället för bokstäfver sett prinsessans drag.

»Min fagra brud!» utropade han.

Hela världen undanskymdes för honom af Helenes bild. Han tyckte sig skåda hennes ädla profil, fint skuren som en kamé, hennes ögon mörka som natten, hennes lockar ljusa som våren.

»Hvad kan hon vilja?» undrade han.

Ur en af skrifbordslådorna framtog han härvid ett ciseleradt skrin.

Det innehöll en brefbundt och några fotografier. Allt minnen af Helene.

En stund betraktade Albert dessa för honom oskattbara relikier, så lade han dem åter tillbaka och inläste med dem äfven den sista biljetten.

»Hvad kan Helene vilja?» upprepade han, denna gång högt.

Han började erfara en obestämd oro. »Man skulle bara våga — våga skilja oss», fortfor han.

Slutligen — liksom för att med våld drifva de upprörda tankarne in i en annan strömfåra — började han på måfå genomögnä en af dagens tidningar. Den långa listan af utnämningar under rubriken »Från det Allerhögsta hofvet» föll honom först i ögonen. Så följde ett förljudande ur »säkraste källa». Ett meddelande om, att H. K. H. prins Ludvig omedelbart efter sin ankomst till Victoropolis hade för afsikt att begifva sig till högkvarteret i Philipsburg. Så en med fetstil tryckt notis begynnande med orden »Kejserlig tacksamhet». En under rättelse om, att hans Allerhögsta Majestät behagat upphöja premierministern, baron von Burns i riksfurstligt stånd med titeln hertig af Zahrasta, på samma gång han tilldelat honom storkorset i briljanter af Gyllene örnsorden. Så inuti tidningen en tre spalter lång artikel om kejsarinnan Elisabet. Hennes vanor och talanger, hennes förkärlek för akvarellmålning etc. Att hennes älsklingsdryck var chokolad, hvaraf hon brukade intaga en kopp klockan 8 på morgonen, timmen för Hennes Majestäts lever. Att hennes favorit var en stor svart ulmerdogg.

Allt detta afhandladt huller om buller och afslutadt med en pittoresk anekdot, hvari hunden spelade hufvudrolen. Så några politiska telegram. Underrättelsen om, att stillestånd med Ryssland slutits, samt att fredspreliminärer begynnats på slottet Brielbach. Så bland »Ekon från Olympia» ett rykte med anspråk på tillförlitlighet. Omnämmandet af en nära förestående förbindelse mellan tvenne riksfurstliga familjer. Prins Ludvig Ferdinand Morellis namn paradt med prinsessan Helene Orlenskys.

Ur grefve Alberts hand föll tidningen till golvet. Hans tankeverksamhet bragtes för ett ögonblick ur jämvikt.

Medveten blott om en enda kvalfull känsla af smärta, lutade han hufvudet mot sina händer och mumlade: »O, min Gud . . . detta var det således —»

Plötsligt for genom hans hjärna tanken, att det blott varit för att meddela honom, att hans plats intagits af en annan, som prinsessan kallat honom. Denna förmodan, ryckt ur hopen af de i hans hufvud i oordning om hvarandra löpande tankarna, uppväckte hans svartsjuka. Svartsjukan åter hans vrede, och denna återgaf honom i sin tur mannens styrka.

»Men detta är ju löjligt», utbrast han och rusade upp. »Denne prins Morelli!»

Han slöt utropet med ett flatskratt.

Småningom förmådde dock Albert åstadkomma redigare reflektioner. Han erinrade sig den motvilja Helene städse visat prinsen och kände ånger öfver sin misstanke. I stället började han anklaga sig själf.

»Herr grefven är serverad», hördes betjänten.

Stannande midt på golvet betraktade Albert tjänaren, som hade han ej förstått.

Slutligen frågade han, »Nå hvad innehåller matsedeln?»

»Aladaube på fågel, herr grefve.»

»Jaså, på fågel», svarade Albert slött.

Hvarför hade han egentligen frågat? Han begrep det ej.

I lidande som i sorg, under hälsa eller sjukdom, under glädje eller förtviflan förblifver dock alltid människan blott människa. En abnorm dubbelvarelse. Ett gåtfullt djur. En varelse som hvarje annan, ätande, drickande och sofvande, men ej af instinkt, utan af princip.

Skymningen, söderns korta skymning, hade redan inbrutit, då grefve Adlerberg på väg till premierministern för andra gången denna dag genomfor hufvudstadens avenyer. På den stjärnbeströdda kvällhimmeln — i zenit matt djupblå — dröjde ännu i väster, som en urtidens fantasmagori, några svaga reflexer af det flyende ljuset. Strimmor i orange, purpur och violett.

Gaslyktorna voro redan tända. I perspektiv liknande eldkedjor, radband af fosforglänsande pärlor, brunno de längs husraderna med gult sken, där och hvar förtaget af en elektrisk bågglampas kalla blå.

Premierministern mottog grefve Adlerberg i sitt arbetsrum, ett stort gemak upplyst af tvenne på skrifbordet i dess midt stående lampor, kring hvilkas bronsfötter de med grönt silke omspunna ledningstrådarna, som tillförde den elektriska kraften, hängde.

Dämpande skenet hvilade skärmar af mörkgrön siden-taft på flusskuporna. Föremålen kommo härigenom att insvepas i en skum halfdager, ur hvilken blott den monumentala spiseln med dess karyatider framträdde. Endast öfver skrifbordet och så vidare öfver golfvet däromkring spred sig en ljusflod, som på mattan betecknade sin gräns med en ellipsformad linie.

»Jag har den äran framföra mina gratulationer, herr hertig af Zahrasta», hälsade grefve Adlerberg.

Ministern smålog vänligt till svar. Han förvånades öfver grefvens förstörda ansikte.

»Kejsaren har behagat tillskrifva mig angående er», tilltalade han honom slutligen.

»Allt för stor godhet af Hans Majestät», genmålde Albert.

»Hans Majestät är er mycket bevågen», återtog hertigen utan att fästa afseende vid protesten.

Grefvens drag ljusnade. »Min ädle herre», mumlade han såsom för sig själf.

»Ja, ädel», instämde ministern. »Jag är glad öfver, att kejsaren vid sin person bundit en man sådan som ni», fortfor han. »Adjutantsutnämningen har blifvit er tillställd, eller huru? — Ja, jag förmodade det. Furst Orlesky har gifvit mig meddelande därom.»

»Furst Orlesky!» En nervös ryckning drog vid detta namn kring grefve Adlerbergs läppar, och hans öga fick ett inåtvändt uttryck.

»Besynnerligt», tänkte hertigen. Skiftningarna i Alberts ansikte undgingo honom ej, och han beslöt att vid tillfälle utforska orsaken.

Tungt hvilade på premierministern omsorgen om staten. Fästade på Albert ett öga, som tycktes äga förmågan att genom hjärtats lyckta dörrar tränga in i själens hemligaste kamrar, fortfor han: »Äfven mitt förtroende äger ni, och därför — därför har jag nu för er ett ansvarsfullt uppdrag.»

»Jag är beredd! Hvad handlar det om?» frågade grefve Adlerberg med ifver.

»Kejsarens lif är i fara.»

Han darrade af ångest vid detta sitt svar, den mäktige mannen.

»Hvaraf vet ni det, herr hertig?» sporde grefve Adlerberg.

»Polisen har underrättat mig. Det första antydandet inföt anonymt till en tidningsredaktion.»

Grefve Adlerberg hånlog.

»Kejsarens lif är i fara», gentog premierministern. »Trots polisens rastlösa verksamhet har dock ännu ingenting upptäckts, men — huru som helst — kejsaren är hotad. Lifvakter och detektiver utgöra ej tillräckligt skydd. Han måste vid sin sida hafva en man, som utan tanke på sig

själf vakar öfver honom som fångvaktaren öfver en lifdömd — som läkaren öfver en patient.»

»I så fall lita på mig», utbrast Albert entusiastiskt och utan att invänta en bestämdt formulerad begäran. Han fann helt naturligt, att han och ingen annan borde hafva detta uppdrag.

Hertigen af Zahrasta var belåten. »Då», sade han, »har ni att möta kejsaren vid gränsen, men sedan — sedan får ni ej, om blott för en minut, släppa honom ur sikte.»

Grefve Adlerbergs tillgifvenhet för kejsaren hade uppfammat i klar låga genast vid deras första sammanträffande. Dunkel och omedveten i form af vördnad och medlidande fanns den väl redan förut hos honom. Den var ett släktarf. En kostbar skatt samlad under sekler och öfverlämnad förökad från generation till generation. Albert skulle kunnat gå i döden för sin monark.

Medvetandet om, att denne hotades af en smygande fara, kom honom att känna dubbel vrede, dubbel offervillighet, dubbel beslutsamhet.

Han reste sig i tanke att audiensen vore slut. »Lita på mig», upprepade han.

Premierministerns afskedande vink uteblef likväl. »Huru skall jag nog kunna tacka er?» sporde han med värme.

»Åh, herr hertig», bad Albert med en afböjande rörelse. »Gör mig ej förlägen.»

»Ni är blygsam, grefve Adlerberg. Jag vet det, men att ej en gång få komma ihåg er, det är för mycket.»

Förvandlad från statsman till privatperson, från audiensgifvande minister till angenäm värd, nödgade hertigen Albert att ånyo sätta sig.

Bjudande honom cigarrer, förträffliga cigarrer af havannafabrikat, slog han sig ned midt emot honom. Än talade han om kriget och de pågående fredsunderhandlingarna, än berättade han tilldragelser från revolutionsdagarne eller frågade grefven om andra. Han berörde alla möjliga ämnen. Sålunda manande till öppen hjärtighet

genom att själf låtsas vara det, gick han Albert allt närmare in på lifvet.

Vid ett upprepande af furst Orlenskys namn drog samma moln som nyss öfver grefve Adlerbergs panna.

Helt likgiltigt blott och som i förbigående hade hertigen sagt några ord om det där förlofningsryktet — prins Morellis och prinsessan Helenes namn nämnda i förening. Det hade haft öfverraskande verkan. Träffad som af en väl riktad pil hade Albert ryckt till och yttrat några obegripliga meningar.

Men hertigen af Zahrasta log helt förnöjd i mjugg.

Då han blef ensam, fattade han pennan för att göra ett tillägg i sitt bref till kejsaren.

Därpå skickade han det till furst Orlensky och bad denne i en artig biljett att framlämna det till den höge adressaten.

Vår gode hertig kunde också begå rätt elaka spratt.

Han visste, att fursten, som följande morgon skulle afresa till Paris för att där vara kejsaren tillmötes, hade för afsikt att omedelbart anhålla om nådigt samtycke till en förbindelse mellan de riksfurstliga husen Orlensky och Tarmija.

Att upplysa kejsar Henrik i en detalj, för hvilken furst Konstantin helt säkert torde visa sig glömsk, kunde ju aldrig skada.

XIV.

I furstinnan Orlenskys salong suto prinsessan Helene och grefve Adlerberg. Svalkande vindfläktar mättade med hafvets friskhet och Olympiaparkens blomsterdoft strömmade stundom in genom balkongdörrarna och fyllde de veckrika gardinerna, i ena ögonblicket kommande dem att svälla som segel, i nästa åter låtande dem slakna. Växelverkande rörelser, hvarigenom de oupphörligt höllos trögt frasande mot mattan.

Ej en smekning, ej en kyss hade växlats mellan de tvenne. Ej heller var deras tal ett upprepande af naiva, lidelsefulla ord, — ord utan sammanhang, långsamt förklingande, som förfogade hvar och ett öfver evigheter; ord, endast begripliga genom det dem åtföljande, tolkande ögonspråket.

En egen tête à tête, denna. Där suto de, grefven i korrekt sällsapsdräkt, prinsessan i släpande robe af svart sammet.

Också var ju den för Victoropolis' societet fastslagna visittimmen inne. Ögonblicket för de eleganta damtoiletternas exposition. Det var icke längre nog för aristokratiens och demimondens stjärnor att vid dinern i hemmet uppträda i galadräkt. Först måste man vinna triumfer i en eller annan mondain salong. Ve sömmerskan, om det i stället blef nederlag.

Prinsessan Helene talade hastigt. Hon hade mycket att säga. Sittande med hufvudet nedböjdt såg hon envist

på solfjädern. Det hände så, att hon stundom slog upp densamma, men blott för att lika fort fälla ihop den.

Slutligen sade hon med ett leende, undergifvet lugnt om än trött, och räckande grefve Albert sin hand: »Ack älskade, det kännes bittert att till svar på bevekande böner blott erhålla axelryckningar och kalla ord. Men», fortfor hon, och härvid glänste det af okuflig stolthet i hennes ögon, »har ej dottern kunnat beveka, skall dock kvinnan veta kämpa för sin rätt. Må fursten enligt gammal sed begära kejsarens bifall. Må kejsaren skänka det. Må man tvinga mig att i bruddräkt följa prins Morelli till altaret. Må han där söka trycka vigselringen på mitt finger. Ja, må han göra det — om han vill se mig slunga den till golfvet.»

Helene tycktes hafva fallit i religiös extas. Riktande mot höjden en brinnande blick utbrast hon: »O! sedan, sedan flyr jag innanför den skyddande altarrundeln. Man skall befria mig från brudslöjan, men blott för att gifva mig en annan — nunnans, doket. Tacksamt, ödmjukt mottager jag det.»

»Helene! För Guds skull, Helene», afbröt henne Albert upprörd. — »Det är ej sant! Nej, det kan ej vara det! Du stiga lefvande ned i grafven! Säg då, att det ej är sant! Att allt blott är en elak dröm!» Så bad han enträget.

Åter log prinsessan.

»Jo, Albert, så är mitt beslut. Karmelitersystrarna i Lazarusklostret skola upptaga mig i sin krets.»

Grefven sprang upp. »Helene, du får ej», utbrast han lidelsefullt.

»O, Albert, beröfva mig ej all viljekraft. Jag behöfver den så väl — nu.»

»Du får ej», upprepade han häftigt. — »Du skall ej! Ditt beslut är vanvettigt, framtvingadt som det är af förtviflan. Du äger ej rätt att följa det.»

Hon darrade och hennes bröst häfde sig under en snyft-

ning. »Missunnar du mig fristaden bakom de helgade murarne?» kom det bedjande från Helenes läppar.

»Ja», svarade Albert. — »Ja, ty mina anspråk äro äldre. Mina rättigheter till dig större än klostrets. Hvarför, Helene, inom cellen söka det skydd, jag vill gifva dig här vid mitt hjärta?»

Han slöt henne i sina armar. »Trifves du ej bättre här?» hviskade han.

»Albert! Det är grymt att ånyo ingifva mig hoppet, blott för att jag ännu en gång må erfara smärtan af dess gäckande.»

Grefve Adlerberg log.

»Hade du i din själ lyckats döda hoppet, skulle jag ej åter kunnat väcka det till lif», sade han. »Hoppet är en himmelsk gåfva. Först då det på allvar öfvergifver oss — men också först då är allt förloradt.»

Blott ännu ett par minuter, och deras samtal afbröts.

En lakej slog upp salongens deurbattants. Stolt och kall — man kunde tro en staty satt i rörelse genom någon hemlighetsfull mekanism, ej en lefvande varelse — inträdde furstinnan Hermance Orlensky vid prins Morellis arm.

Af missnöje sammandrogos hennes ögonbryn, då hon såg grefve Adlerberg ensam med dottern. Dock lagom hastigt, för att med ett leende — likväl icke ett af de mest nådiga — hinna hälsa honom, erinrade hon sig, att han var en medlem af hofvet. En person enligt ryktet stående högre än någon i kejsarens gunst. Detta var dock något, som förmådde göra intryck på furstinnan Orlensky.

»Min furstinna», hälsade grefve Albert. »Jag önskar er ett välkommen åter till det kejsarliga Victoropolis.»

Hon böjde hufvudet.

»Bäste grefve. Roligt att se er.»

»Åh, min furstinna!»

»Ack, så har jag äfven en gratulation.»

»Till hvad?»

»Till utnämningen naturligtvis. Så anspråkslös ni låtsas vara! Precis som ville ni inbilla mig, att ni föga bryr er därom, men», tillade hon, skämtsamt hotande honom med fingret — en rörelse full af instuderad plastik — »det är fåfängt, fullkomligt fåfängt.»

Hon tillät grefven att slå sig ned jämte henne i en soffa.

»För att riktigt — så där förtroligt som förr — få samspråka», såsom hon uttryckte sig. I själfva verket var det dock endast för att draga honom bort från Helene.

För andra gången sammandrogos furstinnans ögonbryn. Hon hade blifvit vittne till ett af prins Morellis nederlag.

Helene hade räckt prinsen handen, men kyligt och så långsamt, att han ovilkorligen många gånger om borde hafva hunnit inse, med hvilken motvilja det skedde.

Väl dolde sminket på furstinnan Hermances kind hvarje spår af harmful rodnad, men dunkla glänste hennes sydländska ögon af en vrede, som äfven gaf anstrykning åt rösten då hon återupptog samtalet med grefve Adlerberg.

»Hvad gifver er anledning att tro mig om dylik förställning, min furstinna?» hade denne frågat.

»Kännedomen om er ärelystnad. Ni vill väl ej förneka, att ni är ärelysten?»

»Nej, visst icke.»

»Så är ni stolt.»

»Kanhända.»

»Och däraf drager jag den slutsatsen, att ni i grund och botten är särdeles belåten med er ställning vid hofvet.»

»Nå väl! Min låtsade blygsamhet eller likgiltighet skulle således ingenting annat vara än ärelystnad och stolthet?»

»Ja visst.»

»Bra märkvärdigt», återtog grefve Adlerberg. »Men

antag motsatsen. Förutsätt till exempel, att jag icke är nöjd, att min likgiltighet icke är förställning. Då vore jag — hvad?»

Grefve Adlerberg skrattade muntert. Furstinnan Hermance instämde, men retligt, märkande sig på väg att trassla in sig i logiken.

»Ni är ohjälplig. I sådant fall vore ni ju blott otacksam», genmälde hon.

På längre svaromål behöfde furstinnan ej inlåta sig, ty en markisinna, lång, mager och torr, följd af sju ogifta döttrar, kom i detsamma insväfvande i all sin härlighet.

Görande en rad af ceremoniösa hälsningar sattes däraf i svajning den otroliga samling plymer, hon bar i hårkorgen. Den hade verkligen slående likhet med en kröningshästs panasch.

»Har ni observerat markisinnan de Rainville», hördes en ung borenisk diplomat, känd såsom ett af societetens kvickhufvuden, fråga baronessan Rosenberg, den extravaganta dam, hvilken under strejkdagarna gifvit den där beryktade maskeradbalen, hvarom man uteslutande talat sex veckor före och sex dagar efter dess stapelaflöpning.

»Nåå», frågade hon. »Hvad tänker ni nu säga för något elakt?»

»Bevara mig! Ville blott uttala beundran.»

»Således i färd med artigheter. Men jag är rädd, att ni glömt konsten min herre. Ni öfvar er allt för sällan», afbröt baronessan Rosenberg.

Likväl förmådde hon ej undertrycka ett leende, icke så litet maliciöst, då hon i det samma fick syn på offerdjuret, som hon elakt nog ville försvara.

»Men», genmälde kvickhufvudet. »Ni hör ju ej på till slut.»

»Nej jag vill ej. Ni är så oartig.»

»Åh, det vill ni nog.»

»Nåå! hvad är det då?»

Imperator.

10

»Jo, jag måste blott prisa markisinnans originalitet.»

»Hvad? hennes originalitet! O, ni gör mig nyfiken», skrattade baronessan.

»Huru många döttrar har hon, markisinnan de Rainville?»

»Sju — ogifta naturligtvis.»

»Hvarför just så naturligtvis? Men — tycker ni inte, att hennes coiffure är ståtlig?»

»Hå! Hå! De oundgängliga plymerna», utbrast baronessan ystert.

»Stackars markisinna! Sju ogifta döttrar, och sju strutsfjädrar. En i hemgift för hvarje dotter», slöt diplomaten, antagande komiskt allvar.

»Ack, ni otäcka varelse», bannade honom pliktskyldigast baronessan Rosenberg. »Hvad sade jag nyss. Ni kan blott säga elakheter.»

Hon försummade likväl ej att se efter, huruvida han räknat rätt.

Konversationen fördes liflig på furstinnans mottagning. Man talade mest om hofvet. Sålunda diskuterade ett par hertiginnor kejsarinnans smak. En viktig fråga vid bestämmandet af säsongens mod. Den ena påstod, att hennes majestäts älsklingsfärg var Lilas de Perse. Den andra bedyrade den däremot vara Rose de France. Grefve Adlerberg blef kallad till skiljedomare. Han hade ju varit gäst på Bellefonds! Nog att förläna auktoritet åt hans ord.

»Hvarken Lilas de Perse eller Rose de France, mina damer», svarade grefven. »Kejsarinnan tycker mest om hvitt», tillade han, ej görande sig samvete af ett oskyldigt gyckel. Han ihågkom blott, att enda gången han sett Elisabet, hade hon burit en dräkt af nämnda färg.

»Hvilken kulör, herr grefve?»

»Hvilken kulör?»

»Ja visst, hvilken kulör? Är det gräddhvitt?»

Grefven smålog. »Nej, benhvitt», genmälde han orakelmässigt.

Grefve Adlerberg förutsåg förmodligen ej följden af sitt skämt. Modefärgen, ett par dagar efteråt proklamerad, blef — benhvitt.

Ehuru båda damerna fått orätt, voro de dock belåtna.

Ingenting i världen fruktar en kvinna så, som att se sina påståenden vederlagda af en annan kvinna.

Men att böja sig inför en man? Det blifver henne någonting helt annat. — En kapitulation på nåd, mot i förra fallet en kapitulation på onåd.

Anseende sig af grefve Adlerberg gemensamt hafva erhållit ett viktigt förtroende smålogo hertiginnorna betydelsefullt mot hvarandra.

»Benhvitt! Hvilken gudomlig smak!»

Genom ett: »Han är särdeles intressant, grefve Adlerberg», uttryckte de äfven för furstinnan Hermance sin förtjusning.

»Ja, grefven är högst comme il faut», instämde denna.

Hennes öfvade blick iakttog visst samtidigt den synnerliga hjärtlighet, hvarmed premierministern underhöll sig med honom.

»Se bara på grefve Adlerberg», sade prins Morelli till Helene. — »Han är i dag föremål, tyckes det, för allmän beundran», tillade han giftigt och med särskild tonvikt på de sista orden.

»Eh bien, mon prince? — Är han ej densamma värdig», frågade Helene.

Hon hade stått halft bortvänd, men nu, vridande ansiktet mot den efterhängsne, sköt hotfull ur hennes öga en blek blix.

»Det bestrider jag ej. Jag menade blott, att ni, prinsessa Orlensky, därmed torde vara mindre belåten.»

Vetande sig i grefve Adlerberg äga en gynnad rival, skulle denne prins aldrig såsom en man vågat öppet till honom yttra: »Vi äro fiender.»

Tvärtom, i ansiktet sägande honom blott smicker, utströdde han oafåtligt förtal och stickord bak hans rygg.

Rodnaden hade purprat prinsessans kind. »Hvarför säger ni mig dylika saker», frågade hon lågt.

»Ni vill veta det? Ni tillåter då, att jag talar?»

»Nej! Jag befäller er det.»

»Nå — men! Låtom oss då gå härifrån — ut på balkongen till exempel», sade prinsen vårdslöst. Han bjöd henne armen, men kände den endast vidrörd af hennes solfjäder.

Afstängande den sydligt glödande solens hetta var den hvita segelduken nedfälld öfver balkongen, som ehuru smal dock till ansenlig längd lopp utefter palatsets fasad mot Olympiaparken. Uppradade utefter muren syntes hvilstolar inbjudande till ro.

Sättande sig i en af dem, tvangs prinsessan af det sluttande ryggstödet intaga en halffiggande ställning. Så föreföll hennes skönhet kreolsk yppig. Den svarta sammetsdräkten, som, lämnande hals och armar bara, kringflöt hennes urbildliga gestalt och i plastiska veck föll ned från höfterna till ett böljande släp, dolde ej tvenne hög-ristade fötter. De skulle hafva förtjust en skulptör, där de stucko fram under fallen.

I prins Morellis öga brann lidelsens eld. Betraktande den fagra kvinnogestalten och med af åtrå skälvande hand tvinnande sin ljusa mustasch, stod han där sökande ord för sina tankar.

»Tror ni då, att jag icke vet, hvilket rum grefve Adlerberg intager i ert hjärta», utbröt han slutligen, — »eller att jag icke märker, att ni har andra blickar för honom än för mig? Nåväl! Allt det där har förorsakat mig grymma lidanden. Kval, för ett ögonblick blott lindrade af en förmodan, att ni själf af dem erfor något.»

Blott Helenes läppar rörde sig nödtorftigt. Eljest tycktes musklerna i hennes ansikte som förstenade.

»Det vill säga: Ni inbillar er, att jag är svartsjuk», hördes hon. »Men det är ett misstag, prins Morelli. Den känslan torde uteslutande ha fallit på er lott.»

»Ni är grym, Helene Orlesky. Grym, där ni borde vara barmhärtig. Min svartsjukas grund i så fall, den är dock min kärlek till er.»

Doft pressade prins Morelli fram dessa ord och rysande slöt Helene ögonen. Likt dolkspetsar förnam hon hans blickar häftande vid sina blottade axlar.

»Det är icke sant», mumlade hon. »En äkta kärlek närer aldrig svartsjuka. Ni älskar mig ej! — Ni får ej älska mig», stötte hon fram, och härvid tog hennes stolthet åter öfverhand öfver den kvinliga svagheten.

Böjande sig upp ur sin halffiggande ställning, sände hon honom en verklig medusablick. »Men jag måtte vara tokig», fortfor hon, »som låter er tilltala mig på detta sätt. Förstår ni?»

Prins Morelli blef blek af harm. »Ja, jag förstår. Ni önskar, att jag skall aflägsna mig. Men dessförinnan ännu en sak. Cheferna för husen Tarmija och Orlesky hafva nu en gång för alla bestämt oss för hvarandra — af släktpolitiska skäl, och från familjeviljan gifves — ni vet — ingen appell. Vi, de arma offren, hafva blott att taga skeden i vacker hand.»

Med händerna på ryggen och stödjande sig mot balkongens bröstvärn vajade han af och an med öfverkroppen. Han lät härvid höra ett ondskefullt fnissande.

»Hvad mig beträffar», återtog han efter en paus, »så gör jag det gärna. Ni borde dock hålla mig räkning härför. Men — när det så ej kan hjälpas — skulle ni då ej kunna visa mig endast en smula simpel vänlighet? Jag begär icke mycket, som ni hör. Endast en helt konventionel vänlighet för er blifvande man?»

»Min blifvande man, säger ni», genmälde Helene med föraktfullt krökta läppar.

Djupt hade de oblyga orden sårat henne. Upprörd i det innersta af sin själ intogs hon af en vämjelse större än någonsin till denne roué.

»Ni tager saken för afgjord, min herre. — Ja, vis-

serligen hafva fursten, min far och furstinnan, min mor, beslutat så; visserligen står i tidningarna redan det fashionabla giftermålsryktet; visserligen är min röst nedtystad genom öfvertalningar, som i själfva verket endast äro befallningar, men en sak glömmer ni — att jag ej är någon slafvinna, som säljes likt en handelsvara. Det sista afgörande ordet tillkommer mig — det som yttras inför Gud — och nu», tillade hon knappast märkbart rörande hufvudet till ett afskedande tecken — »nu har jag ingenting vidare att säga.»

Prins Morelli hade förlorat spelet. Han insåg det. Ingenting annat återstod honom än att draga sig tillbaka.

»Au revoir, prinsessa Orlensky», mumlade han.

»Au revoir à jamais, prins Morelli.» Hon såg icke en gång åt honom, Helene. Så uteslutande upptagen föreföll hon af att betrakta folklifvet nedanför på trottoiren.

En stund lyssnade hon till de på gatan böljande människoskarornas muntra sorl. Så steg hon upp med en ifver, häftig, som hade det gällt flykt, men häjdade sig och blef tveksamt stående. Det öfverföll henne en fiendtlighet till hvarje yttring af litlusten, därför att den så bjärt afstack mot hennes egen sinnesstämning. Det föreföll henne, som hade all den glädje, hvilken strömmade genom Victoropolis, plötsligt rest sig till en väldig våg, hotande henne med tillintetgörelse. Hon hade velat rädda sig undan, men då slog den emot henne från ett annat håll.

Distingueradt ljud inifrån salongen ett skratt. Den nödvändiga kryddan till hvarje infall, kvickt eller dumt.

Det var ej långt ifrån att Helenes tårar hade flutit öfver. Genom en kraftig viljeanstängning lyckades hon dock återvinna herravälde öfver sig själf. Hon ville ej gråta.

Visst var prinsessans blick något trött, hennes kind mer än vanligt blek, då hon åter inträdde till sällskapet. Men hennes läppar logo, och skämtsamma föllo från dem orden.

XV.

Jämn som ett geometriskt plan, omväxlande stäpp-, omväxlande kärrartad; ofruktbar, om också vårregn i förening med solsken för kort tid öfver densamma lyckats draga ett ljusgrönt täcke af gräs, utbredde sig åt alla håll så långt ögat kunde nå den ändlösa slätten i tröstlös enformighet.

Stort och fult reste sig på denna slätt ett stationshus af rödt tegel omgifvet af ännu smaklösare magasinsbyggnader, af telegrafstolpar och semaforer, men knappt af ett enda träd. Utmed stationshuset, upptimrad halfannan meter i höjden, på det att man bekvämt skulle kunna stiga öfver till järnvägsvagnarnas plattform, lopp den långsträckta perrongen, till värn mot en nyckfull väderleks växlingar öfverbyggd med skyddstak af stickande hvit galvaniserad plåt. Framför plattformen var bangården med sina många växlar och spår — ett nät af skenor trasslade i hvarandra, men mot öster och väster löpande ut i en enda linie, åt bägge hållen snörrät, likt diametern i en cirkel, dragande hän mot jätteperiferien, den låga, fjärrbelägna horisonten.

Vanligtvis var det blott vid tågtiderna, som på denna plats lif och rörelse härskade. För några minuter fylldes då perrong och väntsalar med kosmopolitiska skaror af jäktande resenärer, plötsligt frammanade, lika plötsligt försvunna som för svängningen af ett trollspö. Som sådant

kunde ju också stationsinspektorens röda signalflagg sägas tjänstgöra.

Så blef allt åter ödsligt och tomt. Ja, man skulle känt sig frestad påstå människotomt, hade ej stundom — men blott liksom för att jäfva påståendet — någon medlem af stationspersonalen eller också någon af stöfvar-kopplet, en modern Cerberus, eller med andra ord en tulltjänsteman visat sig. Stationen var nämligen den sista på Occidentbanan. Endast några kilometers färd till åt väster, och man öfverskred Boreniens rämärken.

För en gångs skull erbjuder dock nu denna station ute på den enformiga stäppen en omväxlande och festlig anblick. Under flaggdekorationer, vapensköldar och heraldiska namnchiffer — kejsarparets krönte initialer — äro tegelväggarne bitvis dolda. Med blomsterguirlander de stolpar virade, som uppbära taket öfver den mattbelagda perrongen, där en lysande församling — herrar i gala, damer i glänsande Parisertoaletter — otåligt inväntar det kejsarliga extratåget. Från närmaste garnisonsstad är ett infanteriregemente kommenderadt såsom honnörsvakt. Där synes guvernören från provinshufvudstaden, nervös vid blotta tanken på sitt hälsningstal, och från stiftstaden den ornatprydda biskopen, som på en tallrik af guld skall öfverräcka salt och bröd åt kejsaren och hans gemål.

En grupp hvitklädda flickor med kransar på lockiga barnahufvud står där, om än under spänning afvaktande ögonblicket, då för kejsarliga fötter korgarnas blomster-innehåll skall tömmas, så dock blyg och försagd öfver att befinna sig midt uppe uti Victoropolis' glittrande hof-värld.

Så är plattformen innanför det af soldaterna afspärrade området befolkad. Utanför åter synas i klungor festklädda landtbor.

Klockan är öfver sex på aftonen. Skuggorna förlängas allt mer och mer, och solskifvan, som redan sänkt sig ett godt stycke, fortsätter hastigt nedåt, trots man vore böjd

tro henne här behöfva längre tid än vanligt till att uppnå horisonten.

Ehuru den blå etern dallrar af värme, har grefve de Maupas, tänkande på kalla aftonvindar och osunda träskångor, låtit insvepa sig uti en tjock plaid. Det heraldiska fågelansiktet med det stereotypa leendet och den outransakliga blicken tittar nätt och jämt fram ur densamma, där han sitter nedsjunken uti den bekväma stolen. Öfver den guldbroderade fracken, behängd med så många ordnar, som möjligtvis kunnat få rum på densamma, håller den lille spinkige excellensen samman resfiltens flikar med sin magra hand. Dess skinn är skrumpet och pergamentsgult, men på fingrarna blixtra tvenne präktiga solitärer. — Diplomathanden, kring hvilken åtskilliga af världspolitikens trådar äro lindade.

Då och då växlar grefve de Maupas ett ord med tvenne vid hans sida stående officerare. Den ene af hög gestalt, brunstekt ansikte och med väldiga gråhvita mustascher, den andre, yngre, men icke mindre ståtlig. Båda äro iförda gardeskyrassierernas snöhvita paraduniform, bära höga, öfver knäet gående, svartglänsande ryttarstöflar och på hufvudet örnprydd silfverhjälm. Dessutom synes öfver den äldres bröst — för öfrigt ingen annan än general von Lobwitz — Gyllene örnens orangegula band. Den yngre, i hvilken grefve Albert Adlerberg igenkännes, för de kejsrerliga adjutanternas aiguillette.

Plötsligt skönjes i väster ett svagt rökmoln. Förväntansfulla riktas allas ögon mot detsamma. Närmande sig tillväxer det hastigt, med hvarje sekund förändrande sig — än bolmande kolsvart, än förtunnadt gråhvitt. Slutligen, hunnet helt nära, ter det sig som en lång strimma — ett rep snabbt utspunnet ur tvenne ånghästars skorstenar.

Signalhvisslans gälla ljud skär luften. Ett lokomotiv rusar förbi — ensamt. En försiktighetsåtgärd blott. Därpå draget af sina tvenne frustande järnhästar kör kejsar-

tåget fram — en rad af rullande palats målade purpur-röda, skinande som af emalj, glänsande af förgyllningar.

Lefveropen skalla. De kejsrerliga stiga ur, och Henrik XVI sätter åter sin fot på borenisk botten. Han hälsar soldaterna, mottager salt och bröd af biskopen, åhör guvernörens tal, som, ehuru framsagdt med manlig stämma, likväl är skäligen tarfligt och visst icke kan mäta sig med utrikesministerns, hvilket är ett retoriskt mästerstycke. Få äro likväl dock de, som få tillfälle att njuta af detta, ty hans excellens grefve de Maupas' röst är svag och pipig.

Hela ceremonien upptager precis en half timme, och följd af sin betydligt tillökade svit stiger kejsar Henrik åter ombord på tåget. Det blifver ånyo utdödt vid gränsstationen, och hängde ej den festliga grannlåten kvar, skulle man trott allt blott hafva varit en vision.

Men öfver slätter och mäktiga floder, förbi välmående byar och rika städer, genom bergens trånga pass och tunnlar, genom mörka skogar, in mellan hvilkas stammar stenkolsröken från lokomotiven dansar fram likt spökprocessioner, likt tåg af häxor i natten dragande till Blåkulla, ilar kejsartåget hän mot sitt mål, den glada, lättsinniga, nyckfulla, syndande och åter botgörande världsmetropolen, mot det mångbesjungna Victoropolis.

Efter dinern i matsalsvagongen, hvars inredning i matt ek förhöjes af facetterade speglar infattade i bronsramar, hafva kejsaren och änkekejsarinnan dragit sig tillbaka till sina enskilda vagnar.

Kejsarinnan, prinsessan Alexandra och prins Ludvig däremot befinna sig ännu kvar i den stora salongsvagongen — ett gemak af bländande prakt. Pösande divaner öfverdragna med himmelsblå, guldinväfd sammet inbjuda till hvila. På golfvvet, täckt af en färgrik orientalisk matta, stå på silfverfötter bord med mosaikinlagda skifvor och från taket, som är försedt med en konstnärlig målning, hänga talrika lampetter rikt utarbetade med arabeskorna-

ment och infällda med briljantslipadt kristallglas, genom hvilket det elektriska ljuset brytes i tusende hvarandra korsande strålar till en feisk, skimrande färglek.

»Jag tror ers excellens inviger min svägerska i politikens mysterier», yttrade kejsarinnan Elisabet efter att en stund blott hafva varit åhörarinna till ett lifligt samtal mellan prinsessan Alexandra och grefve de Maupas.

Utrikesministern log sitt underdånigaste leende. »Som Ers Majestät behagar», svarade han.

»Då har ni fått en tacksam lärjunge», skämtade den unge prins Ludvig. Eller hur Alexandra», fortfor han.

Om än färgen på prinsessans kind blef något högre, slog hon likväl ej förläget ned ögonen. Hennes röst, ljudande klockren och fast med en timbre af för henne eget, kallt majestät, tycktes enkom lämpad att befalla. »Skulle jag ej tacksamt lyssna», kom det smidiga svaret slingrande öfver hennes läppar, »när vår diplomatis —» mångårige, höll hon på att säga, men hejdade sig i rättan tid, »när vår diplomatis öfverstepräst behagar sysselsätta sig med min obetydliga person.»

»Åh! För all del», invände grefve de Maupas. — »Ers kejsarliga höghet! Jag försäkrar, lärjungaskapet är icke uteslutande på er sida.»

Orden, ehuru låtande som smicker, voro uppriktigt menade. Beundran hade fattat honom, den gamle utrikesministern, för kejsarens syster, hos hvilken stolta ande han anade en viss släktskap med sin egen hänsynslösa och sluga. Blicken ur dessa ögon under skarpt bågformiga ögonbryn — släktdraget satt liksom kontrollstämpel på hvarje medlem af dynastien Monteño — sade honom tydligare än detta leende »Jag förstår», att midt igenom den fintligast invecklade framställning hon ledigt fann rätta vägen, äfven om hon, honom jämbördig i diplomatisk talang, städse höll sig på uppmätt afstånd vid sidan om densamma.

»Ni talade, tror jag, om vårt förhållande till Ryssland», inföll kejsarinnan Elisabet.

»Ja», hördes prinsessan Alexandra. »Hans excellens säger att underhandlingarna på Brielbach arta sig gynnsamt.»

Den sextonårige prins Ludvigs kind blossade harmfullt. »Det är ju sant», afbröt han. »Ni tänker sluta fred, ehuru vi ännu blott hunnit få stryk, ej gifva något. Hvad tycks general von Lobwitz! Är sådant värdigt den boreniska krigsäran?»

Generalen mumlade några obegripliga ord, men grefve de Maupas värdigades under tystnad välvilligt le. Alldeles som hade han tänkt: »Hvad vill ers kejsarliga höghet, man skall göra? Kan man ej segra på ett sätt, måste man försöka på ett annat.»

»Fred är ju absolut nödvändig och betyder för Borenen ökad maktställning. Ett fortsatt krig däremot skulle blott leda till politiskt försvagande och ekonomisk ruin.»

Det var prinsessan, som gjorde detta inkast, och utrikesministerns öga plirade härvid bak glasögonen. Rullande tummarne kring hvarandra — en rörelse, hvilken hans excellens städse upprepade, när han var riktigt belåten: »Ers Majestät», yttrade han vänd till kejsarinnan, »ni hör er höga svägerskas åsikt. Behöfver jag tillägga, att min är fullkomligt öfverensstämmande. Vi måste begagna oss af det gynsamma ögonblicket.»

Kejsarinnan Elisabets ansikte antog ett spörjande uttryck. Märkande detta skyndade han sig att fortsätta.

»Det är nämligen en känd sak, att i Petersburg man af vissa orsaker knappast mindre ifrigt än i Victoropolis önskar freden.»

I prinsessan Alexandras ansikte infann sig ett något retligt drag. Stötte hon väl på någon diplomatisk tråd, som undgått hennes uppmärksamhet? — »Huru så?» frågade hon likgiltigt.

»Ers kejsersliga höghet», utropade grefve de Maupas, spelande förvånad. — »Om den delikataste af alla frågor skulle ni således ej vara underrättad? Spörjsmålet om storfursten-tronföljarens förmälning?»

»Ja, man tänker ju gifta bort storfursten», hördes kejsarinnan. »Men — hvad har det att göra med Borenien?»

»Ers Majestät torde förstå. En möjlig rubbning i tsarrikets maktförhållanden kunde menligt inverka på underhandlingarna i denna affär.»

Prisande den ryske tronarvingens ungdom, skönhet och ädla karaktär, men till sist dock alltid återkommande till den tzarernas krona omstrålande glansen och makten fortfor grefve de Maupas att utbreda sig öfver ämnet. Man skulle kunnat tro honom göra det blott till nöje för lyssnande öron. Kanske förhöll det sig så. Hans ord föreföllo i hvarje fall lämpade enkom för den kejsersliga prinsessan.

I Alexandras ögon glimmade ärelystnadens eld. Visste utrikesministern måntro, att hans tal träffade hennes själs på en gång svagaste och starkaste punkt.

»Det blifver väl någon protestantisk prinsessa, som lotten tillfaller», sade hon dragande sig tillbaka inom sitt kalla majestät.

Nu blef grefve de Maupas riktigt förnöjd.

»Jag känner det ej», svarade han. »Ack, ägde jag endast ett porträtt att visa af den unge fursten.»

Hjälplöst seende sig omkring möttes hans öga af furst Orlenskys. En blick af hemligt förstående, och de båda herrarne drogo samtidigt på munnen.

»Tillåt mig stå till tjänst», sade furst Konstantin. Härvid drog han ur bröstfickan upp ett fotografietui af marokäng. »Bilderna skall vara särdeles lik», fortfor han af ofantligt förbiseende först räckande den åt prinsessan Alexandra.

Hon spratt till af öfverraskning. För ett ögonblick

blott beskuggade hon med handen sin panna, liksom för att klarare se en stolt syn, som hägrande drog genom hennes själ. Såsom en pendant till storfurstens porträtt hade hon sett sitt eget. Men betvingande sin rörelse smusslade hon behändigt ut detsamma, innan hon gaf kejsarinnan etuiet.

Då längre fram på natten grefve de Maupas stötte samman med furst Orlensky i korridoren utanför sin sof-kupé, skakade de hand som tvenne verkligt goda affärsbröder.

»Det lyckas nog», yttrade furst Konstantin.

Utrikesministern log. »Jag hoppas det», svarade han. »Det är af vikt för mina planer.»

Kejsar Henrik hade dragit sig tillbaka. Betagen af mattighet hade han inkommen i sin vagn kastat sig ned på soffan, ej för att fritt hängifva sig åt sina tankar, utan snarare för att genom att ordna, genom att plocka undan dem som i fack, befria sig från den plågsamma trötthet, de stundom förorsakade honom.

Slutande ögonen gick han så att säga utom sig själf, betraktande sina tankars kaos ungefär som sättaren en hög typer.

En stund satt han så lyssnande till hjulens rassel. Därpå begynte han genomgå sina tankar den ena efter den andra, skärskådande och luttrande.

Väl bäfvade kejsaren, då han tänkte på alla de millioner, hvilka — somliga älskande, somliga hatande — på honom riktade sina blickar — än förhoppningsfulla, än tviflande. Att för kronans tyngd rygga tillbaka föll honom likväl ej in. Han skulle kanske hafva gjort det, hade han icke orubbligt ägt tron på sin gudomliga rätt. Denna, hvarje revolution trotsande rätt, som meddelad i födelsen eller genom helig ordination är en furstes »Character indelebilis». Öfvertygelsen om denna är hans styrka, emedan den — endast den gör det för honom

möjligt att inför Gud bära härskarmaktens ansvar, inför människorna dess plikter.

Dock utmynnade icke kejsar Henriks uppfattning af sin höga ställning uti satsen: »Staten det är jag.» Tvärt om, han ansåg sig för folkets förste tjänare. Respekterande dess fria vilja hade han ej under sin landsflykt velat göra ett det minsta försök till att med våld återtaga kejsarmakten. Något sådant hade varit under hans gudomliga rätts värdighet. Men när hans folk själfmant kallade honom tillbaka, var det hans gudomliga plikt att lyda. Vägen däruppe på samhällets högsta toppar var ingalunda jämn och lätt. Den var mödosam och beströdd med skarpa törnen, hvilka gripande tag i den tungt släpande purpurn ständigt hotade söndertrasa dess flikar. Men Henrik visste, att en högre makt än människornas skapat honom för densamma, att han måste vandra däruppe, att hans tillvarelses uppgift eljest vore förfelad.

Sålunda upprullade kejsaren framtidsperspektivet med bländande dagar och skarpa skuggor.

Händelsevis kom han härunder att erinra sig ett bref från premierministern.

»Det är då åt dig min vän, hertigen af Zahrasta anförtrodt min person», frågade han.

På hans kallelse hade nämligen grefve Adlerberg inträdt.

»Ja, Sire. En försiktighetsåtgärd vidtagen för syns skull.»

Kejsaren log tviflande.

»Ni behöfver ej dölja den verkliga orsaken, Adlerberg», sade han lugnt.

»Ers Majestät skulle då veta —?»

»Att man spårar en sammansvärjning mot mitt lif? Ja, det vet jag. Hvertill tjänar det, att hålla mig i okunighet därom? Tror ni, jag har svaga nerver?»

Grefve Adlerberg var misslynt. Han var öfvertygad om, att saken likväl gjort intryck på kejsarens veka sinne.

»Sire, man kunde sparat er den underrättelsen», invände han.

»Huru då nöjaktigt förklara ändamålet med denna speciela livvakt», sade kejsaren. Härvid vidrörde han lätt med fingret Alberts rockärm.» Men nog härom. Det var ej om detta, jag ville tala.»

»Som ni befaller, sire», svarade grefve Adlerberg afvaktande.

Kejsaren tycktes förlägen och visste synbarligen ej, huru han borde begynna. Slutligen hoppande midt upp i ämnet: »Furst Orlensky», yttrade han, »har utbedt sig mitt bifall till en förbindelse mellan prinsessan Helene, hans dotter, och prins Morelli.»

Orden sargade grefvens hjärta.

»Och ni gaf det, Sire», frågade han med tillkämpadt lugn. Kejsaren låtsades dock ej höra.

»Prinsessan Helene berömmes ju allmänt för sin skönhet», fortfor han.

»Ja Sire, hon är vacker.»

»Men hurudan är då denne prins Morelli?»

»Prins Morelli!» Ofrivilligt upprepade grefven namnet. Han förmådde icke längre.

Kejsaren fattade hans hand.

»Ni blef så blek», sade han. »Adlerberg! Huru är det med er? Kanske mina ord förorsaka er smärta?»

»Åh Sire!» afbröt Albert. »Fråga ej vidare. Jag besvär Ers Majestät.»

Henrik var rörd. Omfamnande adjutanten som en bror: »Räkna på mig Adlerberg. Jag skall göra allt, hvad jag kan», hördes han hviska i Alberts öra.

I upprymd feststämning afbidade Victoropolis kejsarens ankomst. Dess befolkning förhöll sig som cirkuspubliken, hvilken — hafvande sett sig mätt på clowns, lindansare, dresserade och odresserade vilddjur m. m. — otå-

ligt längtar efter föreställningens glansnummer, den stora pantomimen.

Hurudana känslorna inom hufvudstadens olika samhällslager än må hafva varit — hatfulla eller varmt tillgifna kejsardömets sak — visst är, att för ögonblicket de skjutits långt in i bakgrunden af den allmänna nyfikheten. Människan är dock endast ett stort barn — låt vara att hon är ett barn af sin tid — och såsom barn vill hon städse hafva roligt. Tillfredsställ hennes nöjeslystnad, och hon skall visa sig lätthandterlig och snäll. Tillfredsställ den icke, och hon förblifver oregerlig och elak. I det förra fallet skall hon förnöja genom sitt muntra skratt, i det senare skrämman genom sina vargtjut. Victoropolis' rika magnater, hvilka för hundratals dukater stycket förhyrt fönstren vid de gator, den kejsarliga korteschen hade att passera, och som — bröstande sig öfver sin imperialism, — föraktfullt och med vedervilja skådade ned till hopen på trottoiren, sedan timmar packad tätt som sillen i ett stim mellan husväggen och soldathäcken, voro de väl nyfikna på annat sätt? De betalade blott sina platser. Folket däremot hade sina gratis. För de förre var det en galaföreställning med förköp, för det sednare ett gratisskådespel. Det var enda skillnaden.

Efter skådespel hade den romerska mobben skriat under Roms dekadansperiod. Den moderna mobben under den moderna dekadansen gör det likaledes.

Troligt är, att om det kejsarliga intåget af en eller annan orsak uteblifvit, ett tusenstämmigt rop af ursinnig förbittring skulle hafva skullat från dessa massor beskylda för socialistiska tendenser. Ja, de skulle kanske till och med ur dunklet hafva framsläpat en »Imperator för en dag» blott för att ej gå förlustiga den caesariska praktens väntade defilerings.

Ändtligen nalkas, dragande fram i högtidlig triumf, den kejsarliga korteschen. En förkroppsligad hjältedikt. Dess rullande hexameter högstämmt reciterad. En melo-

Imperator.

II

dram föredragen i tempo fastoso. Först ett regemente röda husarer — ståtliga krigargestalter på korpsvarta hästar. Så tvenne fyrspända galavagnar med ministern för det kejsarliga huset, furst Konstantin Orlensky och Victoropolis' generalguvernör. Därpå följa några skvadroner hvita ulaner, beväpnade med vimpelprydda lansar. Efter dem åter, omgifven af hellebardierer, kejsardömetts rikshärold till häst — en hög hofämbetsman, iförd fantastisk riddardräkt af hvit sammet. I guld broderad på axelkappan synes riksörnen. Alnslånga svajande plymer i nationalfärgerna pryda baretten. Så ändtligen, dragen af åtta mjölkhvita fullblod i ädelstensmyckade seldon, kommer den kejsarliga karossen. Dess väggar bestå af genomskinliga glasytor, dess tak af en jättestor krona, uppbyggen som en tronhimmel af fyra bevingade serafer. Det hela — ur förbundets gyllene ark — vaktadt af lifgardeskyrassierregementets officerare i hvita uniformer och silfverblänkande harnesk. I ändlös rad följa hvarandra därpå praktvagnarna. I de första åka änkekejsarinnan Louise, prins Ludvig och prinsessan Alexandra; i de följande ministrarne och hofvet.

Som en sagans gyllene orm slingrar sig det ofantliga tåget genom Victoropolis' gator. När så slutligen eftertruppen kommer i sikte — tvenne kavalleriregementen i grann mundering — är för längesedan förtruppen utom synhåll.

Från fönster och balkonger skallar jublet stormande och oafbrutet. Stolta patriciskor vifta med näsdukar, och som ett uppfriskande sommarregn nedfalla blommor öfver kejsarkarossen.

Endast den på trottoiren packade människomassan är stum, återfallen i fientlig sinnesstämning. Dess tystnad skär hemsk af mot lefveropen.

Kejsarinnan Elisabets ögon glänsa sorgset bedjande. Sökande öferskådar hon de mörka leden. — Hennes undersåtar.

Men nej! intet hälsningsrop möter henne därifrån. Ej en ton af den för furstars öron så ljufva musiken förnimmer hon. Öfver kejsarinnans bourbonska drag tälles då lidandets slöja. Hon tycker sig triumftåget förvandladt till en begravningsprocession. Galakarossen med den öfver hennes hufvud af de fyra änglafigurerna uppburna kejsrerliga kronan blifver för henne likvagnen.

Elisabet är dock oändligt skön, mera skön än någonsin.

Hopen, drifven till hat mot hennes ras, kan ej undgå att fattas af en beundran blandad med omedvetna känslor af medlidande.

Kejsarinnan kan glädjas, ty om icke några lefverop, har hon aftvungit folket ett tyst bifall.

Emellertid har tåget hunnit katedralen. På trenne sidor af den öppna platsen framför densamma hafva trupperna uppställt sig. Hofvet har stigit ur, ty meningen är, att kejsaren skall åhöra Te Deum, celebrerad af kardinalärkebiskopen. Redan hafva på vid gafvel kyrkans portar uppslagits. Omgifven af präster och korgossar har den hvithåriga prelaten, iförd lysande ämbetsskrud, trädt monarken till mötes. Redan lutar sig kejsar Henrik vördnadsfullt att kyssa det framsträckta krucifixet. Grefve Adlerberg står tätt bakom honom och har andaktsfullt blottat sitt hufvud. Plötsligt vrider sig på sin sockel en af de elfva allegoriska grupper, hvilka, föreställande Guds egenskaper, uppställda i höga nischer pryda portalen. — En kvinnofigur i sina utbredda armar slutande alla eländets barn, hungrande, blinda, krymplingar och sjuka. Barmhärtighetens bild. Liksom pantern störtande sig öfver bytet, så hoppar en barhufvad man med rofdjurets lystna blick i ett vigt språng ned till kejsarens sida.

Allt förlöper under loppet af några hastigt svunna sekunder. Monarken hinner ej uppfatta faran. Han varseblifver blott ett svartmuskigt ansikte — ser en dolk blixtra i luften.

Ett skrik af fasa banar sig väg öfver kejsarinnans läppar. Afvärjande sträcker hon armen mot angriparen, som efter att hafva riktat sin första stöt — en stöt, som slinter mot Gyllene örnens kraschan — måttar mot Henriks bröst till en andra.

Men grefve Adlerberg har störtat fram. Gripande fast tag om mördarens strupe trycker han honom baklänges mot väggen. Mannen raglar och skulle hafva fallit, om ej grefven genom sin styrka hållit honom uppe. Han kramar ännu dolken. Grefven vrider den ur hans slappnade hand, och med en skräll faller den ned på stenhällarne. Händelsen har förorsakat oerhörd uppståndelse. Man hade hört kejsarinnans rop. Processionen upplöses, och alla störta sig fram mot katedralens ingång.

Men kejsaren är oskadd. På hans befallning återtager hvar och en sin plats. Ceremonien får ej afbrytas.

Vändande sig till grefve Adlerberg lossar kejsaren från sitt bröst kraschanen, i hvilken dolkspetsen ristat ett djupt ärr. »Tag och bär den som ett minne», säger han, tryckande den i Alberts hand. Därpå, vid sin arm mera släpande än förande den darrande kejsarinnan, träder han in under katedralens dunkla hvalf, fram mot det af hundratals vaxljus upplysta högaltaret.

Med ansikten stämplade af förfäran skrider i högtidlig marsch den lysande processionen efter. Officerare med dystert rynkade pannor. Hofdamer, bleka och vacklande. Det frasar af siden. Det blixtrar af juveler. Sporrar klinga. Värjor skramla. Dock — alla äro tysta, spöklikt tysta. Men inifrån katedralen ljuder körens sång och orgelns brus.

Då prinsessan Alexandra gick förbi Barmhärtighetens bildstod, stannade hon en minut.

»Hvem kunde tro Barmhärtigheten om att gömma en sådan brottsling», hörde man henne yttra. Härpå riktade hon på bilden en blick, sträng och obeveklig. En blick, som skulle hafva kunnat förvandla Barmhärtig-

heten till sten, hade hon ej varit däraf förut. Sänkande hufvudet fick hon syn på mördarens dolk. Hon sköt lätt till den med tåspetsen. Så böjde hon sig och tog upp den.

Någon klar belysning spred aldrig ransakningen öfver den med otrolig list planlagda komplotten. Statyn hade blifvit försedd med mekanisk fotställning, på hvilken den lätt och utan möda kunde vridas rundt.

Hvarför hade man just valt Barmhärtighetens stod? Det såg nästan ut som en tanke. »Hvad har jag för någon garanti för, att du blir frisk, så att du i din tur kan tjäna mig?» »Ingen alls!» Så säger den mänskliga barmhärtigheten, det mänskliga medlidandet till den ledbrutne, den finner på vägen. »Ligg därför kvar, där du ligger, eller hjälp dig själf, om du kan!»

XVI.

Kejsarborgen står öde. Kärnan, kring hvilken Victoropolis utvecklats sig. Tystnaden vandrar i dess korridorer, bor i dess gemak, suckar i dess källarhvalf. — Det är blott ett minnets mausoleum, en femtonhundraårig historias grafkammare detta palats.

För fönstren äro gardinerna nedfällda. Möblerna gömmas af linneöfverdrag. — Allt hvitt, likt en bårsvepning.

Blott en gång i veckan öppnas en sidoport för att insläppa någon turistskara. Under ledning af en guide, som med förfärande hast upprabblar namn och påpekar sevärdheter, drager den fram som en cyklon. En gardin rullas för ett ögonblick upp. Ett öfverdrag lyftes, blottande skulpturen af en karmstol à la Louis seize.

Albions dotter, klädd till hälften som karl, till hälften som kvinna — halmhatt, kavaj, styf krage, knuten halsduk och snäf kjol af blå cheviot — klampar i dubbelbottnade skodon mot parkettgolven. Mr. John med uppslagen Baedeker skorrar ett »all right». Så trafvar kavalkaden vidare. De skrämnda skuggorna kunna åter gå till ro.

Men sceneriet förändras. Livvet börjar ånyo pulsera genom jättekroppens ådror. Kejsardömet hade ej varit dödt, blott försänkt uti letargisk dvala.

En flod af ljus strömmar från borgens fönsterrader ut öfver slottsplatsen och vallkanalen. Det är fest i slottet — en lysande bal gifven af kejsaren i anledning af prinsessan Alexandras förlofning med Tsesarevitj. Det ena

ekipaget efter det andra kör genom porthvalfvet in på borggården. Uppför trappans breda marmorsteg, mellan häcken af gardessoldater, orörliga som bronsstoder, vandra de tusentals inbjudna. De sprida sig i förmaken, där slottshellebardierer i medeltidsdräkt bilda vakt, och där väggarnas spegelytor gifva för ögat förvirrande reflexer i det oändliga.

Allt efter rang och börd får man beträda salarne ända till den innerst belägna, reserverad för ett fåtal —, endast för de högsta dignitärerna.

»Bonjour mon prince!» Det var den nykomne legationssekreteraren vid ett främmande rikes beskickning, som ställde denna hälsning till prins Morelli. Förtroligt stack han därvid sin arm under dennes. »Hvilken tur att träffa er», fortfor han.

»Hvarmed kan jag stå till tjänst? Det skall blifva mig ett nöje», svarade prins Morelli förbindligt.

»En småsak blott. Säg, hvem är den där förtjusande uppenbarelsen? Hon där vid kyrassierens arm? Hvilken figur! Hvilken profil! Ah quel charme!» utbröt diplomaten entusiastiskt.

Prins Morelli rynkade på näsan.

»Grefvinnan von Linden-Altenstein», svarade han nonchalant. »En amerikanska af obskur extraktion. Fadern guldgräfvare. Modern — — Hm! ha! Ja modern?»

Främlingens hänryckning tycktes dock ej hafva blifvit afkyld. »Hvilket hår», hördes han mumla, »à la reine Elisabeth!»

Prinsen skrattade. Ett särskildt skratt, uttryckande sämsta lynne. Ingressen till någon försmädlighet.

»Hvarför söka liknelsen så fjärran», invände han. »Säg snarare couleur jaunedollar. Går hennes man ännu i kärlekens bakrus, är det helt visst därför, att nämnda färg slagit honom åt hufvudet.»

»Jaa, grefve von Linden är afundsvärd», svarade diplomaten tankspriddt.

»Det kan jag ej finna», gentog prinsen.

»Comment mon prince?»

»Mon Dieu! Är det då så obegripligt! Grefven har gjort en mesallians. Han, i hvars ådror Boreniens äldsta blod flyter, har äktat en amerikanska. Om något sådant inträffat under Viktor XVII, skulle det omedelbart hafva medfört bannlysning från hofvet. Men Henrik är tolerant. Han till och med mottager grefvinnan Lilian i den intimare hofkretsen.»

Ett spefullt löje drog kring den främmande diplomatens mungipor. »Inbilske narr», tänkte han. »Allt ditt uråldriga förskämda blod är ej värdt en enda af grefvinnans dollars.»

En af de första frågor en belevnad man gör om den kvinna, som väckt hans uppmärksamhet, är den: »Är hon rik? Har hon någonting?» Såsom gradmätare för den större eller mindre portion intresse, han kan hysa för svaret, tjänstgör lämpligtvis den större eller mindre likgiltighet, hvarmed spörjsmålet framställles. Det vill säga: »Största likgiltighet» bör betecknas med »100 grader kokpunkt».

»Grefvinnan är förmodligen mycket rik», frågade sålunda legationssekreteraren med tillbörlig likgiltighet.

»Enormt! Det säges 200 millioner», svarade prins Morelli, och ett försonande drag kom härvid i hans ansikte.

»Och grefve von Linden gjorde hennes bekantskap — hvar?»

»Förlåt! Det var miss Lilian, som fann rätt på grefven.»

»Hvad säger ni! Ett romantiskt äfventyr således! Förtälj, jag besvär er! En kärlekssaga, kryddad af äkta romantik, är sällsynt. Ack, romantiken förekommer nu för tiden endast i förbund med skandalen.»

»Som ni vill», genmälde prins Morelli tämligen torrt och berättade förloppet. »Amerikanskt allt igenom», slöt han. »Knappt en vecka efter grefvens tillfrisknande stod

det lysande bröllopet. Prins Ludvig till och med, kejsarens broder, öfvervar ceremonien.»

Legationssekreteraren såg ännu en gång öfver till grefvinnan Lilian. Hon hade i hans ögon blifvit ännu beundransvärdare.

De bägge herrarnes samtal afbröts. Genom de packade leden lopp en hviskning, och nyfiket riktades hvarje öga mot hertigen af Kuleti, veteranen från kejsar Viktors dagar, öfverbefälhafvaren under det sista fälttåget, där han passerade förbi.

»Nå ändtligen! den första främlingen», hördes grefvinnan von Linden säga. »Eljest idel bekanta ansikten. Presidentparet Collnitz blott ännu, och societeten från romerska palatset är fulltalig.»

»Du öfverdrifver väl ändå något, Lilian», svarade grefven fogligt.

»Må så vara, men — men —» invände grefvinnan leende, »i stort taget har jag rätt.»

Grefve von Linden-Altenstein såg sig forskande kring bland mängden af hofgäster.

»Visserligen», gaf han till svar. »Tyvärr, vi tjäna alltför gärna tvenne herrar.»

»Det är sanning», genmälde Lilian lifligt.

»Sanning? Hvad är väl sanning?»

»All lögn, som obetingadt blifver trodd.»

Nästan utan att själf därpå aktgifva hade Pilatus-frågan sprungit upp på hans läppar. Han hade icke väntat något svar och blef därför helt förvånad, då han erhöll ett.

»Huru vill du bevisa det, Lilian», sporde han.

Grefvinnan ansåg sig dock säker på sin sak. »Låt om oss taga ett exempel», sade hon. »Vi säga sålunda Människan tjänar alltför gärna tvenne herrar. Eh bien! Mig synes, att hon högst ogärna tjänar någon, icke ens sig själf.»

Tvenne republikens f. d. ministrar — sådana funnos i dussintal — ett par äldre herrar, stodo i närheten. De hade lyssnat.

»På min ära», hviskade den ene bak sin plymagerade hatt. »Hon är tusan så skarp den lilla amerikanskan. En riktig Minerva. Ack, nämnda gudom är dock alltför ledsam. Jag dyrkar då hellre Venus' behag.»

Den andres matta ögon upplivades af en flyktig eld. Han nickade instämmande. »Ja», hördes han säga, »må den konventionela sanningen blott vara lögn. Lögnen i hofdräkt är dock i alla fall förföriskt skön. Men tyst! Deras Majestäter nalkas.»

Antagande en på samma gång värdig och servil uppsyn gjorde sig de bägge f. d. republikanska ministrarna redo till den djupa reverensen.

Liksom den framsusande vindilen sätter aspens löf i prasslande rörelse, så genomflög gemaken, kort och distinkt uttaladt, det enda ordet »Kejsaren». Under ett skrammel af sablar, ett frasande af brokad och siden, makade man åt sig. Passagen mellan leden måste göras bredare. Man bugade sig djupt. Man neg ännu djupare, och likt svallvågen så fortplantade sig rörelsen, gungande från hufvud till hufvud.

Företrädd af öfverstekammarherren med sin staf skred kejsar Henrik fram. Den enkla generalsuniformen, hvilken endast pryddes af rikets ordnar, klädde honom förträffligt. Välväxt, med hufvudet högt buret på kraftigt skurna axlar, var han betydligt längre än kejsarinnan vid hans sida.

Elisabet var klädd uti en dräkt af moiré nacré med bräm af blåräf. Från högra axeln föll snedt öfver bröstet Immaculataordens mörkvioletta, vattrade band. »L'ordre suprême pour les dames», såsom det heter på Almanach de Gothas språk.

Hvad kejsarinnans drag föreföllo lidande! Huru blek var ej hennes kind, huru bräcklig hennes gestalt. Man kunde tro henne färdig digna under bördan af sin prakt, under tyngden af sina juveler. Omslutande hennes tinningar fasthöll ett diadem af diamanter och rubiner slöjan af äkta spetsar, som böljande flöt ned öfver ryggen. Kring

hennes hals låg i tiodubbla länkar en collier af liknande stenar. Stora som hasselnötter blixtrade andra i armband kring hennes handleder, som stjärnor i corsagen, i broderier på roben, i spännen på hennes atlasskor.

Efter kejsarparet kommo storfursten förande prinsessan Alexandra, och prins Ludvig.

Tsesarevitj var iförd rysk uniform med Gyllene örnens orangegula cordon. Prinsessan Alexandra bar en dräkt af silfverbrokad med Immaculata- och Katarinaordnarnas stjärnor samt den senares högröda band. Hon var träfande lik sin kejsarlige broder. Dragen voro blott kallare. Blicken mera öfverlägset lugn. Det rika, mörka håret hade hon kammat upp ur pannan och friserat afvikande från den rådande smaken. Det var inflätadt med pärlor, och ett lätt lager af puder dämpade dess glans. Helt visst var detta brott mot modets lagar förestafvad af raffinerad beräkning. En dylik ram framhäfde ju på fullständigaste sätt skönheten hos hennes intelligenta, strålande ögon.

Efter de kejsarliga personerna följde par om par det allerhögsta hofvet. En talrik svit i guldsmidda, boreniska galauniformer omväxlande med ett färre antal ryska.

Bland hofdamerna gick prinsessan Helene Orlensky. Uti dräkten af det traditionela gammaldags snittet såg hon lika blek ut, som monarkinnan hennes härskarinna.

Blott en gång hade hon, drifven af någon oförklarlig makt, höjt ögonen från golvet, och då hade de mötts af prins Morellis. Ehuru hon i stället för att rodna blifvit om möjligt ännu blekare, hade hon likväl slagit upp solfjädern liksom för att fläkta sig svalka.

Hon kände sig, Helene, som ett jagadt villebråd. Mot hotelser och tvång gjorde hon front, bjudande tappert motstånd, men mot tisset rundt omkring ägde hon intet vapen. Pinad och jäktad till det yttersta af allt hviskande i hennes närhet, alltid tillräckligt högt, att hon kunde höra det, började hon allvarligt tvifla på ofelbarheten af

den faderliga, absoluta myndighet, som af henne kräfde så grymma offer. Hon förnam inom sig en röst, som mera högljudt än någonsin pockade på att blifva hörd. Den sade henne, det ingen har rättighet att fordra martyrskap af sin nästa. Att ett påtvingadt sådant verkar som gift för själen, och att den, som pålägger detsamma, ej handlar mindre straffvärdt, än den, som räcker revolvern till sin vän med befallningen: »Skjut dig för vår vänskaps skull».

Helene kände sig ängsligt hopplös. Hon bad ifrigt om kraft, men det föreföll henne nästan, som om ju mer hon bönföll, ju mer sviktade hon. Men hvad var väl att göra? Kejsaren hade ju gifvit sitt bifall och uttalat såsom sin önskan, att eklateringen skulle ske hos kejsarinnan. Var det ej detsamma som en befallning?

Akten hade blifvit utsatt till följande dag. Ja! Hvad var väl att göra? Ehuru själfva tanken att behöfva tänka var henne plågsam, tänkte hon dock oupphörligt häruppå, Helene, där hon likt en sömngångerska skred med i processionen genom de ljusfyllda salarna.

Då den hunnit öfver tröskeln till den innerst belägna salongen, åtskildes kejsarparet, hvarvid kejsarinnan och prinsessan Alexandra gingo till höger, kejsaren, storfursten och prins Ludvig till vänster. Görande rondan förbi de höga dignitärerna, möttes de kejsarliga personerna åter vid rummets bortre ända, passerade där om hvarandra, och nu kommo kejsarinnan och prinsessan öfver till damernas; kejsaren, storfursten och prinsen till herrarnes sida.

I dämpadt tonfall ljödo de höga herrskapens frågor, och som hviskningar förnummos svaren. Så bjöd etiketten.

»Har ni nyligen haft underrättelser från Paris?» sporde kejsarinnan Frankrikes ambassadör, hertig de Montmorency.

»Ja, madame, och de bästa», svarade diplomaten.

Ett leende upplifvade Elisabets drag. »Ni har varit så osynlig en tid», fortfor hon. »Jag ber er, cher duc, kom till mig snart. Jag längtar efter att få träffa er.»

Fransmanen bugade sig. »Madame!» genmålde han. »Ni har värdigats bifalla en min outtalade önskan.»

Under tiden hade prinsessan Alexandra, efter att med några artiga ord utmärkt den grekiska ambassadören, prins Johannes Kantakuzenos, vändt sig till det ryska sändebudet, furst Volkonskij. Kände de kringstående lust till att lyssna, blefvo de likväl genast gäckade. De fingo nöja sig att höra på med ögonen, ty hennes kejserliga höghet använde det ryska språket.

»Nå, Ivan Alexejevitj, huru skall det blifva i Orienten», sade hon.

Ambassadören var öfverraskad. »Är det till arfvingen eller läkaren ers kejserliga höghet behagar ställa spörsmålet», svarade han något förvirrad.

Alexandra höjde ögonbrynen och fäste på honom en lång blick.

»Jag trodde ni önskade citeras i stället för att citera, Ivan Alexejevitj», återtog hon, undertryckande ett skratt, som metalliskt klingade från hennes läppar. »Det där sade ju Metternich en gång till Nicolaus I. Men», och hon räckte honom nådigt handen, »ni förstår nog. En konsultation kirurger emellan. Prinsessan af Borenien frågar, storfurstinnan begär svaret.»

Grefve de Maupas putsade med omsorg glasögonen och sökte sätta sig in uti, hvad som tilldrog sig. När så prinsessan Alexandra närmade sig, krökte han ödmjukt ryggen, men fick åtnöja sig med en vink och ett leende, härmadt — föreföll det nästan — efter hans eget stereotypa.

Han kände sig ingalunda väl till mods, grefven. Ehuru medveten om, att en intrig höll på att hopspinnas, hade han dock ej lyckats hitta rätt på dess trådar. En omständighet, hvilken gaf honom anledning tro prinsessans fot vara den, som trampade spinnrockens hjul, hennes hand, den som tvinnade hårfint det snärjande garnet, och han var nog oartig att önska henne bort så snart som möjligt från Victoropolis.

Grefven hade åstadkommit ett storverk, då han förskaffat Borenen den gynsamma freden i Brielbach. Längre ville han dock icke gå. »Sluta förbund med tsarriket och Grekland? Nej! Omöjligt!» För denna önskan, som låg i hvarje ord, uttaladt vare sig från Petersburg eller Konstantinopel, låtsade sig grefve de Maupas, om ej fullkomligt döf, så likväl betydligt lomhörd.

Han ville ej vara med om någon trippelallians med ty åtföljande reglering af gränserna i Orienten. Hans politik, hvars grundstenar i själfva verket bestodo af oädel material, af list och trolöshet, önskade oordning öfverallt — till och med inom boreniska rikets råmärken. Huru annars kunna fiska i grumligt vatten?

XVII.

Ensam på den sex trappsteg höga och med skarlakansrödt kläde öfverdragna estraden satt uti sin högkarmade tronstol kejsarinnan Elisabet. I tunga veck nedfölla från tronehimmeln guldfransade purpurdraperier omslutande hennes bild likt glorian ett martyrhufvud. En dekoration af exotiska växter var anordnad bak estradens fåtöljrad, och mot denna dunkelgröna fond, ur hvilken solfjäderpalmernas flikigt bredskyggiga blad sträckte sig fram, fick kejsarinnans hy alabasterns bleka hvithet. Stundom vred hon kanske hufvudet åt sidan, så att den fina profilen blef synlig. Det var den enda rörelse man såg henne göra, och då spreds ett glitter kring henne från de otaliga ädelstenar, af hvilka hon var liksom öfverströdd. »Hon liknar idolen på ett afgudaaltare», torde en republikan hafva sagt. En monarkist åter skulle anställt jämförelser med Olympens gudinnor, och en konstnär slutligen — han skulle hafva känt sig inspirerad till en helgonmålning.

Kejsarinnan dansade ej. Blott i en francaise hade hon deltagit och då, förd af storfursten, figurerat vis-à-vis kejsaren och prinsessan Alexandra. Förströdt lyssnande till orkestern åskådade hon vimlet i den ofantliga af förgyllningar och hvit marmor skimrande salen. Där hvirflade par efter par förbi nedanför den kejsarliga tribunens trappsteg. Hon såg sorgset på dem en stund. Så lät hon kanske blicken irra bort under pelargången, som omgaf hallen, och där promenerande rörde sig af och an.

Prinsessan Orlensky undgick ej en uppbjudning af

prins Morelli. Hon hade dansat ett hvarf med honom och därpå stannat i närheten af estraden. Gränslöst hade hon vändats under de minuter hon hvilat i hans armar, och nu såg hon bedjande upp till kejsarinnan, allt under det att prins Morelli underhöll henne med sin smidiga konversation.

Elisabet märkte henne slutligen, och ryckande upp sig ur sin indolens gaf hon henne tecken till att närma sig.

»Dansen är liflig», yttrade hon vänligt, men egentligen blott för att säga något.

»Mycket liflig, Ers Majestät», svarade prinsessan Helene.

»Ej sant. En mazurka är upptagen på programmet?»

»Ja, Ers Majestät. Det är nästa dans.»

Kejsarinnan nickade. »En öfverraskning, ämnad storfursten», fortfor hon. »Se! man ställer redan upp sig. Storfursten och Alexandra främst.»

Änjo försjönk hon uti sitt svärmod, kejsarinnan, men plötsligt glimmade det till i hennes öga. Hon hade fått en idé. Ifrigt vinkade hon till sig den uppvaktande kammarherren. Hon gaf honom en befallning — ett par ord, och han skyndade bort. När han kom igen, hade han i sitt sällskap grefve Adlerberg. Kejsarinnan hade tvärs öfver salen bemärkt grefven.

Vändande sig till Helene: »Kära prinsessa! Jag fruktar, att jag är alltför tråkig för er», återtog Elisabet. »Och så hindrar jag er från att dansa. Se! Grefve Adlerberg! Ni kommer helt säkert för att blifva Helenes kavaljer.»

Helene såg på Albert, Albert förundrad på kejsarinnan, och kejsarinnan i sin tur på dem bägge. »Mazurkan börjar snart», slöt hon med ett leende.

Prinsessan lade sin arm i grefve Adlerbergs. Tysta gingo de att deltaga i dansen. Kejsarinnans anordning föreföll dem sällsam.

Musiken spelade upp, och sprittande brusade mazurkans toner genom salen. Ljuf som en dröm är den med sina växlande turer denna slavernas ridderliga nationaldans. Dess

rytm, måttfull på samma gång som vild, berusar ovillkorligt och rycker med. Äfven om de boreniska herrarne och damerna i sin dans ej förmådde inlägga den svung, den abandon, som tyckes vara ryssar, polacker och ungrare medfödd, utförde de dock sin sak klanderfritt. I sanning! Man behöfde ej vara en Terpsichores allt för hängifne dyrkare för att icke tjusas af det skådespel, kejsarslottets balsal under dessa ögonblick erbjöd. Par följde på par dragande det ofantliga gemaket rundt. Ståtliga ryska officerare af storfurstens svit; mörkhyade, smidiga borenier; sköna patriciska kvinnor. Aldrig tycktes dessa lysande gardesuniformer skimrat praktfullare, aldrig dessa juveler blixtrat klarare. Klapprandet af besporrade klackar mot den spegelblanka, bonade golfytan blandadt med robernas fras lät som en musik för sig, utbrytande ur den sky af siden och spetsar, som vid hvarje svängning hvirflade upp, visande högvristade små fötter. Men framför alla observerades dock prinsessan Alexandra. Dansande på en gång med passion, grace och majestät väckte hon till och med hos hvarje närvarande ryss odelad beundran.

Det fanns dock tvenne, som med blandadt nöje åsåg denna mazurka.

Bakom en pelare stod prins Morelli och misshandlade sin blonda, starkt vaxade mustasch, tvinnande den sylhvass af pur förargelse öfver att rundt omkring höra hviskningar sådana som: »Åh nej! Prinsessan Orlensky dansar ju med grefve Adlerberg! Så *högst* märkvärdigt! Hvad månne då le pauvre fiancé säga? Tyst, han står ju där. — Tss! — Tss!»

Ej mindre mulen syntes furst Orlensky. Äfven om han icke var generad af mystiska hostningar och till hälften undertryckta löjen, så hade han ändock tillräcklig orsak till vrede. »Mazurkan. Den fördömnda mazurkan!» Men han kunde ju ej hejda dem, och därför sökte han svälja förtreten, tröstande sig med en filantropisk tanke, att den

stackars karlen, på det hela taget så oskadlig, väl en sista gång kunde få roa sig.

Stående bredvid fursten och iakttagande hans skiftande minspel var det omöjligt för hertigen af Zahrasta att i längden afhålla sig från att säga honom några vid det obehagliga snuddande fraser. Beska piller inbakade i en sockersöt glasyr af politess.

»Vi gubbar», yttrade han sålunda. »Vi som veta, att lifvets hägringar bestå blott af sand och solsken, borde väl mest känna medlidande för ungdomen. Och likväl slår jag vad om, att ni som jag känner endast afund.»

Furst Konstantin skrattade torrt. »Huru kan ni tro det», yttrade han.

»Huru? Hvilken fråga bäste furste! Ert intresse för de dansande är dock alltför synbart. Ja verkligen! En vacker syn. Prinsessan menar jag. Prinsessan så att säga dansande hän mot brudstolen.»

»Hm! Ja-a! Hennes kejsersliga höghet är charmant!»

»Sant, men», återtog premierministern med ett fint ironiskt löje. »Men jag tänkte på er dotter, prinsessan Helene.»

Furst Orlensky rynkade ögonbrynen. Han måste bita sig i läppen för att hejda det häftiga svaret.

»Jag hyser stort intresse för er blifvande svärson, min furste», skyndade sig hertigen af Zahrasta tillägga, seende att orden varit tillräckligt oangenäma. »Han kan städse räkna på min bevågenhet.»

Ehuru i sitt sinne undrande öfver, hvad som kunnat förskaffa prins Morelli den mäktige ministrernas gunst, kände sig furst Orlensky angenämt smickrad. Han begrep ej, det han möjligtvis kunnat taga fel på person.

Då musikens slutackord ljödo, gick han emellertid att uppsöka sin dotter, men hann dock icke långt, ty observerad af kejsaren, såg han sig på en vink tvungen att sluta sig till dennes följe.

Kejsaren hade ej deltagit uti mazurkan. Han hade

blott åsett den en stund, hvarpå han begagnat tillfället att göra en promenad genom salarne. Stundom stannande för att lugna en och annan med ett ord kom han så äfven fram till general von Lobwitz. Sträf och butter brukade den gamle generalen alltid vara, men nu gaf han ett till den grad knapphändigt svar, att kejsaren blef förtörnad.

Djupt gräfde sig den lodräta fåran mellan ögonbrynen in uti monarkens panna. »Jag tror ni är glömsk, von Lobwitz», sade han, stående i begrepp att vända honom ryggen.

Generalen rätade på sig. »Sire!» genmälde han. »Jag glömmmer aldrig mina vänner.»

Den skarpa betoningen af ordet jag hejdade kejsaren. Forskande betraktade han generalen. »Hvarthän vill ni komma? Är det en förebråelse, så tala?»

»Gud förbjude något sådant Sire. Endast en påminnelse. Jag tänkte på greve Adlerberg.»

Kejsar Henriks ansikte klarnade. »Den skrapan var väl ändå något förhastad», invände han. »Hvad gifver er anledning att tro mig hafva förgätit honom? — Säg?»

Det var gammal sedvänja vid hofvet, att monarken vid större festligheter personligen inbjöd till den kejsarliga familjens bord. På detta bruk — ett arf från mera patriarkaliska tider — hölls det strängt. Ja! Man ansåg det såsom sällspord heder att utmärkas med en dylik anmodan, ty förutom ett fåtal själfskrifna, hvilka ägde som privilegium äran att där alltid finna sina kuvert, inviterades endast ett tjugotal.

Kejsaren hade fortsatt sin vandring. »Vid supén är er plats vid mitt bord, von Lobwitz», hade hans afskedsord varit till generalen.

Greve de Maupas var icke vid dåligt humör. Det var han aldrig. Han var blott vid misshumör. Det är nämligen att märka, att en gradskillnad existerar mellan dessa tvenne sinnestillstånd. Personen med dåligt lynne

låter sålunda omgifningen på hvarje upptänkligt sätt erfara, huru det är fatt. Alltsammans egnande endast gifva honom rykte om simpelhet. Misshumöret återigen döljer sig omsorgsfullt. Blott då och då sträcker det fram sin kräftklo, och man fruktar nypen, ty de förorsaka olidlig sveda. Det dåliga humöret stänger societetens dörrar. Misshumöret däremot öppnar dem på vid gafvel.

Grefve de Maupas var således vid misshumör. Tripande hit och dit strödde han kring sig sarkasmer ymnigt och på det artigaste sätt i världen, kittlande åhörarnes skrattmuskler, men besläende med fasa, så snart han vände ryggen till. Ingen visste ju! Man kunde själf nästa gång blifva syndabocken.

Alliansfrågan oroade grefve de Maupas ungefär som tvingröken en gammal ungmö. För att undgå oset sökte han omsorgsfullt kitta alla springor och tände, när detta ej hade åsyftad verkan, rökelselampan — det diplomatiska frasmakeriets rökelselampa.

Nu brann den som bäst, hållande på att kväfva prins Kantakuzenos med berusande doft.

»En allians, ja», svarade grefve de Maupas till dennes anspelningar. »En allians, ja! Den frågan väcker verkligen i hög grad vårt intresse. — Vårt lifligaste intresse», tillade han med en bekräftande knyck på sitt kala rofågelshufvud.

»Nå, hvad säger grefven om en gräns sådan som Orontes och 37:de breddgraden», sporde greken.

Utrikesministern jämkade glasögonen till rätta. — »Hvad jag säger», smålog han. — »Mon cher prince! Jag säger, att den är oklanderligt snörrät.»

Ambassadören sökte så godt han kunde skyla sin förargelse. — »Ni förstår väl, grefve de Maupas», återtog han. »Jag framställde därmed intet förslag. Några instruktioner i den riktningen har jag ej erhållit af min regering.»

»Naturligtvis», genmälde utrikesministern. »Edra ord

fattar jag blott såsom ett bevis på hans bysantinska majestäts vänskapliga sinnesstämning. Detta bevis är mig kärt, mycket kärt, ofantligt kärt», fortfor han med len stämman. — »Ett godt samförstånd med Grekland har städse varit en af min politiks hufvuduppgifter, och — hm — och en tillfredsställande gränsreglering mellan vårt Palestina och edra asiatiska områden vore rent ut sagdt idealisk — ja idealisk. Vårt kabinett skall egna särskild uppmärksamhet åt saken — en alldeles särskild uppmärksamhet.»

Grefve de Maupas hade slutat. En vana detta hos honom, att ju mindre innehållet af hans ord var, dess mer tänja ut deras omfång. Suckande af belåtenhet eller af missbelåtenhet — man kunde tänka sig af bäggedera — drog han upp sin briljanterade snusdosa.

»Je crois que le centre de sa politique se trouve dans sa tabatière», hade vid något tillfälle af förtret en utländsk diplomat yttrat om grefve de Maupas. Man hade funnit biten god, och därför blef den tecknad till minnes.

»Nous verrons», tänkte prins Kantakuzenos, erinrande sig historien. Högt fortfor han: »Hvilket utsökt arbete. Tillåt mig beundra det på närmare håll. Jag har själf en vacker samling dylika. Ni borde verkligen se den.»

Grefve de Maupas räckte honom den famösa tingesten.

Greken betraktade den med kännaremin. Under det att han så vred den mellan sina fingrar, kom han att öppna locket.

»Åh! Det var verkligen ej min mening», urskuldade han sig. »Men om ni tillåter, så . . .»

Han sträckte fram dosan, och grefve de Maupas doppade tvenne fingrar i densamma.

»Ni är således för alliansen, herr grefve», sporde prins Kantakuzenos.

Alliansen återigen! — Grefvens fingrar doko så djupt ned i snuset, att några korn däraf trillade ut. — »En

storartad tanke! I sanning en storartad tanke», muttrade han. »Principiellt har jag ingenting att invända. — Principiellt icke! — Men ni torde inse, att man vid affattandet af ett kontrakt ej börjar med underskrifterna. — Låtom oss således begynna i rätt ända. Låtom oss komma öfverens om meningarna i tur och ordning. Med ett ord — låtom oss underhandla.»

Ambassadören skrattade i mjugg. Han trodde sig veta, hvar han hade motståndaren.

»Får jag fatta ert yttrande som officiellt», undrade han.

»Med största nöje!»

Häraf kom det sig, att Greklands gesandt ansåg sig kunna inberätta en seger till Konstantinopel.

Men grefve de Maupas suckade ånyo. Denna gång blott af missbelåtenhet. »Det gäller nu att draga ut på längden», tänkte han, och den saken förstod också grefven till punkt och pricka. Ju vidlyftigare aktstycket blefve, dess bättre. Ett ord öfverenskommet hvar fjortonde dag, en mening hvarannan månad. Ratifikationerna utväxlade någon gång i en mycket, mycket aflägsen framtid — möjligtvis. Ungefär så var det, han tänkte sig underhandlingarna.

Introduktionen till en vals spelas upp.

Prinsessan af Borenien måste dansa. Hon kan ej undgå det.

Grefve Albert Adlerberg är hennes kavaljer. Han närmar sig redan med en djup reverens. Alexandra ler huldrikt. Grefven lägger sin arm om hennes midja, och de hvirfla ut i dansen.

»Ack, jag är så varm», bad prinsessan efter blott ett halft hvarf. — »Jag måste hvila ett ögonblick.»

»Nej! Blott en minut», återtog hon älskvärdt. »Vi kunna stå kvar här. Stödet af er starka arm, grefve Adlerberg, är mig nog. — Jag vill ej sitta.»

Hon andades häftigt, prinsessan, och fläktade ifrigt svalka åt sitt upphettade ansikte.

»Prins Kantakuzenos!»

Greken lystrade. Rösten måste vara prinsessans af Borenen. Hon befann sig ju i hans omedelbara närhet.

»Prins Kantakuzenos!»

»Ers kejserliga höghet!»

»Jag måste tala vid er i afton», hviskade hon. »Sök tillfälle att obemärkt nalkas.»

Åter fick grefve Adlerberg föra ut prinsessan i valsen.

Som en ljushvirfvel så föreföll deras dans. — Som en lifsglädjens symbol.

Stackars grefve Adlerberg! Han var dock långt ifrån glad öfver äran, som vederfors honom. Hans tankar dröjde ännu kvar hos Helene.

»Hennes kejserliga höghet prinsessan Alexandra täckes befalla er till dans, herr grefve Adlerberg.» Så klang ännu disharmoniskt i hans öra budskapet, som kallat honom från den älskades sida.

Det var ett af festvåningens afsides liggande gemak. Dämpadt af färgade glaskupor spreds därinne från kandelabrar blott ett dunkelt sken, som gjorde stillheten fullständig.

Vid mazurkans slut hade grefven lyckats med Helene under armen tränga sig ut ur balsalen. Där sutto de nu i den djupa fönstersmygen vid hvarandras sida.

Man flyr människorna, när sinnet är beklämdt. Man söker ensamheten, dock ej för att erfara lindring. Det vore fåfängt. Tvärt om, blott för att i ro och lugn till dräggen kunna tömma en kalk, som i världsmarknadens trängsel löper fara att spillas ut, visserligen ej för att blifva oss besparad, utan endast för att — ånyo droppe för droppe uppsamlad — åter bjudas våra torra läppar. Som vinterns snödrifva lägger sig ensamheten öfver det sorgsna hjärtat, om i början förorsakande smärta, likväl till sist afkylande dess hetta, dämpande dess häftiga slag. Den af blomsterdoft mättade luften i ett drifhus kännes i förstone äcklig och kväfvande, så äfven den kring-svepande skymningen. I längden verkar den dock rogif-

vande som ett narkotiskt gift. Vallmotung domnar under dess inflytande till och med själfva smärtan bort.

Albert sökte tala lugnt och sansadt. Han hade måst göra våld på sitt hjärta för att kunna det. De föreföllo så främmande på hans läppar, de förståndiga orden. I själfva verket tycktes han också ställa dem mera till sig själf än till Helene, och han lyssnade till sin egen röst ungefär som till en främlings. Men så kom våldsamma känslornas reaktion.

»Nej! Nej! Jag förmår ej mer», utbrast han, slående sig för pannan. Sjunkande ned framför Helene lutade han hufvudet mot hennes knä.

Hon tog det mellan sina händer, och oändligt ljuf sökte därvid hennes blick hans. »Arme vän», hördes hon halhögt säga. »Det gör mig så ondt, så ondt om dig.»

Liksom hade hon velat förlossa honom från hans kval, tryckte hon en darrande kyss på hans panna.

Albert såg upp. »Du kysste mig», smålog han. »Det kändes så mildt, så svalkande som västanfläktens smek.»

Varm steg kärlekens flodvåg från hans hjärta. Hastigt resande sig upp: »Helene», utropade han. »Om det är verklighet, att du älskar mig, låtom oss då fly. — Fly härifrån. — Hvad hafva vi med världen att göra! Må den sköta sig själf efter sin fåvitska visdoms lagar.»

Prinsessan betraktade honom allvarligt. »Fly», upprepade hon. — »Glöm ej, hvem jag är. Glöm ännu mindre, hvem du är själf.»

»Hänsyn för släkt och familj», genmälde grefve Adlerberg bittert. »Låter du sådant öfverrösta hjärtats kraf? Vänskap och släktskap äro oftast fiender, kärlek och släktskap alltid. Jordelivvet är då för mig en afgrund», fortfor han, vändande sig bort. »Hvad har väl jag kunnat bryta i en föregående tillvaro, efter så är? Hvarför kan man ej ostördt få vandra vägen till fullkomligheten, från

klarhet till klarhet, från salighet till salighet? O! Min Gud! Denna sköna jord, paradiset för andra, är då för mig helvetet?»

»Albert», hviskade Helene förfärad. — »Albert», upprepade hon, resande sig och slående armarne om hans hals.

Grefven omfamnade henne lidelsefullt.

»Är du ej rädd för mig», mumlade han. »Jag är ju en osalig ande, en själ, som vacklat och därför sjunkit ett steg tillbaka. Hvilka afgrundskval att åtrå, hvad aldrig står till att nå!»

Prinsessans armar föllo slappa till sidan. Hon sjönk åter ned i fönstersoffan. Smärtsam arbetade sig härvid en suck fram ur hennes bröst.

Albert såg länge på henne. »Är du ond på mig», frågade han ömt. Han satte sig bredvid Helene och fattade hennes hand.

»Nej!» svarade hon med tårar i ögonen.

»Du gråter?»

»De äro underliga tankar dina, Albert.»

»Förlåt mig älskade», bad han. »Jag har blott förlorat hoppet.»

»Gud är god. Allt kan ännu blifva bra», hviskade Helene.

»Vore det väl möjligt», mumlade Albert. Stämman tycktes vilja förneka den gnista af hopp, som låg i orden.

Grefven hann ej säga mera. »Hennes kejsersliga höghet prinsessan Alexandra tackes befälla er till dans herr grefve Adlerberg», så klang det i hans öra, budskapet från prinsessan af Borenen. Blott ännu en blick, en lång handtryckning, och han måste skynda bort.

På slaget tolf serveras supén. I elfenbenssalen ären taffel dukad. Kejsarens taffel dignande under kostbar guldservis framhämtad ur skattkammarens gömslen. Hvilken präktig borduppsats! Jättepjesen i midten, en metershög Atlasfigur, bär på kraftiga skuldror jordgloben, men en jordglob af blott doftande rosor. I bägare af vene-

ziansk kristall pärlar slottskällarens ädlaste drufsaff. — Det är en fest berusad af skönhet och glans.

Men blek och tyst sitter kejsarinnan Elisabet vid sin gemåls sida. Bakom hennes stol stå pager och munskänk. De bjuda henne af rätterna. Hon rör dem knappast. De hålla för henne af vinet, och hon läppjar blott därpå.

Kejsaren hviskar henne ett par ord i örat. Hon småler matt, och vändande sig till storfursten söker hon inleda ett samtal. Det tynar likväl snart bort. Undrande vandra Elisabets blickar från den ena till den andra af gästerna. Hon känner sig så främmande inför dem.

Då hon igenkänner prinsessan Orlensky och grefve Adlerberg upplyses dock hennes drag af ett skimmer, och hon nickar vänligt en hälsning.

XVIII.

Det var dagen efter balen. Han befann sig uti sitt arbetsrum kejsar Henrik. Där hade han på morgonen varit sysselsatt med granskandet af statsskrifvelser. Skrifvelser af hvarje slag. En del voro undertecknade. Andra åter hade han skjutit åt sidan, antingen utan vidare eller också efter att förut hafva infört någon anmärkning i marginalen.

Vid elfvatiden plögade kejsaren gifva sin premierminister företräde. De buro prägeln af hjärtlig förtrolighet dessa förmiddagssamtal. Allt tvång var från dem bannlyst. Sådan var nämligen monarkens önskan.

»Käre Burns», hördes kejsaren, och härmed slog han sig ned i en hvilsoffa täckt med den gulbruna fällen af ett numidiskt lejon, en gåfva af Frankrikes och Navarras konung. — »Käre Burns! Vi få i morgon fortsätta om dethär.»

Dethär var den rysk-grekiska alliansen. Om han för ögonblicket kände sig uttråkad kejsaren, var det ej att undra på, ty för att ej tala om prinsessan Alexandra hade grefve de Maupas i dag redan hunnit med att gifva honom en vidlyftig utläggning af densamma.

Hertigen af Zahrasta var klok nog att känna sig road af prinsessans och grefve de Maupas' intrigspel. Skarp-sinnig insåg han väl de fördelar, detta beredde honom. Själf kunde han ju ännu så länge intaga mera passiv hållning.

»Sire! Som ni behagar», instämde han därför.

»Som jag behagar», utbrast kejsaren retligt och sträckte ut armen med en häftig afvärjande rörelse. »Som jag behagar! Så säga alla, men blott för att dess bättre kunna genomdrifva sin egen vilja. Ja! Jag vet», fortfor han liksom urskuldande, då ministern gjorde min af att vilja afbryta. »Ni Burns har ingen baktanke därmed, men ni är ej heller som de andra. Nåja. All denna politik i dag har gjort mig nervös. Jag måste erkänna, att jag ej begriper mig riktigt på den här saken.»

Ministern log ett menande löje. »Låt den sköta sig själf än så länge», sade han.

»Huru», undrade Henrik. »Huru! Huru skall det gå till?»

»Fann ej grefve de Maupas alliansen lämplig?»

»Jo! Så sade han åtminstone.»

»Och hennes kejsarliga höghet prinsessan?»

»Min syster? Åh! Hon förfäktar den med ifver naturligtvis.»

»Nåväl Sire. Underhandla då.»

Kejsaren skrattade. »Men genom hvem», sporde han med något spefull anstrykning i rösten.

»Genom dem bägge», genmälde hertigen orubbligt lugn. »Så ställer sig saken enklast. Ers Majestät får då blott det nöjsamma besväret att jämföra resultaten.»

Resande sig i sittande ställning stirrade kejsar Henrik full af förvåning på sin minister. Han kunde knappast fatta det annat än som skämt. Men ett sådant skulle hafva misshagat honom. Småningom började det dock rycka kring hans läppar, och till slut brast han ut i ett hjärtligt skratt. Hertigen hade verkligen menat allvar.

»Vid alla gudar», skämtade Henrik. »Det är en god idé. Men går det väl an? Det vore ju att sanktionera en hemlig diplomati.»

Hertigen gjorde en knappt märkbar axelryckning.

»En hemlig diplomati! Hvad mer», återtog han. »Tror Ers Majestät, att en sådan nu för tiden ej existerar. Sire! Fråga grefve de Maupas», fortfor han sarkastiskt. »Han borde kunna säga, att den är lika nödvändig, som den detektiva polisen. För öfrigt! Hvarför ej i rikets tjänst använda prinsessans förmåga?»

Stödjande armbågen mot lejonfällens grinande hufvud lutade sig kejsaren tillbaka, allt under det att han med den lediga handen snodde sin starkt uppåtvidna mustasch. Så förblef han en lång stund begrundande.

»Jag skall öfverväga ert förslag, Burns», sade han slutligen. »I morgon få vi tala vidare därom. Men till en annan sak.»

Trädande fram till skrifbordet började kejsaren bläddra bland dess papper. »Jag stadfäster ej denna dödsdom», utbrast han plötsligt.

Hertigen af Zahраста kastade ett öga på papperet, monarken räckt honom. Domen till lifvets förlust öfver den man, hvilken vid katedralen föröfvat attentatet mot kejsarens heliga person. Nederst i kanten stod ordet »Benådas».

»Men Sire», vågade ministern invända.

»Hvad för något men», sporde kejsaren.

»Sire! Det är allt för mycken mildhet. Den brottsling, som mördar en af edra ringaste undersåtar, straffas med döden. Hvarför skulle då denne gå fri?»

»Burns! Han lyckades ju ej taga mitt lif.»

»Till vår glädje nej. Att helt och hållet benåda en så farlig person — det är dock ej klokt.»

Kejsarens ansikte fick ett uttryck fullt af godhet. »Kanske», genmälde han. »Men jag vill låta mitt hjärta tala. Jag önskar börja min regering med en handling af nåd, ej med en af stränghet, och nu», tillade han, dragande upp sitt ur, »nu är det tid att begifva sig till kejsarinnan. Gästerna vänta.»

I kejsarinnan Elisabets mindre salong var ett litet

men utvaldt sällskap församladt. Blott ett fåtal personer och främst bland dessa prinsessan Alexandra, Tsesarevitj och prins Ludvig. Man befann sig midt uppe i söderns heta sommar. För de vidöppna slottsfönstren voro persienner nedfällda. Genom deras spjalverk inströmmade den friska hafsbrisen, hållande rumstemperaturen behagligt sval. Som det var på förmiddagen, voro damerna befallda uti ljusa promenadtoiletter, herrarne uti sedvanlig visitdräkt.

Det talas i kejsarinnans salong om ditt och datt. Det skämtas hit och dit. En tyst undrande fråga sväfvar dock på hvarje läpp.

»Är det ej prinsessan Helene Orlenskys förlofning, som skall eklateras? Hvarför har man då inbjudit grefve Adlerberg?»

»Pauvre comte! Han ser angripen ut», hviskas det.

Förunderligt! Man tyckes ägna honom ett lifligare medlidande än Helene. På prins Morelli tänker ingen.

Kejsarinnan Elisabet förefaller mycket nervös. Hon är omväxlande forceradt glädlig och ängsligt tyst. Ibland spritter hon upp som ur en sömn för att spändt lyssna till något ljud, som endast hon själf kan uppfatta. — Hvilken olikhet mellan henne och svägerskan.

Ständigt officiel i sitt uppträdande hade prinsessan Alexandra ej försummat att en stund liksom efter uppmätt tidsmätt underhålla sig med hvar och en af de närvarande. Nu lyssnar hon till general von Lobwitz, hvilken för henne förklarar en militärorganisatorisk fråga. Gång efter annan förvånar hon honom genom inkast vittnande om sakkännedom.

Ändtligen springa dörrarna opp. Kejsaren inträder åtföljd af hertig de Zahраста. Han stannar ett ögonblick, monarken, på tröskeln, och man ägnar honom den etikettsföreskrifna, djupa reverensen. Kejsarinnan har trädt sin gemål några fjät till mötes. Han bjuder henne armen och för henne åter till hennes plats. Liksom de öfriga herrarne är monarken i civil dräkt utan hederstecken.

Hans sätt att röra sig — ledigt, men med afmätt furstlig värdighet — låter dock genast ana härskaren.

Kallare, allt mera tvungen klingar glädjen uti kejsarinnans gemak.

»Min grefvinna! är det möjligt, att ni nu kan tänka på något roligt», vände sig prins Ludvig till grefvinnan von Linden-Altenstein. »Af barmhärtighet dela då med er.»

»Jag tänker ej alls, ers kejserliga höghet», genmälde Lilian, »blott iakttar.»

»Såå! Man påstår annars, att ni plägar göra båggedera. Men hvad iakttager ni då?»

Grefvinnan skakade på sitt täcka hufvud. »Om jag tilläte ers kejserliga höghet att titta genom min kikare, manne då ej andra komma efter och begära samma sak. På så sätt får jag ej se något själf.»

»Jag skall vara så tyst. Ej med ett ljud gifva min förtjusning tillkänna», hviskade prinsen.

Lilian log. »Jag måste tro det naturligtvis», sade hon. »Låtom oss då draga oss litet tillbaka — för bättre öfverblicks skull.»

»Nå! hvad ser jag nu», sporde prinsen.

Grefvinnan antog ett komiskt allvarligt uttryck.

»Först kejsaren själf», började hon. »I hans ansikte finner ni ett alldeles särskildt drag. Precis som om Hans Majestät tänkte bereda oss en öfverraskning.»

Prinsen stirrade förvånad på den vackra sierskan. »Hvaraf vet ni det, min grefvinna», utbrast han.

»Kom ihåg ert ord, ers kejserliga höghet», varnade Lilian. »Afbryt mig ej, eller jag stoppar ned kikaren i sitt fodral.»

»Ack förlåt! Fortsätt jag ber.»

»Nåväl! Ni ser vidare kejsarinnan. Hon är mera nervös än vanligt. Förmodligen känner Hennes Majestät, hvaruti öfverraskningen består. Gif vidare akt på fursteparet Orlensky. Skymtar ej något annat fram bak deras stilla föräldraglädje? Huru gärna användes ej världsmasken

för att dölja själens spetälska. Den klär så väl, fariséerminen. Så prins Morelli. Hos honom är ingenting alls att se. Och hans föräldrar? Ja, de äro osynliga.»

Sökande genomfor prinsens blick rummet. »Ja verkligen! Hertigen och hertiginnan de Tarmija synas ej till. »Männe ett missförstånd», undrade han. »Jag måste fästa min brors uppmärksamhet härpå.»

Han stod i begrepp att tränga sig fram till kejsaren, men grefvinnan Lilian lade hindrande sin hand på hans arm.

»Träd ej Hans Majestäts öfverraskning allt för nära in på lifvet ers kejsarliga höghet», sade hon.

Det kringbjöds förfriskningar i kejsarinnans salong. Med brickor öfverlastade med glace, frukt, limonad och iskyld champagne trippade lakejerna omkring.

Med ens blef det tyst, dödstyst. Man måste lyssna till kejsaren. Han talar.

»Då ni, furst Orlensky», så förnummos hans ord. »Då ni enligt gängse sed inom riksfurstliga familjer begärde mitt bifall till er dotters, prinsessan Helenes, förmälning, gaf jag med särskild glädje och tillfredsställelse det gynnsammaste svar.»

Henrik gjorde här ett ögonblicks paus. Han tycktes hafva ställt orden mera till fadern än dottern. En underdånig böjning på hufvudet blef också furstens stumma svar.

»Ofta, allt för ofta», fortsatte kejsaren, »får jag inom vår krets bevittna så kallade resonemangspartier. Det är ett sorgligt faktum, inför hvilket mitt hjärta blöder. Huru mycken ädel kraft, huru många nobla känslor lida ej härigenom skeppsbrott. Ett resonemangsparti! Hvad är det väl annat, än det sista fullbordande penseldraget efter en stel sjablon, ett dödshugg mot individualiteten? Prinsessa Helene Orlensky! Vi lyckönska er, min gemål och jag, till att ni skänkt ett trofast, ädelt hjärta er kärlek. Mina damer och herrar! Jag har den äran tillkännagifva prinsessan Helene Orlenskys förlofning med generalen à la suite, min adjutant, grefve Albert Adlerberg.»

Förunderlig var verkan af kejsarens ord. I hvarje ansikte skiftade uttrycken efter hastigt tempo. Från öra till öra lupo hviskningar nästan ljudlösa.

»Det låter ju nästan som en straffpredikan. Ett giftermål af kärlek? Besynnerligt! Förstår ingenting.»

Slutet af talet slog med häpnad. Åsidosättande allt skyndade Albert till Helenes sida. I hans själ stormade känslorna om hvarandra. Lyckans flodvåg hade strömmat in öfver dem och i ett nu slagit till vrak hans missmod. Seende ingen annan än den älskade, omfamnade han henne lidelsefullt.

Helene hade behärskat sig väl. Bakom ett onaturligt, tillkämpadt lugn hade hon dolt, hvad som försiggick inom henne, och de få ord, hon yttrat, hade varit kalla, som hade de passerat en kylapparat. Hon hade väntat att mottaga ett hårdt, förödmjukande slag. Hon skulle hafva kunnat det. Men att det uteblef. — Det var dock för mycket. Hennes kraft försvann, och maktlös sjönk hon samman. Grefve Adlerberg måste stödja henne.

Tvekande sågo gästerna på hvarandra. Förlägenheten var allmän. Redan frambar den kejsarliga familjen sina välönskningar. Hvad återstod annat än följa exemplet?

»Ers Majestät!»

Furst Orlensky stod framför kejsaren. Hans röst darrade af dof, återhållen harm.

»Ers Majestät, hvilket misstag», stammade han halfhögt.

»Af er i så fall, ej af mig», genmälde Henrik afvisande och värdigt.

»Sire! af nåd återtag edra ord.»

»Ni bör veta, att kejsaren ej brukar det, furst Orlensky.»

»Af barmhärtighet, Sire! Förskona min familj från skandal.»

»Det blifver er sak, ej min. — Hör på, min furste», fortfor Henrik, »erinrar ni er mitt svar i Paris. Var viss om, att jag på hvarje sätt vill bereda er dotters lycka, så föll det. — För öfrigt. Hvad har ni emot Adlerberg?»

»Ingenting, Sire! Ingenting naturligtvis, men, men . . .»

Ett gäckande löje gled öfver kejsarens läppar. »I förtroende en sak», yttrade han. »De konfiskerade adlerbergiska familjegodsen skola återställas, alla.»

Furst Orlensky hade fått något att tänka på.

»Nåväl», fortfor kejsaren, stadigt fixerande honom, »har jag hållit mitt ord eller ej?»

»Sire, ni har det», kom det underdåniga svaret. Härpå gick han fram och omfamnade dottern.

Ehuru öfverrumplad af händelserna hade furst Orlensky likväl ej beröfvats reflektionsförmågan. Han måste säga något till grefve Adlerberg. Han gjorde det också faderligt hjärtligt, allt under det att han kraftigt skakade hans hand.

Mera familjepolitiker än familjefar hyllade han den satsen: »Ätten det är jag», och talade därför aldrig om egna intressen. Af dylikt stoff hade han väft sig en purpurfällad patriciermantel. »Som man är klädd, så blifver man hädd», lyder ett ordstäf, och visst är, att furst Konstantin var både beundrad och afundad för kåpan, han bar. Åh! de adlerbergiska familjegodsen! Fursten blef vid bästa lynne bara vid tanken på den inkomst, de gäfvo. Dessutom, var ej hans blifvande måg kejsarens bästa vän? Hade han ej öfverraskats af titeln General à la suite? Skulle detta vara ännu en belöning, för det att han räddat Henriks lif?

Fursten gaf sin gemål en vink. Synbart rörd kysste furstinnan Hermance Helene på kinden. »Mina kära, älskade barn», hviskade hon klart och tydligt. »Mina kära, älskade barn! Hvilken glad stund för mig.»

»Så är det. Det bästa till sist», yttrade försmädligt nog som i förbigående grefvinnan von Linden till prins Ludvig. Hon hade funnit slutrepliken dråplig.

Prinsen brast ut i skratt, men furstinnan gaf henne ett ursinnigt ögonkast. Att låtsas vara både döf och blind är ibland en ren omöjlighet, och furstinnan Orlensky kunde ej med grefvinnan von Linden.

Men hertigen af Zahраста lutade sig mot general von Lobwitz.

»Jag tänker på vårt möte natten efter Aprilupploppet», sade han. »Det var då jag för första gången såg grefve Adlerberg.»

Generalen böjde sitt gråa hufvud.

»Mycket har förändrats sedan dess», genmälde han. »Gud gaf oss lycka och framgång.»

»Ja», instämde ministern. »En farlig del af arbetet tillföll vår unge vän. Men — Trogen tjänst. Furstlig belöning.»

Forskande betraktade general von Lobwitz ministerns ansikte. Han tycktes plötsligt erinra sig från detta tillfälle en detalj.

»Nu kommer jag ihåg», hördes han. »De orden fälde ni äfven då.»

»Det är ert verk således detta», slöt han med värme.

»Ej så alldeles», svarade hertigen. »Idén är min, men . . .»

»Utförandet förbehöll jag mig», inföll kejsaren, som nu kom fram. »Är ni nöjd general?»

»Fullkomligt!»

»Och anser mig ej längre glömsk?»

»Huru vore det väl möjligt! Sire! Ni, så minnesgod.»

Han var öfverväldigad den sträfve, gamle krigaren.

Men ensam för sig i ett hörn stod prins Morelli och spanade efter tillfälle att smyga sig bort. Han hade fattats af hatfulla känslor. Ett hämdlystet hat mot kejsaren. Måhända var det därför, han ej förmådde uthärda dennes blick, då den träffade honom; därför han spratt till vid ljudet af monarkens röst.

»Prins Morelli», så tilltalade honom Henrik. »Jag vill göra er en tjänst. Legationssekreterarebefattningen vid beskickningen i Tokio är ledig. Den står till ert förfogande, då ni nu lämnar Victoropolis.»

XIX.

Den var välgörande för Elisabet vistelsen på Waldheim. Mordförsöket mot kejsaren hade angripit hennes hälsa. Nästan oafbrutet hade hon befunnit sig uti öfverretadt tillstånd, ständigt anat lurande faror, ständigt fruktat för gemålens säkerhet. En fruktan, som så snart hon ej haft honom vid sin sida, öfvergått till tärande ångest. Vid couren, och för öfrigt för hvarje gång kejsarinnan måst visa sig offentligt, hade det sålunda endast varit genom att till det yttersta spänna viljekraften, hon lyckats visa ett något så när lugnt ansikte. Men väl åter i ensamheten på sina rum hade hon alltid slappnat — stundom ända till vanmakt. Huru ofta hade ej hofdamerna varit rådlösa vittnen till Elisabets förtviflade gråt, lika litet hämmad af kejsarens smeksamt tröstande ord som af prinsessan Alexandras kallt förståndiga tal.

Allvarsamt oroliga för kejsarinnans och det barns hälsa, hon bar under sitt hjärta, påbjödo läkarne slutligen absolut stillhet och rekommenderade Waldheim till vistelseort.

Att ordinationen var den rätta visade sig snart. Den friska bergluften stärkte märkbart kejsarinnans krafter. I fulla drag njöt hon den härliga omgifvande naturen. Waldheim blef hennes älsklingslott. Med stor saknad var det därför, som hon efter kejsarens återkomst från en rundresa genom provinserna, åter inflyttade till hufvudstaden.

I december skänkte kejsarinnan sin gemål en son

och riket en arfvinge. Man hade låtit tillkännagifva att, vore barnet en gosse, det skulle gifvas salut med ett och hundra skott.

Victoropolis' invånare, väckta midt i natten, lyssnade också under spänning till denna majestätiska signal.

Boreniën ägde en kronprins.

Knappast kan folkets omätliga jubel fattas. Hufvudstaden illuminerades, och under de följande dagarna var slottet liksom belägradt. Hvar och en ville göra sig underättad om moderns och den lille nyfödde prinsens tillstånd.

Tre månader därefter ägde dopet rum uti katedralen. Den högtidliga akten, bevistad af den kejsarliga familjen och de furstliga faddrarnas representanter, af hofvet, af senaten och deputerade kammaren, af arméns och flottans, af provinsernas och städernas deputationer, förrättades af Victoropolis' ärkebiskop, Boreniens kardinalprimas.

Kejsarens förstfödde erhöll namnet Viktor samt titeln hertig af Victoropolis.

Huru stor kejsarparets folkgunst var, märktes tydligt vid detta tillfälle. Lefveropen uppfyllde hufvudstaden och gånge genljud i hela riket. Såsom ljuflig musik nådde de Elisabets öron försänkande henne i ljusa framtidsdrömmar, där hon satt vid sin späde sons vagga.

Kejsarinnan var som förvandlad. Den tunga atmosfär, hvilken nyss hvilat öfver slottet, rensades af hennes glädje. Strålände af lycka visade hon sig allt oftare vid sin gemåls sida, intagande alla genom sitt milda väsen.

Så förflöt vintern. Våren kom, och kejsarparet begaf sig till S:t Petersburg för att öfvervara förmälningshögtidligheterna mellan Rysslands tronföljare och prinsessan Alexandra.

Det var en varm Agustidag. Oförhindradt strålade solen från en molnfri himmel smekande terrassernas grönska, värmande slottsfasadernas marmorytor och med glitter beströende Poseidondammen, vid hvars brädd i trädens skugga ett ungt par slagit sig ned.

Han i sommardräkt af hvit flanell och med halmhatt på hufvudet. Hon i en klädning af luftig crêpe de Chine.

»Huru hastigt tiden flyktat. Alltför hastigt», hviskade hon. »Denna månad af lycka, kortare än en dag af sorg.»

»Du är då lycklig, Helene?»

Hon räckte honom handen. »Ja, Albert. Jag är lycklig.»

Läggande armen om sin unga hustrus midja slöt henne grefve Adlerberg till sitt bröst. »Waldheim har blifvit ett lyckans hem, sådant det aldrig förr var», hördes han säga.

De befunno sig ännu, de båda, i kärlekens vår. I juli hade bröllopet stått, och kejsaren, som ogärna för längre tid ville skiljas från vännen, hade inbjudit dem att tillbringa smekmånaden på Waldheim.

Sittande framåtlutad ritade grefvinnan Helene med parasollen figurer och cirklar i sanden. En svan, som simmat fram till stranden, var hennes åskådare. Stundom smidigt böjande sin långa hals grep den efter de ifallande sandkornen.

Erinrande sig inledningsorden till Schillers Don Carlos:

»Die schönen Tage in Aranjuez sind nun zu Ende», reciterade Helene sakta, men hejdade sig plötsligt.

»Sire!» Hon ville resa sig, men kejsar Henrik hade redan hindrande lagt handen på hennes arm.

Obemärkt hade han bakifrån närmast sig och slog sig nu obesväradt ned på trädgårdsbänken bredvid dem. Han var lika enkelt klädd som grefven. Observerade man honom närmare, fann man, att ansiktet förlorat mycket af det forna drömmande vemodet. Dragen hade blifvit skarpare. Läppens krökning under mustaschen föreföll mera bestämd. Äfven ögonen ägde ett annat uttryck. Ett iakttagande, nästan spejande.

»Hvad var det ni sade, min grefvinna», frågade kejsaren.

Helene rodnade. »Ers Majestät har behagat lyssna.»

»Fy, att tro något sådant. Det var alldeles ofrivilligt, jag råkade få höra edra sista ord», bannade Henrik skämtsamt.

»Nåväl Sire! Jag tänkte på, att vi snart måste bryta upp från Waldheim. Ehnru för Ers Majestäts kröning lämnar man det ogärna.»

Kejsar Henrik blef helt allvarsam. »Så säger äfven Elisabet», yttrade han.

Gående tillbaka mot slottet fortfor han att tala om den stundande högtidligheten.

Den var utsatt till september månads början. Från när och fjärran väntades furstliga gäster och utomordentliga sändebud. En brådskande verksamhet rådde inom hofdepartementet. Slottets gästväningar och romerska palatset iordningställdes för att mottaga det höga främmandet. Englands och Greklands suveräner skulle representeras af sina söner och tronarvingar, Frankrikes konung af sin broder, grefven af Artois, och från Ryssland tillkännagaf man storfurstentronföljarens ankomst.

»Jag har fått bref från min syster», slöt kejsaren. »Hon kommer att vara sin man följaktig.»

»Storfurstinnan befinner sig väl», frågade grefve Adlerberg.

»Tror jag det», svarade Henrik. »Alexandra är nu helt och hållet ryska. Hvar skulle hon också trifvas om ej i Petersburg, i enväldets atmosfer, den enda passande för henne. Mera än någonsin är hon öfvertygad om autokratiens bestämmelse såsom världens räddare.»

Från terrassen inträdde de i slottet. Vinkande åt Helene och Albert att följa begaf sig kejsaren till sin sons rum.

I den gyllene vaggan, en skänk af hufvudstadens borgare, låg bakom spetsgardiner uppburna af krigets och fredens genier den lille hertigen af Victoropolis.

Länge betraktade kejsaren det slumrande barnet. Då

det slutligen slog upp ögonen, fästade dem undrande på fadern, böjde sig denne öfver vaggan. Han smekte sonens panna. »Ja en gång skall äfven du känna trycket af den gyllene ringen», hördes han därvid tankfullt yttra. »Förunderligt är det öde, den bringar. Kronan pressar våra tinningar till smärta, och likväl är det större smärta, att beröfvas henne. Det såret läkes aldrig.»

Småningom infann sig dock ett glädtigare drag i kejsarens ansikte. »Se!» vände han sig förtjust till grefvinnan Adlerberg. »Är icke min gosse präktig?»

»Han bär släktdragen, Sire. Alltid dessa skarpt markerade ögonbryn.»

Låtande gardinerna åter falla samman kring vaggan: »Han är ju också en Monteño», genmälde leende kejsar Henrik.

Ändtligen inbröt den af Victoropolis under spänning motsedda kröningsveckan. Från världens alla hörn hade korrespondenter tillströmmat. Tidningarna underhöllo sina läsare med spaltlånga beskrifningar, de illustrerade äfven med en mångfald af teckningar. Victoropolis hade förlänats ett skimmer, sådant väl aldrig förr den glada, njutningslystna världsmetropolen ägt.

Följande skildring är hämtad ur storfurstinnan Olga Feodorovnas dagbok. Blott några lösryckta blad af densamma. Begåfvad, klarsynt och ärelysten utöfvade storfurstinnan Olga Feodorovna, förut benämnd Alexandra, kejsarens af Borenen syster, icke ringa inflytande på de stora världsfrågorna.

Ur Storfurstinnans dagbok.

Victoropolis den 5 September 1901. Vid ankomsten i går var oss Ludvig till mötes. Min bror har växt ännu en tum och mäter nu fulla sex fot. Hans munterhet är sig lik. Militärlifvet är hans lust, och med tiden blifver

han nog en präktig soldat. — Dessutom hade infunnit sig fursten och furstinnan Orlensky, grefve Adlerberg, hertigen af Zahраста, grefve de Maupas, furst Volkonskij med flera. I sexspända ekipage foro vi, eskorterade af kyrassierer, till slottet, där galataffel var anordnad. Mötet mellan bror Henrik och min gemål var det hjärtligaste. De värdera hvarandra mycket. Prinsen och prinsessan af Wales, grefven och grefvinnan af Artois, infanten och infantinnan Fernando af Spanien, samt hertigparet af Bragansa hade dagen förut anländt. Således redan en sannskyldig furstekongress. Jag har talat med grefve de Maupas. Smidig och slingrande såsom alltid. Omöjligt att afpressa honom nöjaktigt svar. Uttryckande sig sväfvande i alliansfrågan — och sväfvande komma väl hans ord liksom ännu mer hans handlingar att städse förblifva — framhöll han endast den boreniska politikens absolut fredliga karakter. Ordet fred är nu slagordet i hans mun.

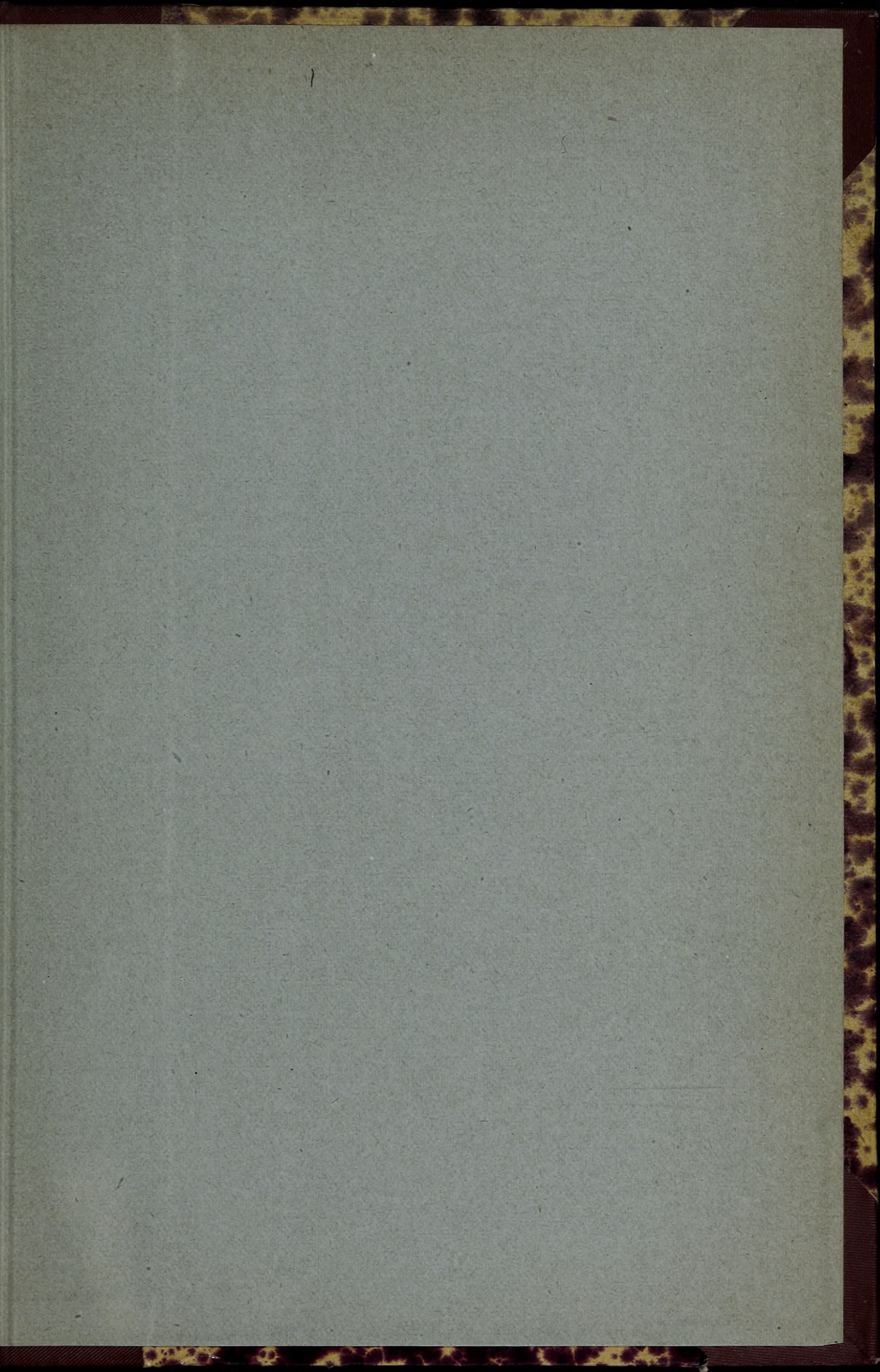
Den 7 September. I dag på förmiddagen har jag haft ett tvenne timmar långt samtal med hertigen af Zahраста. Han uttalade mycken sympati för trippelalliansen. Grefve de Maupas synes ej vara betänkt på att låta sin personliga mening vika. Mer än ett år har han bjudit segt motstånd under sken af medgifvanden. Eh bien! Kan ej knuten lösas, får man väl hugga sönder den — medels en demissionsskrifvelse. Försiktigt vidrörande den ömtåliga punkten fann jag premierministern ingalunda otillgänglig härför. Kejsaren personligen är dock ännu tveksam. — Caesar Justinianus anländer i dag. Mätte han komma i en lycklig stund, Greklands kronprins.

Den 11 September. Ceremonien i katedralen öfverstånden. Henrik satte själf kronan på sitt hufvud och krönte därpå kejsarinnan. Jag såg vår farmor fälla tårar af rörelse härvid. — Säkert tänkte hon på den dag för många år sedan, då hon själf så knäböjde. Elisabet var majestätiskt vacker uti den sida kejsarinnemanteln. Hon är afgudad af folket, och intet kan jämföras med den

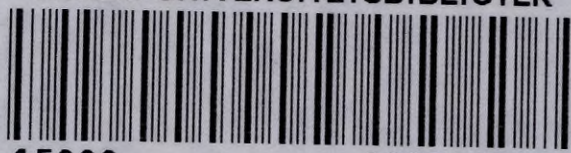
hyllning som ägnas henne. Victoropolis har den festligaste prägel. Öfverallt flaggor och triumfbågar. Om kvällarne äfven illumination, och på hafvet och Carniasjön storartade fyrverkerier. Gatorna äro öfverfyllda af människor, och på hotellen lär ej en vrå stå till att få hyra för penningar.

Victoropolis den 14 September. Huru skall jag väl i ett penndrag kunna beskrifva om också endast det hufvudsakligaste af dessa fester. Min broder uppehåller på värdigt sätt — det måste medgifvas — dynastien Montenos tradition. Kröningsdagen ägde enligt häfd den stora måltid rum, vid hvilken fem tusen människor af hvarje stånd, från hofvets furste ned till arbetaren bespisas. Kejsaren och kejsarinnan deltog i densamma, iförda full skrud. På slottsplatsen utkastades samtidigt tusentals minnespenningar. Den 12 gaf kejsarinnan cour för riksfurstinnorna, hofvets damer, ministerfruarna med flera. För änkekejsarinnan, prinsessan af Wales, grefvinnan af Artois, infantinnan Isabella, hertiginnan af Bragansa, för mig och öfriga kungliga damer funnos fåtöljer på estraden. Riksfurstinnorna hade en reserverad stolrad nedanför densamma. Öfriga närvarande fingo stå. Grefvinnan Helene Adlerberg hedras af kejsarinnan med mycken vänskap. Trots sin ungdom har hon nu sednast blifvit utnämnd till öfverhofmästarinna.

Den 17 September. I dag klockan tre lämnade vi — min gemål och jag — Victoropolis för att öfver Konstantinopel begifva oss hem. Ludvig beledsagar oss till Philipsburg. Kejsaren och hertigen af Zahrasta sade oss farväl vid stationen. Grefve de Maupas syntes däremot icke till. Stackars gamle! Åldern har tagit ut sin rätt. Nådigt har Henrik beviljat hans ansökan om en längre tids tjänstledighet. För att sköta sin hälsa lär också grefven med det snaraste komma att afresa till Rivieran.

LUNDS UNIVERSITETSBIBLIOTEK

15000

600510303